BIBLIOTHECA INDICA:

A

COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

NEW SERIES, No. 1333.

अमरकोषः ।

AMARAKOSAH,

A [illegible]CAL DICTIONARY OF THE SANSKRIT LANGUAGE
WITH TIBETAN VERSION.
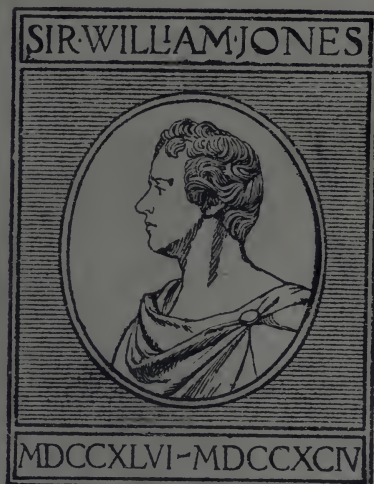
EDITED BY

[illegible]HOPĀDHYĀYA SATIS CHANDRA VIDYĀBHŪṢA[illegible], M.A., PH.D.,

Principal, Sanskrit College, Calcutta.

FASC. II.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRE[illegible];

AND PUBLISHED BY THE

ASIATIC SOCIETY, 1, PARK STREET,

1912.

LIST OF BOOKS FOR SALE

AT THE LIBRARY OF THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL,

No. 1, PARK STREET, CALCUTTA,

AND OBTAINABLE FROM

The Society's Agents—

MR. BERNARD QUARITCH, 11, *Grafton Street, New Bond Street, London, W.*, AND MR. OTTO HARRASSOWITZ, BOOKSELLER, *Leipzig, Germany.*

*Complete copies of those works marked with an asterisk * cannot be supplied—some of the Fasciculi being out of stock.*

BIBLIOTHECA INDICA.

Sanskrit Series.

Title	Rs.	As.
Advaitachinta Kaustubha, Fasc. 1-3 @ /10/ each ...	1	14
Aitarēya Brāhmaṇa, Vol. I, Fasc. 1-5; Vol. II, Fasc. 1-5; Vol. III, Fasc. 1-5, Vol. IV, Fasc. 1-8 @ /10/ each ...	14	
Aitareyalocana ...	2	
Amarakosha, Fasc. I ...	2	
*Anu Bhāshya, Fasc. 2-5 @ /10/ each ...	2	8
Anumana Didhiti Prasarini, Fasc. I, @ /10/ ...	0	
Aṣtasāhasrikā Prajñāpāramitā, Fasc. 1-6 @ /10/ each ...	3	2
Ātmatattvaviveka, Fasc. I ...	0	
Açvavaidyaka, Fasc. 1-5 @ /10/ each ...	3	
Avadāna Kalpalatā, (Sans. and Tibetan) Vol. I, Fasc. 1-9. Vol. II, Fasc. 1-9 @ 1/ each ...	18	
Bālam Bhaṭṭī, Vol. I, Fasc. 1-2, Vol. II, Fasc. 1, @ /10/ each ...	1	
Baudhāyana Srauta Sūtra, Fasc. 1-3; Vol. II, Fasc. 1-4 @ /10/ each	4	
Bhāṭṭa Dīpikā, Vol. I, Fasc. 1-6; Vol. II, Fasc. 1, @ /10/ each ...	4	
Bauddhastotrasangraha ...	2	
Bṛhaddevatā, Fasc. 1-4 @ /10/ each ...	2	
Bṛhaddharma Purāṇa, Fasc. 1-6 @ /10/ each ...	3	
Bodhicaryāvatāra of Çāntideva, Fasc. 1-5 @ /10/ each ...	3	
Cri Cantinatha Charita, Fasc. 1-3 ...	1	
Çatadūṣaṇī, Fasc. 1-2 @ /10/ each ...	1	
Catalogue of Sanskrit Books and MSS., Fasc. 1-4 @ 2/ each ...	8	
*Çatapatha Brāhmaṇa, Vol. I, Fasc. 1-7; Vol. II, Fasc. 1-5 Vol. III, Fasc. 1-7; Vol. V, Fasc. 1-4 @ /10/ each ...	14	
Ditto Vol. VI, Fasc. 1-3 @ 1/4/ each ...	3	
Ditto Vol. VII, Fasc. 1-5 @ /10/ ...	3	
Çatasāhasrikā-prajñāpāramitā, Part I, Fasc. 1-16 @ /10/ each ...	10	
*Caturvarga Chintāmaṇi, Vol. II, Fasc. 1-25; Vol. III, Part I, Fasc. 1-18, Part II, Fasc. 1-10; Vol. IV, Fasc. 1-6 @ /10/ each	36	
Ditto Vol. IV, Fasc. 7-8, @ 1/4/ each ...	2	
Ditto Vol. IV, Fasc. 9-10 @ /10/ ...	1	
Çlokavartika, (English), Fasc. 1-7 @ 1/4/ each ...	8	
*Çrauta Sūtra of Çānkhāyana, Vol I, Fasc. 1-7; Vol. II, Fasc 1-4; Vol. III, Fasc. 1-4; Vol. 4, Fasc. 1 @ /10/ each ...	10	
Çrī Bhāshyam, Fasc. 1-3 @ /10/ each ...	1	
Dāna Kriyā Kaumudī, Fasc. 1-2 @ /10/ each ...	1	
Gadadhara Paddhati Kālasāra, Vol. 1, Fasc. 1-7 @ /10/ each ...	4	
Ditto Ācārasāra, Vol. II, Fasc. 1-4 ...	3	
Gobhilīya Grhya Sūtra, Vol. I, @ /10/ each ...	3	
Ditto Vol. II, Fasc. 1-2 @ 1/4 /each ...	2	
Ditto (Appendix) Gobhila Parisista ...	2	
Ditto Grihya Sangraha ...	0	
Haralata ...	1	
Karmapradiph, Fasc. 1 ...	1	
Kāla Viveka, Fasc. 1-7 @ /10/ each ...	4	
Kātantra, Fasc. 1-6 @ /12/ each ...	4	
Kathā Sarit Sāgara, (English) Fasc. 1-14 @ 1/4/ each	17	
Kurma Purana, Fasc. 1—9 @ /10/ each ...	5	
Kiranavali, Fasc. I, @ /10/ ...	0	
Madana Pārijāta, Fasc 1-11 @ /10/ each ...	6	
Mahā-bhāsya-pradīpodyota, Vol. I, Fasc. 1-9; Vol. II, Fasc. 1-12; Vol. III, Fasc. 1-10 @ /10/ each ...	19	
Ditto Vol. IV, Fasc. 1-2 @ 1/4 each ...	2	
Manutīkā Saṅgraha, Fasc. 1-3 @ /10/ each ...	1	
Mārkaṇḍeya Purāṇa, (English) Fasc. 1-9 @ 1/- each ...	9	
*Mīmāṁsā Darçana, Fasc. 10-19 @ /10/ each ...	[illegible]	
Mugdhabodha Vyakarana, Fasc 1-2, @ /10/ each ...	[illegible]	
Nirukta, (2nd edition) Vol. I, Fasc. I @ Rs. 1/4 ...	1	

अमरकोषः ।

AMARAKOṢAḤ,

METRICAL DICTIONARY OF THE SANSKRIT LANGUAGE WITH TIBETAN VERSION.

EDITED BY

M. ... ĀDHYĀYA SATIS CHANDRA VIDYĀBHŪṢAṆA, M.A., Ph.D.

...l, Sanskrit College, Calcutta; Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal; and Fellow of the Calcutta University.

FASC. II.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS,

AND PUBLISHED BY THE

ASIATIC SOCIETY, 1, PARK STREET.

1912.

अमरकोषः ।

(अमरसिंहविरचितसंस्कृताभिधानं
भोटभाषानुवादसहितम्)

महामहोपाध्याय

श्रीसतीशचन्द्रविद्याभूषणेन

सम्पादितः ।

द्वितीयखण्डः ।

वङ्गदेशीयासियाटिकसोसाइटिनामधेयसमाजानुमत्या।

कलिकाता राजधान्यां ।

व्याप्टिष्ट-मिशन-यन्त्रे मुद्रितः ।

शकाब्दाः १८३४ ।
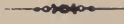
འཆི་མེད་མཛོད།

༄༅།། སཾསྐྲི་ཏ་ལྷའི་སྐད་དུ། ཨ་མ་ར་ཀོ་ཥ། བོད་སྐད་དུ།

འཆི་མེད་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་ཚིག་གི་གཏེར་

མཛོད་བཞུགས་སོ།།

སཾསྐྲི་ཏ་ཀ་ལེ་ཛ་ཞེས་བྱ་བ་བསླབ་གྲྭ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་

ས་ཏྲི་ཤ་ཙནྡྲ་བིདྱཱ་བྷཱུ་ཥ་ཎ་ཀིས་སྦྱར་བའོ།

ཆུ་ཕོ་བྱི་བ་ལོ་གྲོང་ཁྱེར་ཀ་ལ་ཀ་ཏ་ལ།།

བཔ་ཏིས་ཏ་ མི་ཤོན་པར་ཁང་དུ་སྤྲུན་པའོ །།
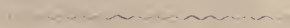
वाजिवाहार्व्वगन्धर्व्वहयसैन्धवसप्तयः ।
आजानेयाः कुलीनाः स्यु र्व्विनीताः साधुवाहिनः ॥ ४४ ॥

རྟ་དང་འགྲོ་བྱེད་ཏ་ཡ་དང་། སིནྡྷུ་སྐྱེས་དང་བདུན་ལྡན་དང་།
ཅང་ཤེས་དང་ནི་གི་ལིང་ངོ་། རྣམ་པར་འདུལ་དང་ལེགས་འགྲོ་དང་། ॥ 44

वनायुजाः पारशीकाः काम्बोजा वाह्लिका हयाः ।
ययुरश्वो ऽश्वमेधीयो जवनस्तु जवाधिकः ॥ ४५ ॥

བ་ནའི་ཡུལ་སྐྱེས་པ་རཱ་སཱ་སྐྱེས། འདར་བྱེད་སྐྱེས་དང་བཱ་ཧཱི་སྐྱེས།
མཆོད་སྦྱིན་རྟ་དང་མིརྡྷིའི་རྟ། བང་བ་དང་ནི་ལྷག་པར་རྒྱུག ॥ 45

पृष्ठ्यः स्थौरी सितः कर्को रथ्यो वोढ़ा रथस्य यः ।
बालः किशोरो वाम्यश्वा वड़वा वाड़वं गणे ॥ ४६ ॥

རྒྱབ་ལྡན་དང་ནི་བཞོན་པའོ། གི་ལིང་དཀར་པོ་ཀ་ཀའོ།
ཤིང་རྟ་འདྲེན་བྱེད་ར་ཐ་སྱ། རྟེའུ་དང་ནི་ཕྲོར་བུའོ།
རྒོད་མ་དང་ནི་མ་རྟའོ། བཱ་ཊ་བཾ་རྟ་ཁྱུ་དང་། ॥ 46

त्रिष्वाश्वीनं यदश्वेन दिनेनैकेन गम्यते ।
कश्यन्तु मध्य मश्वानां हेषा ह्रेषा च निस्वनः ॥ ४७ ॥

གསུམ་ཨིན་ཨ་ཤྭ་ནི་ནི་གང་། རྟ་ཡིས་ཉིན་གཅིག་བགྲོད་པའི་ལམ།
ཀ་ཤྱན་རྟ་ཡི་ཁང་པའོ། ॥ 47

निगालस्तु गलोद्देशो वृन्दे त्वश्वीय माश्ववत् ।
आस्कन्दितं धौरितकं रेचितं वल्गितं प्लुतम् ॥ ४८ ॥

རྟ་ཡི་དབྱངས་ཟེ་ཏོག་དང་ནི་ཟེ་བའི་མྱོགས། རྟ་ཡི་ཚོགས་རྟ་ཁྲིམ་འདུ།
འཚོར་འགྲོ་མྱོགས་བཞིར་འགྲོ་བ་དང་།
ཡོངས་བསྐོར་མཆོད་འགྲོ་རིང་དུ་འགྲོ། ། 48

गतयोऽमूः पञ्च धारा घोणा तु प्रोथ मस्त्रियाम् ।
कविका तु खलीनोऽस्त्री शफं क्लीबे खुरः पुमान् ॥ ४९ ॥

ལྔ་པོ་འདི་རྣམས་རྟ་ཡི་འགྲོས། རྟ་མཆོག་གཙོ་བོ་མོ་མ་ཡིན།
རྟ་ཁྲབ་དང་ནི་ཁ་ལཱི་ན། མོ་མིན། རྟ་རྨིག་མ་ཉིང་རྨིག་པ་པོ། ། 49

पुच्छोऽस्त्री लोमलाङ्गूले वालहस्तश्च वालधिः ।
त्रिषूपावृत्तलुठितौ परावृत्ते मुहुर्भुवि ॥ ५० ॥

རྟ་མཇུག་མོ་མིན་རྔ་མ་མཇུག། བཱ་ལ་ཧསྟ་རྟ་རྔ་སྐྱིང་ངོ།
གསུམ་སྤྱི་ཉེར་འདྲེ་འདྲེ་ལོག་དང་། ཕ་རོལ་འདྲེ་དང་ས་ལ་འདྲེ། ། 50

याने चक्रिणि युद्धार्थे शताङ्गः स्यन्दनो रथः ।
असौ पुष्परथ श्चक्रयानं न समराय यत् ॥ ५१ ॥

ཐེག་པ་འཁོར་ལོས་འགྲོ་བ་དང་། གཡུལ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཡན་ལག་བརྒྱ།
འགྲོ་བའི་ཤིང་རྟ་འདི་ནི་མེ་ཏོག་ཤིང་རྟརོ།
འཁོར་ལོ་བཞིན་མི་གཡུལ་འཇུག་གང་། ། 51

कर्णीरथः प्रवहणं हयनञ्च समं त्रयम् ।
क्लीवेऽनः शकटोऽस्त्री स्याद्गन्त्री कम्बलिवाह्यकम् ॥ ५२ ॥

རྟ་བའི་ཤིང་རྟ་རབ་འབབ་དང་། རྟ་ཡིས་འདྲེན་དང་མཚུངས་པ་གསུམ།
མ་ཉིང་ཤིང་རྟ་ཤ་ཀ་ཊ། མོ་མིན་གཾ་ཏྲི་ལཱ་བས་གཡོགས།། 52

शिविका याप्ययानं स्याद्दोलाप्रेङ्खादिकाः स्त्रियाम् ।
उभौ तु द्वैपवैयाघ्रौ द्वीपिचर्म्मावृते रथे ॥ ५३ ॥

ཁྱོགས་དང་འདེགས་འགྲོ་ཞེས་པ་དང་། དོ་ལ་པྲེ་ཁ་ལ་སོགས་པ་མོ།
གཉིས་པོ་སྟན་གཡོགས་སྟག་ཅན་དང་། སྟག་གིས་གཡོགས་པའི་ཤིང་རྟའོ།། 53

पाण्डुकम्बलसंवीतः स्यन्दनः पाण्डुकम्बली ।
रथे काम्बलवास्त्राद्याः कम्बलादिभिरावृते ॥ ५४ ॥

ལཱ་བ་དཀར་པོས་གཡོགས་པ་དང་། སཎྜུ་ན་དང་ལཱ་བ་དཀར།
ཤིང་རྟ་ཅན་ལཱ་གོས་ལ་སོགས། ལཱ་བ་ལ་སོགས་གཡོགས་པའོ།། 54

त्रिषु द्वैपादयो रथ्या रथकड्या रथव्रजे ।
धूः स्त्री क्लीवे यानमुखं स्याद्रथाङ्ग मपस्करः ॥ ५५ ॥

གསུམ་པོ་གཉིས་འབྲུང་ལ་སོགས་པ། རཐྱཱ་ཤིང་རྟའི་ཚོགས་དབེ་ལམ།
དྷུ་ནི་མོ་དང་མ་ཉིང་ཤིང་རྟའི་གདོང་། ཤིང་རྟའི་ཁོད་པ་ཨ་པས་དཀར།། 55

चक्रं रथाङ्गं तस्यान्ते नेमिः स्त्री स्यात् प्रधिः पुमान् ।
पिण्डिका नाभिरक्षाग्रकीलके तु द्वयोरणिः ॥ ५६ ॥

འཁོར་ལོ་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་དང་། དེ་ཡི་མཐའ་དང་མུ་ཁྱུད་དང་།
མོ་ཡིན་པྲ་དྷི་པོ། འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བ་འཁོར་ལོ།
བསྲུང་བའི་གཟེར་བུ་ནི། གཉིས་དེ་ཨཎི་ལོ།། 56

रथगुप्ति र्व्वरूथो ना कूवरस्तु युगन्धरः ।
अनुकर्षो दार्व्वधःस्थं प्रासङ्गो ना युगाद्युगः ॥ ५७ ॥

ཤིང་རྟ་སྒྲིབ་དང་འཐབ་རགས། ཡུ་ག་ནྡྷ་ར་གཉའ་ཤིང་འཛིན།
རྗེས་སུ་འདྲེན་དང་དཱརྦ་དྷཿསྠྃ། གཉའ་ཤིང་འཆིང་ཤིང་ཡུག་དང་།། 57

सर्व्वं स्याद्वाहनं यानं युग्यं पत्रञ्च धोरणम् ।
परम्परावाहनं यत्तद्वैनीतक मस्त्रियाम् ॥ ५८ ॥

ཐམས་ཅད་བཞོན་པ་ཐེག་པ་དང་། ཁྲིག་དང་འབྲུལ་འཁོར་བགོད་བྱེད་དོ།
ཕན་ཚུན་འབབ་དང་ལེན་པ་དང་། མོ་མིན་དང་གཞན་པ་དང་གླང་བ་བ*།། 58

आधोरणा हस्तिपका हस्त्यारोहा निषादिनः ।
नियन्ता प्राजिता यन्ता सूतः क्षत्ता च सारथिः ॥ ५९ ॥

གླང་ཆེན་སྟེང་ན་གནས་པའོ། ཁ་ལོ་པ་དང་འགོ་འདྲེན་པ།
སྣ་ཚོགས་སྣ་འཁྲིད་ཁ་ལོ་བསྒྱུར།། 59

---

* ?

सव्येष्टृदक्षिणस्थौ च संज्ञा रथकुटुम्बिनः ।
रथिनः स्यन्दनारोहा अश्वारोहास्तु सादिनः ॥ ६० ॥

གཡོན་སྟོད་ཀློ་ཕྱོགས་གནས་པ་དང་། ཤིང་རྟའི་གཉེར་ཞེས་བྱ་བའོ།
ར་ཐི་ན་ནི་ཤིང་རྟ་བ། ཨ་ཤཱ་བཱ་རཱ་རྟ་བའོ།། 60

भटा योधाश्च योद्धारः सेनारक्षास्तु सैनिकाः ।
सेनायां समवेता ये सैन्यास्ते सैनिकाश्च ते ॥ ६१ ॥

དཔའ་དང་རྟུལ་ཕོད་གཞན་ཟིལ་གནོན། སྡེ་སྲུང་དང་ནི་སོ་བའོ།
ཚོགས་པ་སྡེ་པ་འདུས་པ་དང་། ཕུང་པོ་དམག་དཔུང་སཻ་ནི་ཀ།། 61

बलिनो ये सहस्रेण साहस्रास्ते सहस्रिणः ।
परिधिस्थः परिचरः सेनानी र्व्वाहिनीपतिः ॥ ६२ ॥

གང་ཞིག་དཔུང་ནི་སྟོང་ཡོད་པ། དེ་ནི་སྟོང་དཔོན་ཧ་ས་ཏྲ།
བྱ་ར་བ་དང་མེལ་ཚེ་འོ། དམག་དཔོན་དང་ནི་དཔོན་མགོ་འོ།། 62

कञ्चुको वारवाणो ऽस्त्री यत्तु मध्ये सकञ्चुकाः ।
बध्नन्ति तत् सारसनाधिकाङ्गं चाथ शीर्षकम् ॥ ६३ ॥

ཀཉྩུ་ཀ་ནི་གོ་ཆ་ཁྲབ་པོ། གང་ཞིག་ནང་ཚངས་*ཅན་དང་ནི།
བེར་དང་གོ་ཆ་ལུས་ཀྱི་གོས། དེ་ནས་མགོ་ཁྲབ་ཆོས་བུའི་ཞྭ། རྨོག།། 63

* For མཚོན ?

शीर्षण्यञ्च शिरस्त्रेऽथ तनुत्रं वर्म्म दंशनम् ।
उरश्छदः कङ्कटको जगरः कवचोऽस्त्रियाम् ॥ ६४ ॥

དེ་ནས་ལུས་གོས་ཁྲབ་དང་ནི། ཡ་ལད་བྲང་ཁེབས་གོ་ཆ་ཁྲབ།
ཀ་བ་ཙ་ནི་མོ་མིན་ནོ།། 64

आमुक्तः प्रतिमुक्तश्च पिनद्धश्चापिनद्धवत् ।
सन्नद्धो वर्म्मितः सज्जो दंशितो व्यूढकङ्कटः ॥ ६५ ॥

གོ་ཆ་གྱོན་དང་ཆས་ཞུགས་དང་། གོ་ཆ་བར་མི་དགག་གོ །། 65

त्रिष्वामुक्तादयो वर्म्मभृतां कावचिकं गणे ।
पदाति-पत्ति-पदग-पादातिक-पदाजयः ॥ ६६ ॥

གསུམ་ནི་མ་གྲོལ་ལ་སོགས་པ། གོ་ཆ་དང་ནི་གོ་ཚོགས་པོ།
རྐང་ཐང་རྐང་དམག་རྐང་འགྲོས་པ། པཱ་དཱ་ཏི་ཀ་དང་རྐང་རྒྱུ་བ།། 66

पद्गश्च पदिकश्चाथ पादातं पत्तिसंहतिः ।
शस्त्राजीवे काण्डपृष्ठायुधीयायुधिकाः समाः ॥ ६७ ॥

པ་ད་ག་དང་པ་དི་ཀ། དེ་ནས་རྐང་ཐང་ཚོགས་དང་དཔུང་ཞུ་རྒྱུད*།
མཚོན་ཆས་འཚོ་དང་མཚོན་ཆ་བ། འཁྲུག་མི་དང་ནི་གསོལ་བོ་མཚུངས།། 67

---

* དཔུང་གི་རྒྱུད ?

कृतहस्तः सुप्रयोगविशिखः कृतपुङ्खवत् ।
अपराद्धपृषत्कोऽसौ लक्ष्याद् य श्च्युतसायकः ॥ ६८ ॥

ལག་སྦྱངས་རབ་དགོས་ཁྱད་པར་ཅན། སྐྱེས་བུ་སྒྱུ་རྩལ་མཁན།
ཨ་པ་རཱ་དྡྷ་པྲ་ཥ་ཏྐོ་སཽ་ལ་ཀྵྱཱ་དྱཱ་ཤཱ་ཡ་ཀཱ॥ 68

धन्वी धनुष्मान् धानुष्को निषङ्ग्यस्त्री धनुर्द्धरः ।
स्यात् काण्डवांस्तु काण्डीरः शाक्तीकः शक्तिहेतिकः ॥ ६९ ॥

དྷ་ནི་གཞུ་ཅན་དང་། གཞུ་ཐོགས་པ་དང་གཞུ་འཛིན་ནོ།
མདའ་བ་དང་ནི་མདའ་འཛིན་པ། ཤཀྟི་ཀ་དང་མདུང་འཛིན་དང་།
དབྱིག་པ་ཅན་དང་བེར་ཀ་བ॥ 69

याष्टीकपारश्वधिकौ यष्टिपरशुहेतिकौ ।
नैस्त्रिंशिकोऽसिहेतिः स्यात् समौ प्रासिककौन्तिकौ ॥ ७० ॥

དབྱུག་པ་དགྲ་སྟའི་མཚོན་ཆ་ཅན། གྲི་བ་དང་ནི་རལ་གྲིའི་མཚོན།
མཚུངས་པ་མདུང་ཅན་མདུང་མཚོན་ཅན॥ 70

चर्म्मी फलकपाणिः स्यात् पताकी वैजयन्तिकः ।
अनुप्लवः सहायश्चानुचरोऽभिसरः समाः ॥ ७१ ॥

ཙརྨའི་ལག་ན་ཕུབ་ཡོད་ནོ། པ་ཏཱ་ཀཱི་དང་འཕྱུར་དར་རོ།
རྗེས་འཇུག་ཕྱིར་འབྲང་རྗེས་སུ་འབྲང་རྗེས་སུ་ཡོང་།
ཉིང་འབྲང་བ་དང་མཚུངས་པའོ॥ 71

पुरोगाग्रेसर-प्रष्ठाग्रतःसर-पुरःसराः ।
पुरोगमः पुरोगामी मन्दगामी तु मन्थरः ॥ ७२ ॥

སྔོན་འགྲོ་མདུན་འགྲོ་དང་པོར་འགྲོ། སྣ་འདྲེན་པ་དང་གདོད་མདའ།
མནྡ་གཱ་མི་དལ་གྱི་འགྲོ། མྱུར་འགྲོ་བ་དང་རྒྱུག་པ་མཉམ ‖ 72

जङ्घालोऽतिजव स्तुल्यौ जङ्घाकरिकजाङ्घिकौ ।
तरस्वी त्वरितो वेगी प्रजवी जवनो जवः ॥ ७३ ॥

བདེ་ཆེན་བ་དང་ཛཱ་ཀྲི་ཀོ། མགྱོགས་མྱུར་རྒྱུག་པ་བང་།
རྒྱུ་དང་ནི་རབ་ཏུ་སྐྱོང་ ‖ 73

जय्यो यः शक्यते जेतुं जेयो जेतव्यमात्रके ।
जैत्रस्तु जेता यो गच्छत्यलं विद्विषतः प्रति ॥ ७४ ॥

རྒྱལ་དང་རྒྱལ་ནུས་ཛེ་ཡོ། ཛ་ཡ་རྒྱལ་བར་སེམས་པའོ།
རྒྱལ་བ་དང་ནི་ཛཻ་ཏྲོ། གང་ཞིག་དགྲ་ཡི་ཕྱོགས་འགྲོ་བ ‖ 74

सोऽभ्यमित्र्योऽभ्यमित्रीयोऽप्यभ्यमित्रीण इत्यपि ।
ऊर्ज्जस्वलः स्यादूर्ज्जस्वी य उर्ज्जोऽतिशयान्वितः ॥ ७५ ॥

དེ་ནི་ཨ་བྷྱ་མི་ཏྱོ། གྲོགས་ཅན་པ་དང་སྐྱེ་ལག་གོ།
སྟོབས་ཆེན་དང་ནི་གྱད་མི་དང་ ‖ 75

स्यादुरस्वानुरसिलो रथिरो रथिको रथी ।
कामगाम्यनुकामीनो ह्यत्यन्तीन स्तथा भृशम् ॥ ७६ ॥

གང་ཞིག་ཤིན་དུ་རྟུལ་ཕོད་པ། བྲང་སྐྱོད་ཀྱུ་བ་སི་ལའོ།
ཤིང་རྟ་ར་ཐི་ཤིང་རྟའི་བདག། འདོད་འགོར་དང་ནི་རྗེས་ཆགས་འགྲོ།
རྟག་འགྲོ་དེ་བཞིན་རྒྱུན་དུ་འགྲོ།། 76

शूरो वीरश्च विक्रान्तो जेता जिष्णुश्च जित्वरः ।
सांयुगीनो रणे साधुः शस्त्राजीवादय स्त्रिषु ॥ ७७ ॥

དཔའ་དང་རྟུལ་ཕོད་ངོ་བོ་ལ་གནོན། བརྗིད་ཅན་དང་ནི་རྒྱལ་བྱེད་པ།
གཡུལ་ན་བརྗིད་དང་ལེགས་པ་དང་། མཚོན་ཆས་འཚོ་བ་ལ་སོགས་གསུམ།། 77

ध्वजिनी वाहिनी सेना पृतनानीकिनी चमूः ।
वरूथिनी बलं सैन्यं चक्रञ्चानीक मस्त्रियाम् ॥ ७८ ॥

རྒྱལ་མཚན་དང་ནི་བཞོན་པ་དང་། དམག་དཔོན་རུ་དར་སྡེ་དང་ནི།
དམག་དང་དཔུང་ནི་ཆས་པའོ། སྟོབས་ཀྱི་སྡེ་དང་འཁོར་ལོ་དང་།
ཚོགས་པ་རྣམས་ནི་མོ་མིན་ནོ།། 78

व्यूहस्तु बलविन्यासो भेदा दण्डादयो युधि ।
प्रत्यासरो व्यूहपार्ष्णिः सैन्यपृष्ठे प्रतिग्रहः ॥ ७९ ॥

དཔུང་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་བཀོད་པ་ནི། དེ་དབྱེ་དབྱུག་སོགས་འཁྲུག་ཤོམས་སོ།
སླར་འབྲང་བཀོད་པ་ཕྱི་མའོ། དམག་གི་རྒྱབ་ནི་ཡོངས་འཛིན་པ།། 79

एकेभैकरथा त्र्यश्वा पत्तिः पञ्चपदातिका ।
पत्त्यङ्गैस्त्रिगुणैः सर्व्वैः क्रमादाख्या यथोत्तरम् ॥ ८० ॥

གླང་དང་ཤིང་རྟ་རེ་རེ་དང་། རྟ་གསུམ་དང་ནི་རྐང་ཐང་ལྔ།
པ་ཏྟི་ཀ་ཞེས་པའོ། སོ་སོའི་ཡན་ལག་གསུམ་འགྱུར་གྱིས།
ཀུན་གྱི་གོ་རིམ་ཞེས་བྱའོ།། 80

सेनामुखं गुल्मगणौ वाहिनी पृतना चमूः ।
अनीकिनी दशानीकिन्यक्षौहिण्यथ सम्पदि ॥ ८१ ॥

ཇི་ལྟར་ཕྱི་ནས་དམག་གི་སྒོ། གུ་ལམ་ག་ཎཽ་བཱ་ཧཱི་ནཱི། སྤྱི་ཚན་གྱི་མིང་ངོ་།
པྲི་ཏ་ནཱ་ཙ་མུ། ཨ་ནཱི་ཀི་ནཱི་བཅུ་རྣམས་ལ། ཨནཱི་ཀི་ནོ་ཨཀྵཽ་ཧི།། 81

सम्पत्तिः श्रीश्च लक्ष्मीश्च विपत्त्यां विपदापदौ ।
आयुधन्तु प्रहरणं शस्त्र मस्त्र मथास्त्रियौ ॥ ८२ ॥

ཕུན་ཚོགས་འབྱོར་ལྡན་དཔལ་དང་ཤིས། ཕོངས་དང་མི་འབྱོར་ཕུན་ཚོགས་བྲལ།
མཚོན་ཆ་ལག་ཆ་རྫ་ཆ། བརྒྱན་ཆ་དེ་ནས་མ་མིན་ནོ།། 82

धनुश्चापौ धन्वशरासनकोदण्डकार्म्मुकम् ।
इष्वासोऽप्यथ कर्णस्य कालपृष्ठं शरासनम् ॥ ८३ ॥

གཞུ་དང་ཙཱ་པ་དྷ་ནུ་དང་། འདའ་ཟ་མདའ་འཕེན་དྷ་ནུ་དང་།
མདའ་སྐྱོད་དེ་ནས་ཀརྞ་ཙ། ཀཱ་ལ་པྲིཥྛ་མདའ་ཡི་སྟེ།། 83

कपिध्वजस्य गाण्डीवगाण्डिवौ पुन्नपुंसकौ ।
कोटिरस्याटनी गोधा तले ज्याघातवारणे ॥ ८४ ॥

སྲིད་སྲུབ་གཞུ་ནི་གཎྜཱི་ཝོ། སྐྱེས་བུ་འམ་ནི་མ་ནིང་ངོ་།
གཞུ་ཡི་མཆོག་མ་ཨ་ཊ་ནཱི། གོ་དྷཱ་ལག་འབྲག་*ལག་གཟན་ནོ། ॥ 84

लस्तकस्तु धनुर्म्मध्यं मौर्व्वी ज्या शिञ्जिनी गुणः ।
स्यात् प्रत्यालीढ मालीढ मित्यादि स्थानपञ्चकम् ॥ ८५ ॥

ལསྟ་ཀ་ནི་ཚངས་པའོ། གཞུ་རྒྱུད་བྲང་བུར་རྒྱུད་ཡོན་དན།
གཡོན་བརྐྱངས་གཡས་བརྐྱངས་ལ་སོགས་པའི། གནས་ནི་རྣམ་པ་ལྔ་ཞེས་སོ། ॥
85

लक्ष्यं वेध्यं शरव्यञ्च शराभ्यास उपासनम् ।
पृषत्कवाणविशिखा अजिह्मगखगाशुगाः ॥ ८६ ॥

མདའ་འཕེན་མཆོན་ཆ་ལཀྵྱཾའོ། འཕོང་སློབ་ཨུ་པཱ་ན་སའོ།
མདའ་དང་བཱ་ཎ་རྩེ་མོ་ཅན། དྲང་འགྲོ་མཁའ་འགྲོ་མྱུར་འགྲོ་དང་ ॥ 86

कलम्बमार्गणशराः पत्री रोप इषु र्द्वयोः ।
प्रक्ष्वेड़नास्तु नाराचाः पक्षो वाज स्त्रिषूत्तरे ॥ ८७ ॥

ནགས་འཁྲིན་ལམ་ལྡན་འབིགས་བྱེད་དང་། གཤོག་ལྡན་མདའ་དང་གཉིས།
ལྕགས་མདའ་ནཱ་རཱ་ཙཱ་ཡིན་ནོ། སྒྲོ་དང་འདབ་མ་གསུམ་ཀྱིས ॥ 87

* For འབྲབ ?

निरस्तप्रहिते बाणे विषाक्ते दिग्धलिप्तकौ ।
तूणोपासङ्गतूणीरनिषङ्गा इषुधि र्द्वयोः ॥ ८८ ॥

ནི་རསྟ་ནི་མདའ་འཕངས་པ། དུག་ཅན་མདའ་ནི་ལི་པྟ་ཀཽ།
དོང་པ་མདའ་ཤུགས་ཏུ་ཎཱི་ར། བརྫོང་རྩེ་མདའ་རྫོན་གཉིས་དོང་ག།། 88

तूण्यां खड्गे तु निस्त्रिंशचन्द्रहासासिरिष्टयः ।
कौक्षेयको मण्डलाग्रः करपालः कृपाणवत् ॥ ८९ ॥

རལ་གྲི་གཅོད་བྱེད་ཟླ་འཛུམ་དང་། ཨ་སི་རལ་གྲི་རྡེག་ཆ་དང་།
མཐྲིལ་རྩེ་ལག་བསྐྱོང་། ཀྲི་པཱཎ་འདྲ།། 89

त्सरुः खड्गादिमुष्टौ स्यान्मेखला तन्निबन्धनम् ।
फलकोऽस्त्री फलं चर्म्म संग्राहो मुष्टिरस्य यः ॥ ९० ॥

སེ་རུ་རལ་གྲིའི་ཡུ་བའོ། རལ་གྲིའི་འཆིང་ཐག་མེ་ཁ་ལ།
ཕུབ་ནི་མོ་མིན་པ་ལའོ། ཙ་རྨ་གསུང་དུ་ལག་འཛིན་པ།། 90

द्रुघणे मुद्गरघनौ स्यादीली करपालिका ।
भिन्दिपालः सृग स्तुल्यौ परिघः परिघातनः ॥ ९१ ॥

ཐོ་བ་འཛོམས་བྱེད་ཕྲ་ནའོ། ཀེར་གྲི་ཀ་ར་པཱ་ལི་ཀ།
འབིགས་སྐྱོང་མདུང་དང་མཉམ་པ། དབྱུག་པ་ལྕགས་བཅིངས་པ་རི་གྷུ།། 91

द्वयोः कुठारः स्वधितिः परशुश्च परश्वधः ।
स्याच्छस्त्री चासिपुत्री च छुरिका चासिधेनुका ॥ ९२ ॥

གཉིས་པ་སྟེའུ་སྟ་རི་པ་ར་ཤུ། དགྲ་སྟ་དང་ནི་སྟ་མོ་འོ།
ཆུ་གྲི་གྲི་ཐུང་ཆུ་རི་ཀ། རལ་གྲི་སྲུག་གུའོ། ‖ 92

वा पुंसि शल्यं शङ्कु र्ना शर्व्वला तोमरोऽस्त्रियाम् ।
प्रासस्तु कुन्तः कौणस्तु स्त्रियः पाल्यश्रिकोटयः ॥ ९३ ॥

འཕང་མདུང་ཤ་ལྱ་གསེར་མདུང་ངོ། མདའ་བོ་ཆེ་ནི་ཏ་མར་དང་མོ་མིན།
ཐག་མདུང་ཀུན་དང་སྦྲོན་མ་མོ་མིན་ཞབས་ཐེག་པ། སྣ་མ་དོར་ཀོ་ཊི་པ་ར། ‖ 93

सर्व्वाभिसारः सर्व्वौघः सर्व्वसन्नहनार्थकः ।
लोहाभिहारोऽस्त्रभृतां राज्ञां नीराजनाविधिः ॥ ९४ ॥

ཀུན་གྱི་ཆས་བྱེད་སར་པོ་ཧྲ། ཀུན་གྱིས་གོ་གྱོན་སྤྲོགས་བྱེད་པ།
གོ་སར་དང་ནི་གོ་ཆ་བསྔོས། རྒྱལ་བ་དམག་ལ་མངའ་གསོལ་བྱེད། ‖ 94

यत्सेनयाभिगमन मरौ तदभिषेणनम् ।
यात्रा व्रज्याभिनिर्याणं प्रस्थानं गमनं गमः ॥ ९५ ॥

གང་ཞིག་དམག་འགྲོ་དེ་དབང་བསྐུར། དམག་ཐོགས་བསྐྱོད་དང་ལྡེག་པ་དང་།
ཞུགས་པ་འགྲོ་དང་ཀ་མའོ། བརྒྱུང་པ་དང་ནི་རྡུ་*བརྒྱངས་དང་། ‖ 95

---

* For རབ ?

स्यादासारः प्रसरणं प्रचक्रं चलितार्थकम् ।
अहितान् प्रत्यभीतस्य रणे यान मतिक्रमः ॥ ९६ ॥

ཕ་རོལ་དམག་དང་འཇུག་པའི་དོན། ཉམ་མི་ང་བ་དང་འཇིགས་མེད་དང་།
གཡུལ་དུ་འཇུག་ཚེ་སྤྲོན་པར་དཔའ།། 96

वैतालिका बोधकरा श्चाक्रिका घाण्टिकार्थकाः ।
स्यु र्मागधास्तु मगधा वन्दिनः स्तुतिपाठकाः ॥ ९७ ॥

བཻ་ཏཱ་ལི་ཀ་གོ་བྱེད་པ། འཁོར་ལོ་ཅན་དང་དྲིལ་བུ་དང་སློངས་མོ་བ།
རྒྱལ་རབས་མཁན་ནི་མ་དྷུ་ཀ། ཕྱག་དང་སྟོད་པ་མཁན་པོ་དང་།། 97

संशप्तकास्तु समयात् संग्रामादनिवर्त्तिनः ।
रेणु र्द्वयोः स्त्रियां धूलिः पांशु र्ना न द्वयो रजः ॥ ९८ ॥

གཡུལ་འགྲོད་འཁྲུགས་དུས་གཡུལ་ངོར་བཞུགས།
རྡུལ་ཚུབས་གཉིས་སོ་མོ་ནི་རྡུལ། རྡུལ་ཚུབ་གཉིས་དེ་ཚུབ་མ་དང་།། 98

चूर्णे क्षोदः समुत्पिञ्जपिञ्जलौ भृशमाकुले ।
पताका वैजयन्ती स्यात् केतनं ध्वज मस्त्रियाम् ॥ ९९ ॥

ཕྱེ་མ་དང་ནི་ཀྵོ་དའོ། ཉེ་བར་འཁྲུགས་དང་འཁྱེད་པ་དང་།
འཛིངས་པ་དང་ནི་ཕྱོགས་མེད་དང་། བདན་རྒྱལ་མཚན་དོག་དང་ནི།
དྷྭ་ཛ་དང་ནི་མོ་མིན་ནོ།། 99

सा वीराशंसनं युद्धभूमि र्यातिभयप्रदा ।
अहं पूर्व्वं महं पूर्व्वं मित्यहंपूर्व्विका स्त्रियाम् ॥ १०० ॥

དུར་ཁྲོད་འཁྲུགས་པའི་ས་གཞི་དང་། ཤིན་ཏུ་འཇིགས་པ་རབ་ཏུ་སྟེར། །
ང་སྔ་ང་སྔ་ཞེས་སྒྲོག་པ། བདག་སྔོན་མོ་མིན། ॥ 100

आहोपुरुषिका दर्पाद् या स्यात् सम्भावनात्मनि ।
अहमहमिका तु सा स्यात् परस्परं यो भवत्यहङ्कारः ॥ १०१ ॥

མཆོར་ཆེན་སྐྱེས་བུ་གྲགས་པ་ཅན། ང་རྒྱལ་ཅན་ཞེས་སོ། །
ང་ང་ཞེས་སྨྲ་ཕན་ཚུན་འགྲན། གང་ཞིག་འགྲན་པར་བྱེད་པའོ། ॥ 101

द्रविणन्तरः सहो बल शौर्य्याणि स्थाम शुष्म च ।
शक्तिः पराक्रमः प्राणो विक्रम स्त्वतिशक्तिता ॥ १०२ ॥

འཚོམ་མེད་ཐམ་འགྲོ་རྟུལ་ཕོད་དང་། སྟོབས་དང་དཔལ་དང་ཉམ་ང་མེད། །
ནུས་ལྡན་ཕ་རོལ་གནོན་པའོ། གྱད་དང་ཤིན་ཏུ་དཔའ་བོ་འོ། ॥ 102

वीरपाणन्तु यत्पानं वृत्ते भाविनि वा रणे ।
युद्ध मायोधनं जन्यं प्रधनं प्रविदारणम् ॥ १०३ ॥

དཔའ་པོ་བཏུང་བ་གང་ཞིག་གིས། ཆང་འཐུངས་ཡུལ་གྱི་སྔ་ཕྱི་རུ། །
འཁྲུགས་པ་འགྱེད་པ་རྒྱལ་བྱེད་པ། འཇོམས་པ་རབ་ཏུ་འཇོམས་པ་དེང་ ॥ 103

मृध मास्कन्दनं संख्यं समीकं साम्परायिकम्।
अस्त्रियां समरानीकरणाः कलहविग्रहौ ॥ १०४ ॥

མོ་དྷྲ་དུ་བྱེད་སོ་ཁྲུ་དང་། གཡུལ་དང་སཱཾ་པ་ར་ཡི་ཀ།
མཆོན་འཛིངས་མཉམ་ཞིང་ཨ་ནཱི་ཀ། གཡུལ་དུ་འཐབ་མ་པི་གྲ་ཧཻ།། 104

सम्प्रहाराभिसम्पातकलिसंस्फोटसंयुगाः।
अभ्यामर्दसमाघातसंग्रामाभ्यागमाहवाः ॥ १०५ ॥

འཐྲོག་འཛོམས་དགེ་བྲལ་རྩོད་པ་དང་། ཞིན་དུ་འདྲལ་དང་སི་ཕྱུག་ས།
མངོན་པ་ཉེད་དང་རྟེག་གསོད་དང་། འཐབ་རྩོད་འཁྲུག་ལོངས་ས་སྦྱུ་དཱ་ཡ་མོ།།
105

समुदायः स्त्रियः संयत्समित्याजिसमिद्युधः।
नियुद्धं बाहुयुद्धेऽथ तुमुलं रणसङ्कुले ॥ १०६ ॥

མི་ཡོད་གཡུལ་འགྱེད་ཨ་ཛི་དང་། ས་མི་དྱུ་དྡྷ་ཞེས་པའོ།
མཚན་བྲལ་གྱད་ཀྱི་དཔུང་འཛིངས་དང་། དུ་མུ་ལཾ་ནི་གཡུལ་དུ་གསོད།། 106

क्ष्वेड़ा तु सिंहनादः स्यात् करिणां घटना घटा।
क्रन्दनं योधसंरावो बृंहितं करिगर्जितम् ॥ १०७ ॥

ཙ་ཙོ་སྒྲོགས་པ་སེང་གེའི་སྒྲ། གླང་པོ་འི་ཚུས་པའི་སྒྲ་དང་ནི།
ངུད་མོ་ཙ་ཙོ་དང་ངིང་དང་། འབྲུ་མང་པོ་དང་གླང་པོ་འི་སྒྲ།། 107

विस्फारो धनुषः स्वानः पटहाड़म्बरौ समौ ।
प्रसभन्तु बलात्कारो हठोऽथ स्खलितं छलम् ॥ १०८ ॥

བིསྥཱ་ར་ནི་གཞུ་ཡི་སྒྲ། འཁྲུག་ཇ་རམ་པ་རོ་དག་མཚུངས།
གཡོ་སྒྱུ་ངན་ཐབས་ཧ་ཋའོ། དེ་ནས་འཁྲུལ་དང་ནོར་བ་དང་॥ 108

अजन्यं क्लीवमुत्पात उपसर्गः समं त्रयम् ।
मूर्च्छा तु कश्मलं मोहोऽपावमर्दस्तु पीड़नम् ॥ १०९ ॥

མི་ཤེས་མ་ནིང་ལྟས་བྱུང་དང་། ཉེར་བསྒྱུར་དང་ནི་མཚུངས་པ་གསུམ།
བརྒྱལ་དང་རྨོ་དང་འགོགས་པའོ། མནན་དང་ནི་འཚེར་པའོ॥ 109

अभ्यवस्कन्दनं त्वभ्यासादनं विजयो जयः ।
वैरशुद्धिः प्रतीकारो वैरनिर्यातनञ्च सा ॥ ११० ॥

ཐས་པ་དང་ནི་ཕུས་ཉམས་སོ། རྒྱལ་བ་དང་ནི་རྣམ་པར་རྒྱལ།
འགྲས་དང་ཇེན་དང་སླར་བྱེད་དང་། འཁོན་བཞུགས་པ་དང་ཤ་འཁོན་བཞུགས॥
110

प्रद्रावोद्द्रावसंद्रावसन्दावा विद्रवो द्रवः ।
अपक्रमोऽपयानञ्च रणे भङ्गः पराजयः ॥ १११ ॥

བྲོས་དང་ཞོགས་དང་ཕྱུར་བ་དང་། སཾ་དྲ་བ་བི་དྲ་བོ་དྲ་བཿ ཨ་ཡ་དྣ་མོ།
འབྲོས་པའི་མིང་ངོ་། གཡུལ་དུ་བཅོམ་གཞན་རྒྱལ་བ་དང་॥ 111

पराजितपराभूतौ त्रिषु नष्टतिरोहितौ ।
प्रमापणं निवर्हणं निकारणं निशारणम् ॥ ११२ ॥

འཕམ་པ་དང་ནི་ཕ་རོལ་རྒྱལ། ཡིབས་པ་དང་ནི་སྐྱབས་པའོ།
འཇོམས་དང་རྗེག་དང་བརྡུང་བ་དང་॥ 112

प्रवासनं परासनं निसूदनं निहिंसनम् ।
निर्व्वासनं संज्ञपनं निर्ग्रन्थन मपासनम् ॥ ११३ ॥

རྣམ་འཚེ་དང་བསྣུན་པ་དང་། བཞུས་དང་ཉེར་གཙོས་མནར་བ་དང་།
ནོར་བ་ཉེད་པ་གོས་མེད་དང་॥ 113

निस्तर्हणं निहननं क्षणनं परिवर्ज्जनम् ।
निर्व्वापणं विशसनं मारणं प्रतिघातनम् ॥ ११४ ॥

བརྡུང་རྡུག་ངེས་འཇོམས་ངེས་པར་གསོད། སྐད་ཅིག་དང་ནི་ཡོངས་སུ་སྤྲངས།
ནིརྦཱ་པ་ཎཾ་བི་ཤ་ས་ནཾ། མཱ་ར་ཎཾ་པྲ་ཏི་གྷཱ་ཏ་ནཾ॥ 114

उद्वासनप्रमथनक्रथनोज्जासनानि च ।
आलम्भपिञ्जविशरघातोन्माथवधा अपि ॥ ११५ ॥

ཨུ་དྭཱ་ས་ནཾ་པྲ་མ་ཐ་ནཾ། ཀྲ་ཐ་ནོ་ཛྫཱ་ས་ན་ནི་ཙ།
ཨཱ་ལམྦྷ་པིཉྫ། རྣམ་འཇོམས་གཏུབས་དང་གཙོད་པ་དང་།
དེ་རྣམས་ནི་གསོད་གཅོད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ॥ 115

स्यात् पञ्चता कालधर्म्मो दिष्टान्तः प्रलयोऽत्ययः ।
अन्तो नाशो द्वयो र्मृत्यु र्मरणं निधनोऽस्त्रियाम् ॥ ११६ ॥

ལྔ་པ་དུས་ཆོས་ལྔ་བའི་མཐར། སྐལ་འཛིག་ཆོ་འགྲོ་མཐར་མ་དང་།
ཆུད་འཛད་གཉིས་ཏེ་ཆོ་འདའ་དང་། འཆི་བ་བྱེད་བཅིངས་མོ་མིན་ནོ།། 116

परासु-प्राप्तपञ्चत्व-परेत-प्रेतसंस्थिताः ।
मृतप्रमीतौ त्रिष्वेते चिता चित्या चितिः स्त्रियाम् ॥ ११७ ॥

པ་རོལ་འདས་དང་ལྔ་པོ་ཉིད། པ་རོལ་དང་ནི་ཡི་དྭགས་གནས།
རོ་དང་ཚེ་འདས་གསུམ་ཞེས་སོ། རོ་ཐབ་སྒྲོང་ཕུག་ཙི་ཏི་མོ།། 117

कबन्धोऽस्त्री क्रियायुक्त मपमूर्द्धकलेवरम् ।
श्मशानं स्यात् पितृवनं कुणपः शव मस्त्रियाम् ॥ ११८ ॥

ཀ་བནྡྷ་ནི་མོ་མིན་ཏེ། བྱ་ལྡན་མགོ་མེད་རོ་ཡིན་ནོ།
དུར་ཁྲོད་དང་ནི་གཤིན་གྱི་ནགས། རོ་དང་ཤ་ཝ་མོ་མིན་ནོ།། 118

प्रग्रहोपग्रहौ वन्द्यां कारा स्याद्बन्धनालये ।
पुंसि भूम्न्यसवः प्राणाश्चैवं जीवोऽसुधारणम् ॥
आयु र्जीवितकालो ना जीवातु र्जीवनौषधम् ॥ ११९ ॥

इति क्षत्रियवर्गः ।

གདོན་དང་འབྱུང་པོ་འཆིང་བྱེད་དོ། ཀཱ་རཱ་དཱུ་ནི་འཆིང་བྱེད་གནས།
སྐྱེས་བུའི་སྲོག་ནི་པྲཱ་ཎཱའོ། དེ་ནས་དེ་བཞིན་འཚོ་དང་གསོན་པ་དང་།
ཚེ་ནི་ཇི་སྲིད་འཚོ་བའི་དུས། སྐྱེས་བུ་འཚོ་བྱེད་འཚོ་བའི་སྨན།། 119

རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ནོ།

वैश्यवर्गः ।

ऊरव्या ऊरुजा अर्य्या वैश्या भूमिस्पृशो विशः ।
आजीवो जीविका वार्त्ता वृत्ति र्वर्त्तनजीवने ॥ १ ॥

རྗེ་རིགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན།

བརླ་བྱུང་བརླ་སྐྱེས་འཕགས་པ་དང་། རྗེ་རིགས་ས་འཛིན་རྗེའུའོ།
ཀུན་འཚོ་འཚོ་བ་བརྟྟ་དང་། གསོན་བྱེད་སོ་ནམ་འཚོ་མཆིས་སོ།། 1

स्त्रियां कृषिः पाशुपाल्यं वाणिज्यं चेति वृत्तयः ।
सेवा श्ववृत्ति रनृतं कृषि रुञ्छशिलन्त्वृतम् ॥ २ ॥

གསུམ་ཡིན་ཞོ་ཀི་དུད་འགྲོ་སྐྱོང་། ཚོང་དང་འཚོ་བའི་ཚོམ་ཞེས་བྱ།
ཞབས་ཏོག་པ་ནི་ཁྱི་ཡི་འཚོ། ཞོ་ཀི་དང་ནི་ཟླུ་རློག་དང་།
སྤྱོན་བྲོག་དང་ནི་ནེ་ཐོན་ནོ།། 2

द्वे याचितायाचितयो र्यथासङ्ख्यं मृतामृते ।
सत्यानृतं वणिग्भावः स्यादृणं पर्य्युदञ्चनम् ॥ ३ ॥

ཟས་འཚོལ་དང་ནི་སློང་མོ་བ། ཇི་ལྟར་བདེན་པ་དང་ནི་ཚོང་དངོས་པོ།
བུན་དང་སྐྱེད་དང་བདེ་འཚོ་དང་།། 3

उद्धारोऽर्थप्रयोगस्तु कुसीदं वृद्धिजीविका ।
याच्ञाप्राप्तं याचितकं नियमादापमित्यकम् ॥ ४ ॥

ནོར་སྦྱོར་འཚོང་དང་འཚོང་པ་ཅན། སྐྱེ་བ་དང་ནི་གཡར་བ་དང་།
ཛེ་བ་དང་ནི་བསྒྱུར་བརློག་གོ། 4

उत्तमर्णाधमर्णौ द्वौ प्रयोक्तृग्राहकौ क्रमात् ।
कुसीदिको वार्द्धुषिको वृद्ध्याजीवश्च वार्द्धुषिः ॥ ५ ॥

ནོར་གྱི་བདག་དང་བུ་ལོན་པ། གཉིས་པོ་རབ་སྦྱོར་ལེན་མཁན་རིམ།
ཚུལ་མིན་པ་དང་ལོག་འཚོ་དང་། འཕེལ་བ་དང་ནི་འགྱུར་འཚོ་བོ། 5

क्षेत्राजीवः कर्षकश्च कृषकश्च कृषीवलः ।
क्षैत्रं व्रैहेयशालेयं व्रीहिशाल्युद्भवोचितम् ॥ ६ ॥

ཞིང་པ་ཤས་པ་སོ་ནམ་པ། ཁྲུ་རློག་པ་དང་རྨོས་པའོ།
ཞིང་དང་འབྲུས་ཤ་ལ་ཡིཾ། འབྲུ་དང་ས་ལུ་འབྱུང་བའོ། 6

यव्यं यवक्यं यष्टिक्यं यवादिभवनं हि यत् ।
तिल्यतैलीनवन्माषोमाणुभङ्गा द्विरूपता ॥ ७ ॥

ནས་དང་ནས་ཞིང་དྲུག་ཅུ་པ། ནས་སོགས་འབྱུང་བའི་ས་གཞིའོ།
ཏི་ལྱུ་ཏཻ་ལི་མོན་སྲན་གྲེཙ། ཨ་མ་ཨ་ཎུ་བྷཾ་གཱ་དང་། 7

मौङ्गीनं कौद्रवीणादि शेषधान्योद्भवोचितम् ।
वीजाकृतं तूप्तकृष्टं सीत्यं कृष्टञ्च हल्यवत् ॥ ८ ॥

ཐོག་མར་མཽ་གཱི་ནི། ཀྲཽ་དྲ་བཱི་ཎ། ཀླཱ་མ་འབྲས་སྐྱེལ་ཁྱད་པར་སོགས།
ས་བོན་གཙུགས་དང་བསྐུན་པ་དང་། བདབ་དང་རྨོས་དང་བསྐྱེད་པའོ ॥ 8

त्रिगुणाकृतं तृतीयाकृतं त्रिहल्यं त्रिसीत्यमपि तस्मिन्
द्विगुणाकृते तु सर्व्वं पूर्व्वं सम्बाकृतमपीह ॥ ९ ॥

སུམ་ལོག་དང་ནི་ལན་གསུམ་རྨོས། སུམ་ལྡོག་སུམ་རྨོས་དེ་ལ་ཡང་།
ཉིས་ལོག་པ་དང་ཉིས་རྨོས་དང་། ཉིས་ཏུལ་ཉིས་རྨོས་པ་སླ་རོ ॥ 9

द्रोणाढ़कादिवापादौ द्रौणिकाढ़किकादयः ।
खारीवापस्तु खारीक उत्तमर्णादय स्त्रिषु ॥ १० ॥

དྲོ་ཎཱ་ཌྷ་ཀ་ལ་སོགས་པའོ། དྲེ་བོ་ཨཌྷ་ཀ་ལ་སོགས།
ཁཱ་རཱི་ཚད་ཅན་ཁཱ་རཱི་ཀ། ཨུ་ཏ་མརྣ་ལ་སོགས་གསུམ ॥ 10

पुन्नपुंसकयो र्व्वप्रः केदारः क्षेत्र मस्य तु ।
कैदारकं स्यात् कैदार्य्यं क्षेत्रं कैदारिकं गणे ॥ ११ ॥

སྐྱེས་བུ་མ་ནིང་དང་ནི། ས་གཞི་ཀླེ་དཱ་འབྲུ་ས་དང་།
འབྲུ་ས་ཆུ་མ་ཆུ་མིག་ཅན། རྨོས་ཞིང་དང་ས་གཞི་ཚོགས ॥ 11

लोष्टानि लेष्टवः पुंसि कोटिशो लोष्टभेदनः ।
प्राजनं तोदनं तोत्रं खनित्र मवदारणम् ॥ १२ ॥

བོང་པ་སྲ་སྙོང་པོ། ཀྲོ་ཊི་ཤ་ནི་བོང་པའི་དབྱེ།
ལྕགས་དབྱིག་ཏོད་ན་ཏྲ་ཏྲ། ཏོག་ཙེ་དང་ནི་ཀོ་བྱེད་དོ། ॥ 12

दात्रं लवित्र माबन्धो योत्रं योक्त्र मथो फलम् ।
निरीषं कूटकं फालः कृषिको लाङ्गलं हलम् ॥ १३ ॥

ཟྫོར་བ་དང་ནི་ཛ་བྱེད་དེ། བནྡྷ་ཡུ་ན་ཡོ་ཀ་ཏྲ།
དེ་ནས་གཤོལ་དང་སྨོ་བྱེད་དང་། གཤོལ་དང་ཧ་ལ་ཐོང་པ་དང་། ॥ 13

गोदारणञ्च सीरोऽथ शम्या स्त्री युगकीलकः ।
ईषा लाङ्गलदण्डः स्यात् सीता लाङ्गलपद्धतिः ॥ १४ ॥

ས་གཅོད་དྲལ་བྱེད་གཤོལ་དང་ནི། གླང་འཛོམས་དང་ནི་རྟེ་མོ་ཅན།
གཉའ་ཤིང་གཉའ་པའི་ཕུར་མ་དང་། མདའ་དང་གཤོལ་གྱི་དབྱིག་པའོ།
ཐོང་ལྕུགས་དང་ནི་གཤོལ་ལྕུགས་སོ། ॥ 14

पुंसि मेधिः खले दारु न्यस्तं यत् पशुबन्धने ।
आशुर्व्रीहिः पाटलः स्यात् सितशूकयवौ समौ ॥ १५ ॥

སྐྱེས་བུ་རྡོད་ཕུར་འདོགས་ཐག་དང་། གང་ཞིག་ཕྱུགས་རྣམས་བཏགས་པའོ།
འབྲས་དཀར་འབྲུ་དཀར་འབྲུ་དང་པཱ་ཊ་ལ། ནས་དང་ཡ་བ་མཉམ་པའོ། ॥ 15

तोक्मस्तु तत्र हरिते कलायस्तु सतीलकः ।
हरेणुखण्डिकौ चास्मिन् कोरदूषस्तु कोद्रवः ॥ १६ ॥

མ་སྨིན་པ་ནི་ལྷུང་པའོ། སྲན་མ་ས་དི་ལ་ཀུ་དང་།
སྲན་མའི་མིང་ངོ་། ཀོ་ར་དུ་ཥ་ཀོ་དྲ་བ།། 16

मङ्गल्यको मसूरोऽथ मुद्गष्ठकमपष्ठकौ ।
वनमुद्गे सर्षपे तु द्वौ तन्तुभकदम्बकौ ॥ १७ ॥

བཀྲ་ཤིས་དང་ནི་སྲན་ཆུང་། མོན་སྲན་གྲེའུ་བརྒྱད་པའོ།
ནགས་སྲན་མ། དཀར་དང་ཡུངས་ནག་བད་ཁང་ཀ་དམྦ་ཀཱི།། 17

सिद्धार्थस्त्वेष धवलो गोधूमः सुमनः समौ ।
स्याद्यावकस्तु कुल्माष श्चणको हरिमन्थकः ॥ १८ ॥

དོན་གྲུབ་ཡུངས་དཀར་ཟས་གཙང་དང་། གྲོ་དང་ཡིད་ལེགས་འགྲོ་བའོ།
ནས་དང་ཀུལ་མ་ཥ་ཞེས་སོ། ཙ་ཎ་ཀ་དང་ཧ་རི་མནྠ་སྐྱེས།། 18

द्वौ तिले तिलपेजश्च तिलपिञ्जश्च निष्फले ।
क्षवः क्षुधाभिजननो राजिका कृष्णिकासुरी ॥ १९ ॥

གཉིས་ནི་ཏི་ལ་ཏི་ལ་སྐྱེས་དང་། ཏིལ་ལྟུང་བྲས་མེད།
སྐྱེ་ཙ་ཀྵུ་དྷཱ་མངོན་སྐྱེས་དང་། རྒྱལ་པོ་ནག་པོ་ལྷ་མིན་མོ།། 19

स्त्रियौ कङ्गुप्रियङ्गू द्वे अतसी स्यादुमा क्षुमा ।
मातुलानी तु भङ्गायां व्रीहिभेद स्त्वणुः पुमान् ॥ २० ॥

ཏྲི་དང་པྲི་ཡངྒུ་ནི་གཉིས། ཨུ་མཱ་ཟར་མ་ཨཏསཱི།
མཱ་ཏུ་ལཱ་ནི་བྷངྒཱ་ཡཾ། འབྲུ་ཡི་རབ་དབྱེ་ཨ་ཎུ་སྐྱེས༎ 20

किंशारुः शस्यशूकं स्यात् कणिशं शस्यमञ्जरी ।
धान्यं व्रीहिः स्तम्बकरिः स्तम्बो गुच्छ स्तृणादिनः ॥ २१ ॥

ཀི་ཤུ་རུ་དང་སྙི་མ་དང་། སྙི་མ་དང་ནི་དོག་པའོ།
སོ་བ་སྐོགས་ཅན་གོང་མོ་འོ། སྡོམ་པོ་གྱུད་སོ་རྩྭ་སོགས་འབྲུ༎ 21

नाड़ी नालञ्च काण्डोऽस्य पलालोऽस्त्री स निष्फलः ।
कड़ङ्गरो वुषं क्लीवे धान्यत्वचि पुमांस्तुषः ॥ २२ ॥

མགུལ་པ་ངར་པ་ཀཎྜོའོ། པ་ལཱ་ལ་ནི་སོ་མིན་འབྲས་མེད་སོགས།
སྦུན་སྦོང་ཕུབ་མ་མ་ནིང་ངོ་། མི་སྐོགས་སྐྱེས་བུ་ཕུབ་མའོ༎ 22

शूकोऽस्त्री श्लक्ष्णतीक्ष्णाग्रे शमी सिम्बा चिषूत्तरे ।
ऋद्ध मावसितं धान्यं पूतन्तु बहुलीकृतं ॥ २३ ॥

རྩེ་མོ་མོ་མིན་འཇམ་པ་དང་། རྩེ་མོ་རྣོ་བ་གྲམ་དང་།
མཚུངས་པ་གང་བུ་གསུམ་ཕྱིས་ནས། སོ་བའི་ཚོགས་པ་དྷཱ་ནྱོ།
གཙང་མ་དང་ནི་མང་བྱས་དང་༎ 23

माषादयः शमीधान्ये शूकधान्ये यवादयः ।
शालयः कलमाद्याश्च षष्टिकाद्याश्च पुंस्यमी ॥ २४ ॥

སྲན་མ་ལ་སོགས་པ་གང་བུའི་འབྲུ། སྙེ་མའི་འབྲུ་ནི་ནས་ལ་སོགས།
ཤཱ་ལ་ཡ་དང་ཀ་ལ་མ་སོགས་དང་། དྲུག་ཅུ་པ་སོགས་པོ་འདི་རྣམས།། 24

तृणधान्यानि नीवाराः स्त्री गवेधु र्गवेधुका ।
अयोऽग्रं मुषलोऽस्त्री स्यादुदूखल मुलूखलम् ॥ २५ ॥

རྩྭ་ཡི་འབྲུ་དང་ནི་ཝཱ་རཱ། མོ་ནི་ག་བེ་དུ་ག་བེ་དྷུ་ཀཱའོ།
ལྕགས་རྩེ་ཅན་དང་ཏུན་ཤིང་ངོ་། མོ་མིན། ཏུན་དང་འབྲུ་མའི་མ་གཞི་འོ།། 25

प्रस्फोटनं शूर्प मस्त्री चालनी तितउः पुमान् ।
स्यूतप्रसेवौ काण्डोलपिटौ कटकिलिञ्जकौ ॥ २६ ॥

སྣོ་མ་ཁྲབ་བྱེད་མོ་མིན་ནོ། ཁྲོལ་མ་དང་ནི་ཚགས་སེའོ།
སྨྲི་དང་སད་ཅེ་སྦུབ་པོ་*ཁྲིས། རྩྭ་སྦུགས་†རྩྭ་ཁྲིས་དག་མཚུངས།། 26

समानौ रसवत्यान्तु पाकस्थानमहानसे ।
पौरोगव स्तदध्यक्षः सूपकारास्तु वल्लवाः ॥ २७ ॥

རོ་ལྡན་གཡོས་ཁང་ཚང་མའོ། གཡོས་དཔོན་ལག་བདེ་དཔོན་པོ་སོགས།། 27

---

* ཙེ་པོ ? † རྩྭ་ཤེག ?

आरालिका आन्धसिकाः सूदा औदनिका गुणाः ।
आपूपिकः कान्दविको भक्ष्यङ्कार इमे त्रिषु ॥ २८ ॥

ཟླུམ་གསོལ་མ་ཐབ་ཁ་བ། ལག་བདེ་འདྲེན་དང་ཕྱུག་ཚང་ངོ་།
ཡོན་དན་ཐབ་ཁ་བ་ཟས་གཉེར། ཟས་བྱེད་པ་འདི་རྣམ་པ་གསུམ།། 28

अश्मन्त मुद्धान मधिश्रयणी चुल्लि रन्तिका ।
अङ्गारधानिकाङ्गारशकट्यपि हसन्त्यपि ॥ २९ ॥

ཐབ་དང་སྒྲེད་བུ་མེ་ཐབ་དང་། ཙུ་ལི་དང་ནི་གསོལ་སའོ།
མེ་ཡི་གཞོང་པ་མེ་སྣོད་དང་། མེ་ཡི་སྤེགས་དང་མེ་ཛའོ།། 29

हसन्यप्यथ न स्त्री स्यादङ्गारोऽलात मुल्मुकम् ।
क्लीवे ऽम्बरीषं भ्राष्ट्रो ना कन्दूर्व्वा स्वेदनी स्त्रियाम् ॥ ३० ॥

དེ་ནས་མོ་མིན་མེ་མདག་དང་། མེ་མགལ་ཨུལ་མུ་ཀཾ་ཞེས་སོ།
མ་ནིང་སྣྲང་ཐེར་པོ་དང་། ཇོད་གཞི་དང་སྣོད་ཛ་མོ།། 30

अलिञ्जरः स्यान्मणिकं कर्कर्य्यालु र्गलन्तिका ।
पिठरः स्थाल्युखा कुण्डं कलशस्तु त्रिषु द्वयोः ॥ ३१ ॥

སྣོད་པོ་ཆེ་དང་ཉོར་བུ་དང་། ཆུ་ཡི་སྣོད་དང་ཆུ་ཛའོ།
ཟ་ཛ་བཙོ་ཛ་གསོ་སྣོད་སྣོད། བུམ་པ་གསུམ་ཡིན་གཉིས་བླ་ཏ།། 31

घटः कुटनिपा वस्त्री शरावो वर्द्धमानकः ।
ऋजीषं पिष्टपचनं कंसोऽस्त्री पानभाजनम् ॥ ३२ ॥

བུམ་པ་ནི་པཱ་མོ་མིན་ནོ། ཁམ་ཕོར་དང་ནི་ཛ་ཕོར་རོ།
སྣུམ་ཟན་མ་དང་དུལ་མའོ། འཁར་བ་མོ་མིན་ཚང་སྣོད་དེ།། 32

कुतूः कृत्तेः स्नेहपात्रं सैवाल्पा कुतुपः पुमान् ।
सर्व्वमावपनं भाण्डं पात्रमात्रे च भाजनम् ॥ ३३ ॥

ཀུ་ཏུ་ཀོ་སྦྲུབས་སྣུམ་སྣོད་དོ། ཀུ་ཏུ་པ་ཆུང་བ་སྐྱེས་བུའོ།
ཀུན་འཇོ་སྣོད་ནི་བྷཱཎྜཱའོ། སྣོད་དང་ཨ་མ་ཏྲ་སྣོད་སྤྱད།། 33

दर्व्विः कम्बिः खजाका च स्यात्तर्द्दू दारुहस्तकः ।
अस्त्री शाकं हरितकं शिग्रुरस्य तु नाड़िका ॥ ३४ ॥

སྐྱབས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཁ་ཛཱ་ཀཱ། བཟར་བུ་དང་ནི་ལག་སྐྱོགས་སོ།
མོ་མིན་ལོ་མ་སྔོ་ལོ་མ།། 34

कड़म्बश्च कलम्बश्च वेसवार उपस्करः ।
तिन्तिड़ीकञ्च चुक्रञ्च वृक्षाम्ल मथ वेल्लजम् ॥ ३५ ॥

དར་བ་སྔོང་བུ་ཚུ་བའོ། སྤོད་དང་ཁ་དོག་སྒྱུར་བྱེད་དོ།
ཏིན་ཏི་ཌཱི་ཀ་བསེ་ཡབ་དང་། ཤིང་སྐྱུར་དེ་ནས་ཕོ་བ་རིས།། 35

मरीचं कोलकं कृष्णमूषणं धर्म्मपत्तनम् ।
जीरको जरणोऽजाजी कणाः कृष्णे तु जीरके ॥ ३६ ॥

མ་རི་ཙམ་དང་ཀོ་ལ་ཀ། ནག་པོ་དྲོད་སྨན་ཆོས་ཀྱི་སྨན།
ཛཱི་རཱ་ཛཱི་ར་ཨ་ཛ་ཛཱི། ཟེགས་མ་ནག་པོ་ཟེར་བུ་ཐྲཱི* ॥ 36

सुषवी कारवी पृथ्वी पृथुः कालोपकुञ्चिका ।
आर्द्रकं शृङ्गवेरं स्यादथ च्छत्रा वितुन्नकम् ॥ ३७ ॥

ཀ་ར་བཱི་ར་ས་དང་ནི། རྒྱ་ཆེན་ནག་པོ་ནི་ར་ནགས།
སྣཱ་ག་ཤཻར་དང་ནི་ར྄་ཅན་ནོ། དེ་ནས་གདུག་ཅན་འུ་སུ་དང་॥ 37

कुस्तुम्बुरु च धन्याक मथ शुण्ठी महौषधम् ।
स्त्रीनपुंसकयोर्व्विश्वं नागरं विश्वभेषजम् ॥ ३८ ॥

ཀུསྟུམ་བུ་རུ་སོ་བ་ཅན། དེ་ནས་སྣ་དང་སྨན་ཆེན་དང་།
མོ་དང་མ་ནིང་ཐམས་ཅད་ལ། གྲོང་སྐྱེས་བི་ཤྭ་སྨན་དང་ནི॥ 38

आरनालक-सौवीर-कुल्माषाभियुतानि च ।
अवन्तिसोम-धान्याम्ल-कुञ्जलानि च काञ्जिके ॥ ३९ ॥

རྫབ་མོ་སྐྱུར་མོ་ཀུ་ལ་མཱཥཱ། ཐུག་སྐྱུར་སྐྱུར་རྩི་ཨ་མ་ལ།
སྐྱུར་སྦྱུར་དང་ནི་ཀཉྫི་ཀ॥ 39

* ཟེམ་བུ་རེ ?

सहस्रवेधि जतुकं वाह्लिकं हिङ्गुरामठम् ।
तत्पत्री कारवी पृथ्वी वाष्पिका कवरी पृथुः ॥ ४० ॥

སྤོང་འབིགས་ཤིང་ཀུན་མི་ལྡན་དང་། ཧོ་ཀུ་དང་ནི་ཤིང་ཀུན་ནོ།
དེ་ཡི་ལོ་མ་ཀཱ་རཱ་བཱི། ཟེ་ར་ནག་པོ་བཱ་ཥ་པི་ཀ། ཀཱ་ར་བཱི་དང་རྒྱ་ཆེན་ནོ།། 40

निशाह्वा काञ्चनी पीता हरिद्रा वरवर्णिनी ।
सामुद्रं यत्तु लवण मक्षीवं वशिरञ्च तत् ॥ ४१ ॥

མཚན་མོའི་མིང་ཅན་སྐྱུད་པ་སེར། ཧཱ་རི་དྲ་དང་ཡུང་བའོ།
རྒྱ་མཚོ་གང་ཞིག་ལན་ཚྭ་ཆེ། དཔྱིད་དུས་ཆགས་པ་དེ་དང་དེ།། 41

सैन्धवोऽस्त्री शीतशिवं माणिमन्थञ्च सिन्धुजे ।
रौमकं वसुकं पाक्यं विड़ञ्च कृतके द्वयं ॥ ४२ ॥

རྒྱ་མཚོ་མོ་མིན་དཀར་ཤིང་ཞི། མཱ་ཎི་མནྠ་སིནྡྷུ་སྐྱེས།
རོ་མ་ཀཾ་དང་སྦྱར་ཚྭའོ། སྨིན་ཚྭ་ཁ་རུ་ཚ་སྦྱར་གཉིས།། 42

सौवर्चलेऽक्षरुचके तिलकं तत्र मेचके ।
मत्स्यण्डी फाणितं खण्डविकारौ शर्करा सिता ॥ ४३ ॥

ཚྭ་ནི་མི་ཟད་རུ་ཙ་ཀ། མར་ཁུ་ལས་བྱུང་མེ་ཙ་ཀ།
ཀ་ར་སྦྲུ་བ་ཧྭགས་དང་ནི། ར་ཀར་*དང་ཀ་ར་དཀར།། 43

---

* བྱེ་མ་ཀ་ར ?

कूर्चिका क्षीरविकृतिः स्याद्रसाला तु मार्जिता ।
स्यात्तेमनन्तु निष्ठानं चिलिङ्गा वासितावधेः ॥ ४४ ॥

འཕྲུ་མ་དབའ་རྩི་ལས་སྦྱར་རོ། རཱ་སཱ་ལཱ་ནི་གཉིས་པའོ་*།
ཚོད་མ་དང་ནི་ཙི་ལིངྒཱ་ནི། རྟགས་གསུམ་བཱ་ས་ཡན་ཚོད་དོ།། 44

शूलाकृतं भटित्रं स्याच्छूल्यमुख्यन्तु पैठरम् ।
प्रणीत मुपसम्पन्नं प्रयस्तं स्यात् सुसंस्कृतम् ॥ ४५ ॥

རྩེ་བྱུས་བསྲེགས་ཤ་ཤཱུ་ལྱཱོ། བཙོས་པའི་ཤ་ནི་པཻ་ཋར་མ།
ཀྱི་ནོམ་པ་དང་ཕུན་སུམ་ཚོགས། དཀར་བས་བསྒྲུབས་དང་ལེགས་པར་སྦྱར།།45

स्यात् पिच्छिलन्तु विजिलं संमृष्टं शोधितं समे ।
चिक्कणं मसृणं स्निग्धं तुल्ये भावितवासिते ॥ ४६ ॥

ལྷྭར་ལྷྭར་དང་ནི་མལ་མུལ་ལོ། ལེགས་བསངས་པ་དང་དག་བྱས་མཉམ།
སྣུམ་བརྗོས་སྣུམ་བཅོས་སྣིགྦྷ། འདྲ་དང་འཁར་བ་བཱ་སི་ཏ།། 46

आपक्कः पौलिरभ्यूषो लाजाः पुंभूम्नि चाक्षतम् ।
पृथुकः स्याच्चिपिटको धाना भृष्टयवे स्त्रियाम् ॥ ४७ ॥

མ་སྨིན་པ་དང་བསྒྱུ་བུ་†ཟས། འབྲས་ཡོས་སྐྱེ་བུ་མང་པོ་འི་ཚིག་མ་ཉམས།
འབྲས་ཡོས་ཙི་པི་ཊ་ཀ། ཡོས་དང་ནས་བརྗོས་མོ་ཡིན་ནོ།། 47

---

* For འཚོད་པའོ ?   † བསྔོས་པ ?

पूपोऽपूपः पिष्टकः स्यात् करम्भो दधिसक्तवः ।
भिस्सा स्त्री भक्त मन्धोऽन्न मोदनोऽस्त्री स दीदिविः ॥ ४८ ॥

རྡོག་པ་ཆང་བུ་ཆངས་པ་དང་། ཞོ་ཟན་ཞོ་དང་སྦྱར་བའོ། ཟན་ནི་མོ་ཡིན་བྷཀྟ།
ཟས་དང་ཨན་ན་ཨོ་ད་ནོ། མོ་མིན་བཟའ་བ་ཞེས་པའོ།། 48

भिस्सटा दग्धिका सर्व्वरसाग्रे मण्ड मस्त्रियाम् ।
मासराचामनिस्रावा मण्डे भक्तसमुद्भवे ॥ ४९ ॥

བཟའ་པ་དང་ནི་ལྡོ་ཞེས་སོ། རོ་ཀུན་དང་པོ་ཁུ་བ་མོ།
འབྲས་བུ་ཙྭ་མ་ཁུ་བ་དང་། ཐུག་པ་ཁུ་བ་ཟན་ལས་བྱུང་།། 49

यवागूरुष्णिका श्राणा विलेपी तरला च सा ।
गव्यं त्रिषु गवां सर्व्वं गोविड् गोमय मस्त्रियाम् ॥ ५० ॥

ཡ་བྭ་ཀུ་དང་འབྲས་ཐུག་གོ། ཐུག་པ་སྐྱོ་ཚག་ཏ་ར་ལྭ།
ག་བྱམ་གསུམ་པ་ཡིན་བ་ལས་བྱུང་། ཐམས་ཅད་བ་དང་བ་ལྕི་དང་།
བ་ཡི་རང་བཞིན་མོ་མིན་ནོ།། 50

तत्तु शुष्कं करीषोऽस्त्री दुग्धं क्षीरं पयः समम् ।
पयस्य माज्यदध्यादि द्रप्स्यं दधि घनेतरत् ॥ ५१ ॥

ལྕི་སྐམ་དེ་ནི་ཡར་དགེ་མོ *། འོ་མ་ཀྵཱི་རཾ་པ་ཡ་མཚུངས།
འོ་མ་ལས་བྱུང་ཞོ་ད་དྷི་སོགས། ཏ་སྤྱཾ་མ་ཆགས་ཞེས་སོ།། 51

* For ལྕི་སྐམ་དེ་ནི་ཡར་དེག་གོ །

घृत माज्यं हविः सर्पि र्नवनीतं नवोद्धृतम् ।
तत्तु हैयङ्गवीनं यत् ह्योगोदोहोद्भवं घृतम् ॥ ५२ ॥

ཞུན་མར་ཞུན་མ་བསྲེག་རྫས་མར། མར་ཞུ་བ་དང་མར་གསར་དང་།
དེ་ནི་ཧཻ་ཡ་ངྒ་བི་ནཾ། གང་ཞིག་ཁར་ཚང་བ་བཞོས་མར།། 52

दण्डाहतं कालशेय मरिष्टमपि गोरसः ।
तक्रं ह्युदश्विन्मथितं पादाम्ब्वर्द्धाम्बुनिर्ज्जलम् ॥ ५३ ॥

དཀྲུག་སྐྱུམ་དར་བ་ཞོ་གྲོད་དང་། ཆུ་སྐྱུ་ཆབ་སྐྱུ་དར་བའོ།
མ་ཐི་ཏཾ་ནི་ཆུ་ཀང་གཅིག། ཆུ་མེད་པ་ནི་རྫ་ལམ།། 53

मण्डं दधिभवं मस्तु पीयूषो ऽभिनवं पयः ।
आशनाया बुभुक्षा क्षुद् ग्रासस्तु कवलार्थकः ॥ ५४ ॥

ཞོ་ཁ་ཆུ་ནི་ཞོ་ལས་བྱུང་། ཕྲི་ནི་*འོ་མ་གསར་པའོ།
ཟས་འདོད་ཟས་འདོད་ལྟོགས་པ་དང་། གྲཱ་ས་དང་ནི་ཁམ་གྱི་དོན།། 54

सपीतिः स्त्री तुल्यपानं सग्धिः स्त्री सहभोजनम् ।
उदन्या तु पिपासा तृट् तर्षौ जग्धिस्तु भोजनम् ॥ ५५ ॥

ཆུ་བཙས་ཟས་དང་ས་པཱི་ཏཱི། ས་ག་དྷི་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཟ་བ།
ཆུ་འདོད་བཏུང་འདོད་ཁ་སྐོམ་སྐམ།
བཞེས་པ་གསོལ་དགོངས་གདུགས་ཚོད་དང་།། 55

---

* བདུད་རྩི ?

जेमनं लेप आहारो निघसो न्याद इत्यपि ।
सौहित्यं तर्पणं तृप्तिः फेला भुक्तसमुज्झितम् ॥ ५६ ॥

འཚལ་མ་ཟ་མ་ཟས་དང་ནི། ཁ་ཟས་བཞེས་པ་དང་ཡང་ངོ་།
འགྲངས་དང་ངོམས་དང་ཚིམ་པ་དང་། ཕེ་ལ་སྤྲེར་བཞེས་ལྷག་མའོ། ॥ 56

कामं प्रकामं पर्य्याप्तं निकामेष्टं यथेप्सितम् ।
गोपे गोपाल-गोसङ्ख्य-गोधुगाभीर-वल्लवाः ॥ ५७ ॥

འདོད་པ་རབ་འདོད་གཏུང་བ་དང་། ཞིན་པ་ཆགས་པ་སྲིད་པའོ།
འབྲོག་པ་ཕྱུགས་སྐྱོང་བ་ལང་འགྲང་། བ་འཛོ་ཞོ་མཁན་ལྷུགས་ཐོགས་སོ། ॥ 57

गोमहिष्यादिकं पादबन्धनं द्वौ गवीश्वरे ।
गोमान् गोमी गोकुलन्तु गोधनं स्याद्गवां व्रजः ॥ ५८ ॥

བ་ལང་མ་ཧེ་ལ་སོགས་པ། རྐང་ལྡར་ནོར་ལྡན་གཉིས་ནི་ཕྱུགས་ཕྱུག་གོ།
བ་ལྡན་གོ་མི་ཕྱུགས་ལྟས་འཚོར་*དང་བ་ལང་རྒྱུ། ॥ 58

चिषाशितङ्गवीन स्तङ्गावो यचाशिताः पुराः ।
उक्षा भद्रो वलीवर्द्द ऋषभो वृषभो वृषः ॥ ५९ ॥

ནོག་ཅན་བཟང་པོ་སྟོབས་ལྡན་དང་། གླང་དང་ཁྱུ་མཆོག་ཁྲི་ཤ་དང་།
འདྲེན་བྱེད་བ་ལང་འགྲོ་བྱེད་དོ། ॥ 59

---

* For བ་ལང་གི་རིགས ?

अनड्वान् सौरभेयो गौ उक्ष्णां संहति रौक्षकम् ।
गव्या गोत्रा गवां वत्सधेन्वो र्वात्सकधैनुके ॥ ६० ॥

ནོག་ཅན་ཚོགས་པ་ཨུཀྵ་ཀཾ། བ་ཁྱུ་བ་ཚོགས་བ་ལང་འདུས།།
བཙུ་བེཙུ་བ་དྣ་ཀ། གྲུས་མའོ།། 60

वृषो महान्महोक्षः स्याद्वृद्धोक्षस्तु जरद्गवः ।
उत्पन्न उक्षा जातोक्षः सद्योजातस्तु तर्णकः ॥ ६१ ॥

ཁྱུ་བ་ནོག་ཆེན་མ་ཧཱཀྵ། བྲི་ད་ཨུཀྵ་གླང་རྒན་ནོ།
ནོག་སྐྱེས་པ་དང་སར་ནོག་འཆས།། 61

शकृत्करिस्तु वत्सः स्याद्दम्यवत्सतरौ समौ ।
आर्षभ्यः षण्डतायोग्यः षण्डो गोपतिरिट्चरः ॥ ६२ ॥

གཅའ་འདུལ་གླང་གསར་འདྲ་པའོ། ཤ་བཅད་མ་ཉིང་སྦྱོར་བའོ།
མ་ཉིང་མཁན་པོ་ཞི་ཊྚ་ར།། 62

स्कन्धप्रदेशस्तु वहः सास्ना तु गलकम्बलः ।
स्यान्नस्तितस्तु नस्योतः प्रष्ठवाड्युगपार्श्वगः ॥ ६३ ॥

དཔུང་བའི་ཕྱོགས་ནི་བ་ཧཱ་ར། ས་སྣ་སྣེ་ཡི་སྣོག་ཤལ་ལོ།
སྣ་ཐག་དང་ནི་ཁ་ཐག་གོ། རྒྱབ་ལེན་འགྲོ་དང་ཁྲར་འགྲོ་བ།། 63

युगादीनाञ्च वोढारो युग्य प्रासग्य शाकटाः ।
खनति तेन तद्वोढाऽस्येदं हालिक सैरिकौ ॥ ६४ ॥

གཉའ་ཤིང་ལ་སོགས་ཐློ་དྷ་ར། གཉའ་ཤིང་གླང་འདུལ་བ་དང་ཤིང་རྟ་འདྲེན།
རྨོད་བྱེད་གཅོད་བྱེད་འབྲུ་བྱེད་པ། གཞོལ་ལྷན་རྨོ་གླང་ཁལ་གླང་དང་ ॥ 64

धुर्व्वहे धुर्य्य धौरेय धुरीणाः स धुरन्धरः ।
उभावेकधुरीणैकधुरावेकधुरावहे ॥ ६५ ॥

ཀྱལ་དང་ཁལ་པ་ཁུར་འདྲེན་པ། གཉིས་པོ་གཅིག་གི་ཁུར་ཐེག་པ།
ཆིག་ཐེག་གཅིག་པོས་འདྲེན་པའོ ॥ 65

स तु सर्व्वधुरीणः स्याद्यो वै सर्व्वधुरावहः ।
माहेयी सौरभेयी गौरुस्रा माता च शृङ्गिणी ॥ ६६ ॥

ཀུན་གྱི་ཁུར་ཐེག་དུལ་བ་དང་། ཁུར་ཀུན་འདྲེན་པར་ནུས་པའོ།
བ་མོ་བ་དག་གཽ་རུ་སྲཱ། མཆོད་བྱེད་དང་ནི་རྭ་ལྡན་མ ॥ 66

अर्ज्जुन्यघ्न्या रोहिणी स्यादुत्तमा गोषु नैचिकी ।
वर्णादिभेदात् संज्ञाः स्युः शवलीधवलादयः ॥ ६७ ॥

མཆོད་པ་མཆོད་ཨོན་རོ་ཧི་ཎི། བ་ལང་མཆོག་ནི་ནཻ་ཙི་ཀཱི།
ཁ་དོག་ལ་སོགས་དབྱེ་བའི་མིང་། ཁྲ་མོ་དཀར་མོ་ལ་སོགས་པ ॥ 67

द्विहायनी द्विवर्षा गौरेकाब्दा त्वेकहायनी ।
चतुरब्दा चतुर्हायण्येवं त्र्यब्दा त्रिहायणी ॥ ६८ ॥

ལོ་གཉིས་མ་དང་ལོ་གཉིས་པ། ལོ་གཅིག་མ་དང་ལོ་གཅིག་པ།། 68

वशा बन्ध्याऽवतोका तु स्रवद्गर्भाथ सन्धिनी ।
आक्रान्ता वृषभेणाथ वेहद्गर्भोपघातिनी ॥ ६९ ॥

བེའུ་མེད་དང་བ་སྙམ་མོ། ཨ་བ་ཏ་ཀ་བེའུ་ཤོར།
དེ་དང་ཤ་དང་ཁྱུ་མཆོག་སྦྱོར། དེ་ན་ལོ་བེ་ཁྲུང་རུམ།། 69

काल्यापसर्य्या प्रजने प्रष्ठौही बालगर्भिणी ।
स्यादचण्डी तु सुकरा बहुसूतिः परेष्टुका ॥ ७० ॥

དུས་ཐོབ་འཁོར་མང་དུས་སོ། པྲཥྛཽ་ཧཱི་དང་བ་གསར་རོ།
ཨ་ཙཎྜཱི་དུལ་མདོ། བེ་མང་མ་དང་ལོ་བེ་མ།། 70

चिरसूता वष्कयणी धेनुः स्यान्नवसूतिका ।
सुव्रता सुखसन्दोह्या पीनोध्नी पीवरस्तनी ॥ ७१ ॥

བེ་སྟུན་རིང་བ་བཥྐ་ཡ་ཎཱི། དྷེ་ནུ་བེའུ་གསར་སྐྱེས་སོ།
སྤྱིན་པ་དང་ནི་འཇོ་བདེ་མ། ནུ་འབྱུང་འབྱུང་པའི་ནུ་མདོ།། 71

द्रोणक्षीरा द्रोणदुघा धेनुष्या बन्धके स्थिता ।
समांसमीना सा यैव प्रतिवर्षं प्रसूयते ॥ ७२ ॥

ཌྲོ་ཎེ་ཀྵཱི་ར་བྲི་ཆེན་བཞོས། བདོ་ངས་ཐགས་འཐེན་ཐིག་སྟན་བྱེད་པ།།
ལོ་རེ་ཞིང་སྐྱེ་བའོ། ལོ་གདད་སྐྱེ་དང་སླར་སྐྱེ་མ།། 72

ऊधस्तु क्लीवमापीनं समौ शिवककीलकौ ।
नपुंसि दाम सन्दानं पशुरज्जुस्तु दामनी ॥ ७३ ॥

ཨུདྷ་མ་ཉིང་ཨཱ་པཱི་ནཾ། ཐོད་པའི་ཤིང་དང་ཕྱུར་བའོ།
མོ་མིན་ཐག་པ་འདོགས་ཐག་གོ། ཕྱུགས་ཐག་ཀྲང་ཐག་དཱ་མ་ནི།། 73

वैशाख-मन्थ-मन्थान-मन्थानो मन्थदण्डके ।
कुठरो दण्डविष्कम्भे मन्थनी गर्गरी समे ॥ ७४ ॥

སྲུབ་ཐག་སྲུབ་ཤིང་མནྠ་ན། སྲུབ་མ་དང་ནི་ཞོ་སྐྱོར།
སྲུབ་པའི་ཀ་བ་ཀུ་ཐ་རོ། ཞོ་རྫས་སྲུབ་པའི་རྫ་མ་མཚུངས།། 74

उष्ट्रे क्रमेलक-मय-महाङ्गाः करभः शिशुः ।
करभाः स्युः शृङ्खलका दारवैः पादबन्धनैः ॥ ७५ ॥

ཛ་མོ་རིན་ཅན་རང་བཞིན་ལུས་ཆེན་པོ། ཛེ་ཝུ་དང་ནི་ཛེ་ཕྲུག་གོ།
ཛེ་ཝུ་འདོགས་ཐག་ཤྲི་ཁ་ལ། ཤིང་ལ་ཀྲང་པ་འདོགས་པའོ།། 75

अजा छागी स्तुभ-च्छाग-वस्त-च्छगलका अजे ।
मेढ्रोरभ्रोरणोर्णायु मेष वृष्णय एड़काः ॥ ७६ ॥

ར་མ་ཚྪྭ་གི་ཚོ་ཚོ་དང་[ཨག་ཚར་]ལྭ་འཕྲུང་མ་སྐྱེས་པ།
ལུག་དང་ལྷོ་འཕྲུང་བལ་ལྡན་དང་། གཡང་དཀར་དང་ནི་ཨེ་ཊ་ཀྭ།། 76

उष्ट्रोरभ्राज वृन्दे स्यादौष्ट्रकौरभ्रकाजकम् ।
चक्रीवन्तस्तु बालेया रासभाः गर्द्दभाः खराः ॥ ७७ ॥

ཛ་མོ་བྲང་འགྲོ་འཚོགས་དང་ཁྲུ།
ཛ་ཁྲུ་གསུམ་འཕྲུང་བོང་བུ་འཁོར་ལོ་ཅན་སྟོབ་ལྡན། རྣ་ཆེན་སྐད་ཆེན་ཁ་རའོ །། 77

वैदेहकः सार्थवाहे नैगमो वाणिजो वणिक् ।
पण्याजीवो ह्यापणिकः क्रयविक्रयिकश्च सः ॥ ७८ ॥

གཞན་སྐྱེས་དེད་དཔོན་ངེས་འགྲོ་དཀར་དང་*།
ཚོང་དཔོན་ཚོང་པ་ཟོང་འཚོང་དང་། ཟོང་པ་དང་ནི་ཉོ་ཚོང་ངོ་།། 78

विक्रेता स्याद्विक्रयिकः क्रायक-क्रयकौ समौ ।
वाणिज्यन्तु वणिज्या स्यान्मूल्यं वस्नोऽप्यवक्रयः ॥ ७९ ॥

འཚོང་པ་བིཀྲ་ཀོ་འོ། ཉོ་བ་ཀྲ་ཡི་ཀ་མཚུངས།
བཙོང་བྱ་བ་ཎི་ཛྱ་ཡིན། རིན་དང་གཟུལ་བྱ་བ་ཀྲ་ཡ།། 79

---

* Omit དང་ ।

नीवी परिपणं मूलधनं लाभोऽधिकं फलम् ।
परिदानं परीवर्त्तौ नैमेय निमयावपि ॥ ८० ॥

ཟོང་དང་ཚོང་དངོས་རྫ་ནོར་དང་། སྐྱེད་པ་ལྷག་པའི་འབྲས་བུ་ཅན།
སོ་སོར་སྦྱིན་དང་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་པའོ། བརྗེ་བ་དང་ནི་བསྒྱུར་བའོ།། 80

पुमानुपनिधिर्न्यासः प्रतिदानं तदर्पणम् ।
क्रये प्रसारितं क्रय्यं क्रेयं क्रेतव्य-मात्रके ॥ ८१ ॥

སྐྱེས་བུས་གཏམས་པ་བྱ་བའོ། སྤར་སྤངས་དང་ནི་གཏད་པའོ།
ཚོང་ཟོང་དགྲམ་པ་ཉོས་པོ། ཀྲི་ཡ་གཞལ་བར་བྱ་བའོ།། 81

विक्रेयं पणितव्यञ्च पण्यं क्रय्यादयस्त्रिषु ।
क्लीवे सत्यापनं सत्यंकारः सत्याकृतिः स्त्रियाम् ॥ ८२ ॥

ཚོང་དང་བསྒྱུར་ལྡོག་ཉོ་ཚོང་སོགས། གསུམ།
མ་ཉིང་བདེན་ཟོང་བདེན་བྱེད། བདེན་བྱས་མོ།། 82

विपणो विक्रयः सङ्ख्याः सङ्ख्येये ह्यादश त्रिषु ।
विंशत्याद्याः सदैकत्वे सर्व्वाः संख्येय-संख्ययोः ॥ ८३ ॥

འཚོང་བ་དང་ནི་བི་ཀྲ་ཡ། བགྲང་བ་བགྲང་བྱ་བཅུ་ནི་གསུམ་མོ།
ཉི་ཤུ་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་གཅིག། བགྲང་བྱ་ལ་སོགས་པ།། 83

संख्यार्थे द्विबहुत्वे स्त स्तासु चानवतेः स्त्रियः ।
पंक्तेः शतसहस्रादि क्रमाद्दशगुणोत्तरम् ॥ ८४ ॥

གྲངས་དོན་གཉིས་དང་མང་པོའི་ཚིག། དགུ་བཅུ་པ་ནི་མོ་ཡིན་ནོ།
ཕྲེང་ནི་བརྒྱ་དང་སྟོང་ལ་སོགས། གོ་རིམ་བཅུ་ཡི་ཡོན་ཏན་ཕྱི།། 84

यौतवं द्रुवयं पाय्यमिति मानार्थकं त्रयम् ।
मानन्तुलाङ्गुलिप्रस्थैर्गुञ्जाः पञ्चाद्यमाषकः ॥ ८५ ॥

འཇལ་བྱེད་ཚད་བྱེད་མཉམ་བྱེད་ཅེས། ཚད་ཀྱི་དོན་ནི་གསུམ་ཡིན་ནོ།
འཇལ་བྱེད་སྲང་དང་སོར་དང་དགྲ། མ་ཥ་ལྔ་སོགས་མཱ་ཤ་ཀ།། 85

ते षोड़शाक्षः कर्षोऽस्त्री पलं कर्षचतुष्टयम् ।
सुवर्णविस्तौ हेम्नोऽक्षे कुरुविस्तस्तु तत्पले ॥ ८६ ॥

དེ་རྣམས་བཅུ་དྲུག་ཞོ་གཉིས་ཏེ། མོ་མིན་སྲང་ནི་དཀར་ཁ་བཞི་ཡིན་ནོ།
གསེར་འཇལ་ཞོ་ཚ་གསེར་མིག་གོ། གུ་རུ་བི་སྟ་དེ་ཡི་སྲང་།། 86

तुला स्त्रियां पलशतं भारः स्याद्विंशति स्तुलाः ।
आचितं दशभाराः स्युः शाकटो भार आचितः ॥ ८७ ॥

སྙོམས་བྱེད་མོ་ཡིན་སྲང་བརྒྱ་དང་། ཁྲར་ཡིན་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་ནི།
སྲང་ཨཱ་ཙི་ཏཾ་ནི་ཁྲར་བཅུའོ། ཤིང་རྟ་ཁྲར་རྟ་ཨཱ་ཙི་ཏ།། 87

कार्षापणः कार्षिकः स्यात् कार्षिके ताम्रिके पणः ।
अस्त्रियामाढ़क-द्रोणौ खारी वाहो निकुञ्चकः ॥ ८८ ॥

ཀཱརྵཱ་པ་ཎ་དོང་ཙེ་ཡིན། ཟངས་མའི་དོང་ཙེ་ཀཱ་རྵི་ཀ།
མོ་མིན་བྲེ་བོ་ཆེ། བཞི་ཆ་བཞི་པ་བཅུ་དྲུག་ཉི་ཤུ་ན།། 88

कुड़वः प्रस्थ इत्याद्याः परिमाणार्थकाः पृथक् ।
पादस्तुरीयो भागः स्यादंशभागौ तु वण्टकः ॥ ८९ ॥

ནི་ཀུཌྭ་ཀ། ཀུ་ཊ་བ་དང་བྲེ་ལ་སོགས། ཡོངས་སུ་འཇལ་བྱེད་སོ་སོ་འོ།
ཀང་པ་དང་ནི་བཞི་ཆ་ཡིན། ཆ་དང་ཆ་ཤས་བགོད་པའོ།། 89

द्रव्यं वित्तं स्वापतेयं रिक्थमृक्थं धनं वसु ।
हिरण्यं द्रविणं द्युम्नमर्थ-रै-विभवा अपि ॥ ९० ॥

རྫས་དང་ཡོ་བྱད་ནོར་དང་ནི། འབྱོར་བ་དབྱིག་དང་དཀོར་དང་རྫས།
རིན་ཆེན་ཟང་ཟིང་ལོངས་སྤྱོད་དོན། ནོར་བུ་དང་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱང་ངོ་།། 90

स्यात् कोषश्च हिरण्यञ्च हेमरूप्ये कृताकृते ।
ताभ्यां यदन्यत्तत् कुप्यं रूप्यं तद्द्वयमाहतम् ॥ ९१ ॥

མཛོད་དང་རིན་ཆེན་གསེར་གཟུགས་དང་། སྒྲོམ་དང་སྣོད་ཆེན་ཅེས་བྱ་བའོ།
དེ་དག་གང་ཞིག་གཞན་མཛོད་དང་། དངུལ་དང་དེ་གཉིས་ཨཱ་ཧ་ཏཾ།། 91

गारुत्मतं मरकतमश्मगर्भं हरिन्मणिः ।
शोणरत्नं लोहितकः पद्मरागोऽथ मौक्तिकम् ॥ ९२ ॥

མཁའ་ལྡིང་གཡོག་པ་མ་ར་ཀ་ཏ་དང་། རྡོ་ཡི་སྙིང་དང་ནོར་བུ་ལྗང་།
རིན་ཆེན་དམར་པོ་ལོ་ཧི་ཏཀ། པདྨ་རཱ་ག་དེ་ནས་ནི། མུ་ཏིག་དང་ནི་མུཀྟོར།། 92

मुक्ताथ विद्रुमः पुंसि प्रवालं पुंनपुंसकम् ।
रत्नं मणिर्द्वयोरश्मजातौ मुक्तादिकेऽपि च ॥ ९३ ॥

དེ་ནས་བེ་དྲུ་མ་ནི་སྐྱེས་བུ་སྟེ། བྱི་རུ་པོ་དང་མ་ནིང་ངོ་།
རིན་ཆེན་ནོར་བུ་གཉིས་ཡིན་དེ། རྡོ་སྐྱེས་མུ་ཏིག་ལ་སོགས་དང་།། 93

स्वर्णं सुवर्णं कनकं हिरण्यं हेमहाटकम् ।
तपनीयं शातकुम्भं गाङ्गेयं भर्म्म कर्बुरम् ॥ ९४ ॥

གསེར་དང་མདོག་བཟངས་ཀ་ན་ཀ། རིན་ཆེན་ཧེ་མ་ཚོང་འདུས་འགྲིམ།
བསྲེག་བྱ་བུམ་བརྒྱ་གམ་ག་སྐྱེས། རྫི་མ་མདངས་ལྡན་ས་ལེ་སྦྲམ།། 94

चामीकरं जातरूपं महारजतकाञ्चने ।
रुक्मं कार्त्तस्वरं जाम्बूनदमष्टापदोऽस्त्रियाम् ॥ ९५ ॥

སྐྱེས་གཟུགས་ཁ་དོག་ཆེན་པོ་དང་། མདོག་ལྡན་འོད་བྱེད་མ་*ཆུ་གསེར།
ཀང་བརྒྱད་དང་ནི་མོ་མིན་ནོ།། 95

---

* For ཛམ་བུ ?

अलङ्कार सुवर्णं यच्छृङ्गीकनकमित्यदः ।
दुर्वर्णं रजतं रूप्यं खर्जूरं श्वेतमित्यपि ॥ ९६ ॥

རྒྱན་གསེར་གང་ཞིག་ར་ཙན་དང་། ཀ་ན་ཀ་ཅེས་པ་འདི།
མདོག་ངན་ཆེན་དང་དངུལ་དང་ནི། ཁ་ར་ཛུ་རི་དཀར་པོ་དང་།། 96

रीतिः स्त्रियामारकूटो न स्त्रियामथ ताम्रकम् ।
शुल्वं म्लेच्छमुखं द्यष्ट-वरिष्ठोदुम्बराणि च ॥ ९७ ॥

རཱི་ཏི་མོ་དང་ར་གན་མ་ཡིན། དེ་ནས་ཟངས་དང་ཤུ་ལྦཱ་དང་།
མླེ་ཚྪ་ཁ་དོག་ཟངས་མ་དང་། ཏུ་མྦོ་ར།། 97

लोहोऽस्त्री शस्त्रकं तीक्ष्णं पिण्डं कालायसायसी ।
अश्मसारोऽथ मण्डूरं सिंघाणमपि तन्मले ॥ ९८ ॥

ལྕགས་ནི་མོ་མིན་མཚོན་བྱེད་རྣོ། གོང་བུ་ནག་པོ་བར་བུ་དང་།
རྡོ་ཡི་སྙིང་པོ་དེ་ནས་ནི། སོ་རྡོ་ལྕགས་དྲེག་དྲི་མའོ།། 98

सर्व्वं स्यात्तैजसं लौहं विकारस्त्वयसः कुशी ।
क्षारः काचोऽथ चपलो रसः सूतश्च पारदे ॥ ९९ ॥

མདོག་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ལྕགས། ལྕགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཤོལ་ལྕགས་དང་།
མཆིང་བུ་གསུ་གསར་དེ་ནས་ནི། རྒྱུག་བྱེད་དངུལ་ཆུ་འདོད་བྱེད་དང་།
ཁ་བའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱའོ།། 99

गवलं माहिषं शृङ्गमभ्रकं गिरिजामले ।
स्रोतोऽञ्जनन्तु सौवीरं कापोताञ्जन-यामुने ॥ १०० ॥

ག་བ་ལམ་ནི་མ་ཧེའི་རྭ། ལྷང་ཚེར་རི་སྐྱེས་དྲི་མ་མེད།
ཆུ་སྒྲོལ་མིག་སྨན་སཽ་ཝཱི་རཾ། མིག་སྨན་ཀཱ་པོ་ཏ་ཡཱ་མུ་ནི།། 100

तुत्थाञ्जनं शिखिग्रीवं वितुन्नक मयूरके ।
कर्परी दार्व्विका क्काथोद्भवं तुत्थं रसाञ्जनम् ॥ १०१ ॥

སྤྲངས་མའི་མིག་སྨན་ཛ་ཙན་མགྲིན། སྔོན་པོ་དང་ནི་རྨ་བྱའི་མགྲིན།
སྤྲངས་མ་རྟུལ་མ་ར་ཝཱི་ཀཱ། བཙོས་པ་ལས་བྱུང་སྤྲངས་མའོ།
ཁུ་བའི་མིག་སྨན་ཁུ་བའི་སྙིང་།། 101

रसगर्भं तार्क्ष्यशैलं गन्धाश्मनि तु गन्धकः ।
सौगन्धिकश्च चक्षुष्याकुलाल्यौ तु कुलत्थिका ॥ १०२ ॥

མཐིང་དྲིའི་ཧོ་ཤུ་ཟེ་དྲི་ལྡན་དང་། ཤིན་ཏུ་དྲི།
མིག་སྨན་རིགས་ཅན་ཀུ་ལང་ཐིག།། 102

रीतिपुष्पं पुष्पकेतु पौष्पकं कुसुमाञ्जनम् ।
पिञ्जरं पीतकं तालमालञ्च हरितालके ॥ १०३ ॥

དུས་ཀྱི་མེ་ཏོག་མེ་ཏོག་ཟེ། མེ་ཏོག་མིག་སྨན་པོ་ཥྤ་ཀཾ།
བ་བླ་སོ་སེར་པོ་ཏཱ་ལ་མཱ་ལ། ཧ་རི་ཏཱ་ལ་ཀ།། 103

गैरेयमर्थ्यं गिरिजमश्मजञ्च शिलाजतु ।
बोल गन्धरस प्राण पिण्ड गोस शशाः समाः ॥ १०४ ॥

བྲག་ཞུན་མཐྲ་རི་སྐྱེས་དང་། རྡོ་སྐྱེས་ཤིང་ལཱ་ཛ་དུའོ།
འབྱོར་རྩི་དྲི་སྤྲིན་སྲོག་ཅན་དང་། གོང་བུ་གོས་རི་བོང་མཉམ།། 104

हिण्डीरोऽब्धिकफः फेनः सिन्दूरं नागसम्भवम् ।
नाग सीसक योगेष्ट वध्राणि त्रपु पिच्चटम् ॥ १०५ ॥

རྒྱ་མཚོ་སྦུ་བ་ལྷན་སྦུ། སིནྡྷུ་ར་དང་ལི་ཁྲིའོ།
ནཱ་ག་ཞ་ཉེ་མཚོན་མོ་སྤྱིང་། རོ་ཉེ་ཏྲ་པུ་བིཙྪཊ།། 105

रङ्गवङ्गेऽप्यथ पिचुस्तूलोऽथ कमलोत्तरम् ।
स्यात् कुसुम्भं वह्निशिखं महारजनमित्यपि ॥ १०६ ॥

ཚོན་དང་གཤའ་ཅོ་མཁར་བའི་རྒྱ། དེ་ནས་བཙོག་ཅེས་བྱ་བའོ།
ལཱ་ཀྵ་མེ་ལྕེ་ཚོན་ཆེན་པོ། ཞེས་པ་འང་ལུག་སྣུམ་པ་ལཱ་གོས།། 106

मेषकम्बल ऊर्णायुः शशोर्णं शशलोमनि ।
मधु क्षौद्रं माक्षिकादि मधूच्छिष्टन्तु सिक्थकम् ॥ १०७ ॥

རི་བོང་བལ་ནི་ཤ་ཤ་ལོ་མའོ། སྦྲང་དང་མངར་ལྷན་མཱ་ཀཱི་སོགས།
སྦྲང་སྙིགས་དང་ནི་སྦྲ་ཚིལ་ལོ།། 107

मनःशिला मनोगुप्ताः मनोह्वा नागजिह्विका ।
नैपाली कुनटी गोला यवक्षारो यवाग्रजः ॥ १०८ ॥

མ་ན་རི་སྐྱེས་ལྡོང་རོས་དང་། ལྡོང་རོས་དང་ནི་ཀླུ་ལྕེ་པ།
ནེ་པཱ་ལི་ནི་ཀུཎྚི་གོ་ལ། ཡ་བཱ་ཀྵཱ་ནས་སོགས་སྐྱེས།། 108

पाक्योऽथ सर्जिकाक्षारः कापोतः सुखवर्च्चकः ।
सौवर्च्चलं स्याद्रुचकं त्वक्क्षीरा वंशरोचना ॥ १०९ ॥

སྨིན་པ་དེ་ནས། ཀྱུ་ཚྭ་ཀཱ་པོ་ཏ།
སུ་ཁ་བརྩ་ཀ་རུ་ཚྭ་རོ། ཞི་ཚྭ་བཾ་ཤ་རོ་ཙ་ན།། 109

शिग्रुजं श्वेतमरिचं मोरटं मूलमैक्षवम् ।
ग्रन्थिकं पिप्पलीमूलं चटिकाशिर इत्यपि ॥ ११० ॥

ཤུར་སྐྱེས་དཀར་པོ་ཕོ་བ་རི། མོ་ར་ཊ་བ་བུར་ཤིང་།
མདུང་ཅན་པ་བྱི་ལྦིའི་རྩ། རྩ་ཊི་ཀ་ཤི་ར་ཞེས་པ་ཡང་ངོ་།། 110

गोलोमी भूतकेशो ना पत्राङ्गं रक्तचन्दनम् ।
त्रिकटु त्र्यूषणं व्योषं त्रिफला तु फलत्रिकम् ॥ १११ ॥

इति वैश्यवर्गः ॥

གོ་ལོ་མི་དང་འབྱུང་པོའི་སྐྲ།། ཕོ། པ་ཏྲང་ག་དང་ཙན་དན་དམར།
ཚྭ་བ་གསུམ་དང་ཨུ་ཥྞ་བྱུ་རོ། འབྲས་བུ་གསུམ་ནི་ཕ་ལ་ཏྲི་ཀ།། 111

རྗེ་རིགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ནོ།།

शूद्रवर्गः ।

शूद्राश्चावरवर्णाश्च वृषलाश्च जघन्यजाः ।
आचण्डालात्तु सङ्कीर्णा अम्बष्ठकरणादयः ॥ १ ॥

དམངས་རིགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན།།

དམངས་རིགས་དང་ནི་ཕྱིས་སྐྱེས་དང་། ཆོས་བསྣུབ་དང་ནི་ཐྲིན་སྐྱེས་སོ།
ཀུན་གཏུམ་མཐར་ཐུག་འདྲེས་མའོ། སྨན་པ་རི་མོ་མཁན་ལ་སོགས།། 1

शूद्राविशोस्तु करणोऽम्बष्ठो वैश्याद्विजन्मनोः ।
शूद्राक्षत्रिययोरुग्रो मागधः क्षत्रियाविशोः ॥ २ ॥

དམངས་དང་རྗེས་སྐྱེས་རི་མོ་མཁན། སྨན་པ་རྗེའུ་གཉིས་སྐྱེས་ལས།
དམངས་དང་རྒྱལ་འདྲེས་དྲག་པའོ། གླུ་བས་འཚོ་བ་རྒྱལ་རྗེས་འདྲེས།། 2

माहिष्योऽर्य्याक्षत्रिययोः क्षत्तार्य्याशूद्रयोः सुतः ।
ब्राह्मण्यां क्षत्रियात् सूत स्तस्यां वैदेहको विशः ॥ ३ ॥

མཱ་ཧི་ཥྱ་ནི་འཕགས་རྒྱལ་འདྲེས། ཀཱ་ཏ་འཕགས་པ་དམངས་མོའི་བུ།
བྲམ་ཟེ་རྒྱལ་འདྲེས་སཱུ་ཏའོ། དེ་ཡི་རྗེས་འབྲས་བཻ་དེ་ཧ།། 3

रथकारस्तु माहिष्यात् करण्यां यस्य सम्भवः ।
स्याच्चाण्डालस्तु जनितो ब्राह्मण्यां वृषलेन यः ॥ ४ ॥

ཤིང་རྟ་མཁན་པོ་མ་ཧི་ཥྱ། རི་མོ་མཁན་ལས་བྱུང་བའོ།
ཀུན་གཏུམ་པ་ཡི་སྐྱེ་བོ་ནི། བྲམ་ཟེ་མོ་དང་ཆོས་བསླུལ་ལས།། 4

कारुः शिल्पी संहतै स्तैर्द्वयोः श्रेणिः सजातिभिः ।
कुलकः स्यात् कुलश्रेष्ठी मालाकारस्तु मालिकः ॥ ५ ॥

བྱེད་མཁན་པ་དང་བཟོ་བ་དང་། བཙོགས་པ་དེ་རྣམས་གཉིས་ཡིན་ནོ།
ཤེས་ཉེན་མཁན་དང་བཟོ་བའི་རིགས། རིགས་ལྡན་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དང་།
མེ་ཏོག་མཁན་པོ་མཱ་ལི་ཀ།། 5

कुम्भकारः कुलालः स्यात् पलगण्डस्तु लेपकः ।
तन्तुवायः कुविन्दः स्यात्तुन्नवायस्तु सौचिकः ॥ ६ ॥

བུམ་པ་མཁན་དང་རྫ་མཁན་ནོ། ཞལ་པ་མཁན་པོ་ལེ་པ་ཀ།
*སྐུད་པ་ཐག་པ་ཐགས་མཁན་ནོ། ཚེམ་བུ་བ་དང་གོས་བཟོ་བ།། 6

रङ्गाजीवश्चित्रकरः शस्त्रमार्ज्जोऽसिधावकः ।
पादुकृच्चर्म्मकारः स्याद्व्योकारो लोहकारकः ॥ ७ ॥

རི་མོས་འཚོ་བ་ཙི་ཏྲ་ཀ་ར། མཚོན་ཆ་མཁན་དང་རལ་གྲི་མཁན།
ལྷམ་མཁན་དང་ནི་ཀོ་ལྤགས་མཁན། ལྕགས་བཟོ་བ་དང་ལྕགས་མགར་རོ།། 7

---

* ཏ་ནྟུ་བཱ་ཡ་ is the reading in A.S.B. copy.

नाड़ीन्धमः स्वर्णकारः कलादो रुक्मकारकः ।
स्याच्छाङ्खिकः काम्बविकः शौल्विक स्ताम्रकुट्टकः ॥ ८ ॥

གསེར་མགར་སྭརྞ་ཀ་ར་དང་། གསེར་མཁན་དང་ནི་གསེར་བཟོ་བ།
དུང་བཟོ་བ་དང་དུང་མཁན་ནོ། ཟངས་མཁན་དང་ནི་ཟངས་མགར་བ།། 8

तक्षा तु वर्द्धकिस्त्वष्टा रथकारश्च काष्ठतट् ।
ग्रामाधीनो ग्रामतक्षः कौटतक्षो ऽनधीनकः ॥ ९ ॥

ཤིང་མཁན་ཤིང་བཟོ་ཤིང་འཇོག་པ། ཤིང་རྟ་བྱེད་དང་ཤིང་གཞོག་མཁན།
*ཕྱུ་མཁན་དང་ནི་ཁྲིམ་ཤིང་མཁན། ཁྲིམ་གནས་དང་ནི་བཟའ་མོ་འོ།། 9

क्षुरि मुण्डि दिवाकीर्त्ति नापितान्तावसायिनः ।
निर्णेजकः स्याद्रजकः शौण्डिको मण्डहारकः ॥ १० ॥

བྲེགས་མཁན་སྐྲ་མཁན་མགྲོ་རིས་གྲུགས། ནཱ་པི་ཏ་དང་མཐར་གནས་པ།
ཚོས་མ་དང་བཙོ་ཐྲག་མཁན། ཆང་འཚོང་མ་དང་ཆང་མའོ།། 10

जावालः स्यादजाजीवो देवाजीवस्तु देवलः ।
स्यान्माया शाम्बरी मायाकारस्तु प्रातिहारिकः ॥ ११ ॥

ར་ཛི་དང་ནི་ར་སྐྱོང་པ། ལྷ་ཡི་འཚོ་ལྷ་གཉེར་བ།
སྒྱུ་མ་བ་དང་སྒྱུ་མ་མཁན། སྒྱུ་མ་བྱེད་དང་སོ་སོར་འགྲོག།། 11

---

* ཕྱུ་ for ཁྲིམ ?

शैलालिनस्तु शैलूषा जायाजीवाः कृशाश्विनः ।
भरता इत्यपि नटाश्चारणास्तु कुशीलवाः ॥ १२ ॥

གར་བ་དང་ནི་གར་མཁན་ནོ། བུད་མེད་ཀྱིས་འཚོ་བུད་མེད་བསྐྱུངས།
ཟླ་ར་དུ་ཞེས་གར་དང་ནི། ཀུང་པ་བ་དང་གར་གྱི་གཙོ།། 12

मार्दङ्गिका मौरजिकाः पाणिवादास्तु पाणिघाः ।
वेणुध्माः स्युर्वैणविका वीणावादास्तु वैणिका ॥ १३ ॥

ཛ་བ་དང་ནི་ཛ་རྫུང་བ། ལག་པའི་སྒྲ་དང་ཐལ་མོ་རྡེབ།
གླིང་བུ་བ་དང་གླིང་བུ་འབུད། པི་ཝང་པ་དང་པི་ཝང་མཁན།། 13

जीवान्तकः शाकुनिको द्वौ वागुरिकजालिकौ ।
वैतंसिकः कौटिकश्च मांसिकश्च समं त्रयम् ॥ १४ ॥

འཚོ་བ་ཐག་ཅན་བྱ་བ་ཤར་བ། གཉིས། བྱ་སྐྱི་པ་དང་བྱ་རྒྱ་པ།
རྔོན་པ་སྐྱི་པ་ཤན་པ་མཉམ། གསུམ།། 14

भृतको भृतिभुक्कर्म्मकरो वैतनिकोऽपि सः ।
वार्त्तावहो वैवधिको भारवाहस्तु भारिकः ॥ १५ ॥

གླ་མི་གླ་ཟན་ལས་བྱེད་པ། ཞོ་ཤས་འཚོ་བ་ཞེས་པའོ།
བང་ཆེན་པ་དང་ཕྲིན་པའོ། ཁུར་འདྲེན་བ་དང་ཁུར་བའོ།། 15

विवर्णः पामरो नीचः प्राकृतश्च पृथग्जनः ।
निहीनो ऽपसदो जाल्मः क्षुल्लकश्चेतरश्च सः ॥ १६ ॥

རིགས་མེད་དམན་པ་ན་*རིགས་དང་། ཕལ་པ་དང་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ།
ངན་པ་དམངས་རིགས་ཛླྨ་དང་། ཆུང་བ་དང་ནི་དམན་པའོ།། 16

भृत्ये दासेर-दासेय-दास-गोप्यक-चेटकाः ।
नियोज्य-किङ्कर-प्रैष्य-भुजिष्य-परिचारकाः ॥ १७ ॥

ཁོལ་དང་གཡོག་དང་བྲན་དང་ནི། དཱས་གཡོག་པ་བཙེ་ཊ་ཀ།
ཞབས་འབྲིང་སྦྲ་འཇུག་བསྐོ་བྱ་བ། ཞབས་ཐོག་པ་དང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད།། 17

पराचित परिस्कन्द परजात परैधिताः ।
मन्दस्तुन्दपरिमृज आलस्यः शीतकोऽलसो ऽनुष्णः ॥ १८ ॥

གཞན་གསོས་དང་ནི་བཙོལ་†བུ་དང་། གཞན་སྐྱེས་པ་དང་གཞན་གྱིས་བསྐྱངས།
ཐ་ཤལ་ལྷ་འགོངས་ལེ་ལོ་བ། ལྷར་བ་གླན་གླེན་མི་གསལ་པ།། 18

दक्षे तु चतुर पेशल पटवः सूत्थान उष्णश्च ।
चण्डाल स्नव मातङ्ग दिवाकीर्त्ति जनङ्गमाः ॥ १९ ॥

མཁས་པ་ཁྲམ་པ་སྒྲིན་པོ་དང་། གསལ་པོ་གྲུང་པོ་སྤྱང་པོའོ།
གཏུམ་པོ་སྐྱུང་མཁན་གླང་པོ་དང་། ཉི་ཚེ་ཚོས་མེད་སྡིག་ཅན་དང་།། 19

---

* For དམར ? † ?

निषाद श्वपचावन्तेवासि चाण्डाल पुक्कसाः ।
भेदाः किरात शवर पुलिन्दा म्लेच्छजातयः ॥ २० ॥

ཁྲིམ་མཐར་གནས་གདུམ་པོ་དང་། ངན་ཐབས་པ་དང་དབྱེ་བ་ནི།
མོན་པ་དང་ནི་ཤ་བ་རི། ཤིང་ཤུན་པ་དང་ཀླ་ཀློ་སྐྱེས།། 20

व्याधो मृगवधाजीवो मृगयुर्लुब्धकोऽपि सः ।
कौलेयकः सारमेयः कुक्कुरो मृगदंशकः ॥ २१ ॥

ཤེད་མ་དང་ནི་རི་དགས་གསོད། རྗོན་པ་འཚོང་དང་ལིངས་པའོ།
ཁྱི་དང་ཁྱི་མོ་སྒྲོགས་བྱེད་དོ། རི་དགས་ཟ་དང་སྨྲ་བྱེད་དང་།། 21

शुनको भषकः श्वा स्यादलर्कस्तु स योगितः ।
श्वा विश्वकद्रु र्मृगयाकुशलः सरमा शुनी ॥ २२ ॥

བྱི་གལ་*དང་རྗོན་ཐབས་སྦྱོར་བའོ། རྗེས་†དང་སླེ་ཐག་རི་དགས་རྒྱུ།
མི་དགེ་བ་ཁྱི་མོ་དང་ནི་ཤུནཱིའོ།། 22

विट्चरः शूकरो ग्राम्यो वर्कर स्तरुणः पशुः ।
आच्छोदनं मृगव्यं स्यादाखेटो मृगया स्त्रियाम् ॥ २३ ॥

ཕྱུག་ཟན་ཕག་པ་གྲོང་གནས་སོ། བ་རྒར་ནི་དུད་འགྲོ་གཞོན།
ཀུན་ཟས་རི་དགས་པ་དང་ནི། རྗོན་པ་རི་དགས་མཐར་བྱེད་མོ།། 23

---

* For ཁྱི་ཞལ ?   † For རྗོན ?

दक्षिणारुर्लुब्धयोगाद्दक्षिणेर्म्मा कुरङ्गकः ।
चौरैकागारिक स्तेन दस्यु तस्कर मोषकाः ॥ २४ ॥

གཡས་ཕྱོགས་རྨས་པ་ལུས་གྲ་ཡོ་ག།
ཡན་ལག་ངན་པ་ཆོམ་པོ་ཀུན་པ་ཀུན་པོ་དང་། སྲང་བ་ཆོམ་ཀུན་འཇབ་བུ་པ།། 24

प्रतिरोधि परास्कन्दि पाटच्चर मलिम्लुचाः ।
चौरिका स्तैन्य चौर्य्यं च स्तेयं लोप्त्रन्तु तद्धनम् ॥ २५ ॥

ཨར་པ་གཞན་དང་ཀུན་མ་ཇག། ཀུན་ནོར་ཀུན་ཇུས་ཆོམས་དང་ནི།
ཀུན་ཇུས་ཀློག་ནོར་དེ་ནགས་ནི།། 25

वीतंस स्तूपकरणं बन्धने मृगपक्षिणाम् ।
उन्माथः कूटयन्त्रं स्याद्वागुरा मृगबन्धनी ॥ २६ ॥

རྒྱ་དང་སྙི་དང་། འཆིང་བྱ་རི་དགས་བྱ་རྣམས་སོ།
འབྲིང་ཟས་ངན་པའི་འཁྲུལ་འཁོར་རོ། རི་དགས་འཛོན་དང་རི་དགས་འཆིང་།།
26

शुल्वं वराटकः स्त्री तु रज्जु स्त्रिषु वटी गुणः ।
उद्घाटनं घटीयन्त्रं सलिलोद्वाहनं प्रहेः ॥ २७ ॥

ཞགས་བསྒྲིལ་མ་མོ་དང་ཐག། གསུམ་ཡིན་སྲད་བུ་ཡིན་ནོ།
ཟ་ཆུ་ཁྲང་དང་བུམ་པའི་འཁྲུལ། ཆུ་འབབ་དང་ནི་ཆུ་ཡི་འཁྲུལ།། 27

पुंसि वेमा वायदण्डः सूत्राणि नरि तन्तवः ।
वाणिर्व्यूतिः स्त्रियौ तुल्ये पुस्तं लेप्यादि कर्म्मणि ॥ २८ ॥

སྐྱེས་བུ་ཐག་ཟངས་སྟག་མདོ། སྣལ་མ་སྲིད་པུ་དན྄ྡ་པ།
ཐགས་པ་འཐག་བྱུ་དི་མོ་དག་འདྲ། བྱུག་པ་ཞག་པ་ལ་སོགས་ལས།། 28

पाञ्चालिका पुत्त्रिका स्याद्वस्त्रदन्तादिभिः कृता ।
पिटकः पेटकः पेटा मञ्जूषाथ विहङ्गिका ॥ २९ ॥

ཐུགས་བརྟན་པ་རིན་འབབ་ཡིན་དེ། དངོས་པོ་སོ་ལ་སོགས་ལས་བྱས།
སྒྲོམ་དང་མཛོད་དང་སྣོད་པ་དང་།། 29

भारयष्टिस्तदालम्बि शिक्यं काचोऽथ पादुका ।
पादूरुपानत् स्त्री सैवानुपदीना पदायता ॥ ३० ॥

དེ་ནས་ཁུར་ཤིང་གཞུའ་ཤིང་ངོ་། དེ་ནས་ལྷམ་དང་ཕྱུགས་དང་བཅག་ལྷམ་མོ།
མོ་ཞབས་སྒྲིགས་དང་ནི་རྐང་བཏེགས་སོ། འབྲིང་ཐག་འབྲིང་ཞགས་ཀོ་ཐག་གོ།།
30

नद्ध्री वर्ध्री वरत्रा स्यादश्वादेस्ताड़नी कशा ।
चाण्डालिका तु कण्डोलवीणा चण्डालवल्लकी ॥ ३१ ॥

རྟ་སོགས་ལྕུག་ནི་ཀ་ཤའོ། གདུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་པི་ཝང་ནི།
ཙཎྜཱ་ལ་དང་བི་ལི་ཀཱི།། 31

नाराची स्यादेषणिका शाणस्तु निकषः कषः ।
व्रश्चनः पत्त्रपरशु रीषिका तूलिका समे ॥ ३२ ॥

ནཱ་རཱ་ཙི་དང་ཞོ་ཆའོ། གསེར་དཔྱོད་རྡོ་ནི་ཀ་ཥའོ།
ཚན་གི་པ་ཏྲ་པར་ཤུ། རི་ཥི་ཀཱ་ཏུ་ལི་ཀཱ་སམ།། 32

तैजसावर्त्तनी मूषा भस्त्रा चर्म्मप्रसेविका ।
आस्फोटनी वैधनिका कृपाणी कर्त्तरी समे ॥ ३३ ॥

འོད་ཅན་ལྕགས་སློང་སྨུ་ཥཱའོ། སྦུད་པ་ཀོ་བའི་སྦུད་པ་དང་།
གསར་དང་འབིགས་བྱེད་ཅེས་བྱའོ། ཚན་གྲི་ཀརྟ་རིན་འདྲ།། 33

वृक्षादनो वृक्षभेदी टङ्कः पाषाणदारणः ।
क्रकचोऽस्त्री करपत्त्र मारा चर्म्मप्रभेदिका ॥ ३४ ॥

ཤིང་ཟ་བཟོང་དང་ཤིང་འབིགས་དང་། ཊཾ་ཀ་རྡོ་བའི་བཟོང་ཡིན་ནོ།
སོག་ལེ་མོ་མིན་གཅོད་བྱེད་དང་། ཨཱ་ར་ཀོ་བ་འབིགས་བྱེད་སྐྱུང་།། 34

सूर्म्मी स्थूणा लोहप्रतिमा शिल्पं कर्म्म कलादिकम् ।
प्रतिमानं प्रतिविम्बं प्रतिमा प्रतियातना प्रतिच्छाया ॥ ३५ ॥

ལྕགས་སྐམ་སྒྲོམ་པོ་ལྕགས་གཟུགས་སོ། བཟོ་དང་བསད་དང་ཆ་ལ་སོགས།
སྐུ་གཟུགས་གཟུགས་བརྙན་པྲ་ཏི་མཱ། ལྡེར་སོ་དང་ནི་སྣང་གྲིབ་མ།། 35

प्रतिकृतिरर्च्चा पुंसि प्रतिनिधिरुपमोपमानं स्यात् ।
वाच्यलिङ्गाः सम स्तुल्यः सदृक्षः सदृशः सदृक् ॥ ३६ ॥

སླར་བྱས་འདྲ་དང་ཕོ་ནི་མཚུངས། དཔེ་དང་ཉེ་བར་འཇལ་བ་དང་།
བརྗོད་བྱའི་རྟགས་ཅན་མཉམ་དང་མཚུངས། དེ་འདྲ་དེ་མཉམ་དེ་དང་མཚུངས།། 36

साधारणः समानश्च स्युरुत्तरपदे त्वमी ।
निभ-सङ्काश-नीकाश-प्रतीकाशोपमादयः ॥ ३७ ॥

དེ་ཡི་གཞི་འཛིན་དེ་འདྲའོ། ཕྱི་ཚིག་ཉེར་སྦྱོར་འདི་རྣམས་ནི།
འདྲ་བ་མཉམ་པ་མཚུངས་པ་དང་། ལྟ་བུ་དང་ནི་དཔེ་ལ་སོགས།། 37

कर्म्मण्या तु विधा-भृत्या-भृतयो भर्म्म वेतनम् ।
भरण्यं भरणं मूल्यं निर्व्वेशः पण इत्यपि ॥ ३८ ॥

ལས་སླ་སླུབ་སླ་ངན་པ་དང་། བྲ་དགའ་གླ་དང་དགེ་དང་ནི།
ཁྲར་གླ་གླ་དང་རིན་དང་ནི། ཡོན་ཏན་རྙེད་པ་ཡང་།། 38

सुरा हलिप्रिया हाला परिस्रुद्वरुणात्मजा ।
गन्धोत्तमा-प्रसन्नेरा-कादम्बर्य्यः परिस्रुता ॥ ३९ ॥

ཆང་དང་ག་ཞོལ་ལྷན་མཉེས་པ་དང་། ཧཱ་ལ་ཡོངས་འབབ་ཆུ་བདག་སྐྱེས།
དྲི་མཆོག་རབ་དྭངས་ཨི་རཱ་དང་། ཀ་དམྦ་ར་ཡང་ཡོངས་སུ་ཐྲོས།། 39

मदिरा कश्यमद्ये चाप्यवदंशस्तु भक्षणम् ।
शुण्डापानं मदस्थानं मधुवारा मधुक्रमाः ॥ ४० ॥

སྦྱོས་བྱེད་དགའ་བྱེད་མ་ར་ཆང་། ཨ་པ་དྃ་ཤ་ཆང་ལྷགས་སོགས།
ཆང་ཚོང་ཆང་མལ་བཏུང་བའི་གནས། མདྷུ་བཱ་ར་སྦྲང་གི་ཆང་།། 40

मध्वासवो माधवको मधु माध्वीकमद्वयोः ।
मैरेय मासवः शीधु र्मेदको जगलः समैा ॥ ४१ ॥

མེ་ཏོག་སྦྲང་ཆང་མཱ་དྷ་བ། མངར་ལྡན་སྦྲང་གི་ཆང་མི་གཉིས།
མཻ་རུ་ཡ་དང་མེ་ཏོག་ཆང་། བུར་ཆང་མ་ད་ཀང་ད་ནི། སྦྱར་ཆང་མཚུངས།། 41

सन्धानं स्यादभिषवः किण्वं पुंसि तु नग्नहूः ।
कारोत्तरः सुरामण्ड आपानं पानगोष्ठिका ॥ ४२ ॥

སནྡྷཱ་ནམ་ནི་ཆང་གསོ་སོ། ཕབས་དང་ཕོ་ནི་ཆང་རྩེའོ།
ཉིང་ཁུ་བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་དང་། ཆང་ར་ཆང་ཐུང་གནས་དང་ནི།། 42

चषकोऽस्त्री पानपात्रं सरकोऽप्यनुतर्षणम् ।
धूर्त्तोऽक्षदेवी कितवोऽक्षधूर्त्तो द्यूतकृत् समाः ॥ ४३ ॥

ཆང་སྣྲུགས་མོ་མིན་ཆང་སྣོད་དང་། ཁམ་ཕོར་དང་ནི་ཚིམ་བྱེད་དང་།
ཚོ་ལོ་རྒྱན་པོ་ཤོ་དང་ནི། ཟ་རྒྱན་རྩོད་རྒྱན་མཚུངས་པའོ།། 43

स्यु र्लग्नकाः प्रतिभुवः सभिका द्यूतकारकाः ।
द्यूतोऽस्त्रियामक्षवती कैतवं पण इत्यपि ॥ ४४ ॥
ཁས་ལེན་དང་ནི་གཉའ་བའོ། མག་འཐུ་བ་དང་ཚ་འཛིན་ནོ།
ཤིང་རྟེ་མོ་མིན་རྒྱུ་འགྱེད་དང་། ཀི་ཏ་བ་དང་པ་ཎ་ཞེས།། 44

पणोऽक्षेषु ग्लहोऽक्षास्तु देवनाः पाशकाश्च ते ।
परिणायस्तु शारीणां समन्तान्नयनेऽस्त्रियौ ॥ ४५ ॥
པ་ཎ་ཨཀྵ་གླ་ཧ། ཤོ་དང་ཅོ་ལོ་པ་ཤ་ཀ།
ཡོངས་འདྲེན་བཀྲུང་དང་ཁྲབ་དང་རྫི། མོ་མིན་ཀྲང་བརྒྱད་ཤོ་ཡི་སྟན།། 45

अष्टापदं शारिफलं प्राणिद्यूतं समाह्वयः ।
उक्ता भूरिप्रयोगत्वादेकस्मिन् येऽत्र यौगिकाः ॥ ४६ ॥
སྲོག་ཆགས་རྒྱུགས་དང་ཤོ་རྒྱལ་པོ། རབ་ཏུ་མང་པོ་ལ་སྦྱོར་ཕྱིར།
གཅིག་ཏུ་བཤད་པས་འདིར་གང་སྦྱོར།། 46

ताद्धर्म्यादन्यतो वृत्ता व्यूह्या लिङ्गान्तरेऽपि ते ॥ ४७
དེ་ལས་ཆོས་གཞན་ལ་ཡང་འཇུག། རྟགས་ཀྱི་མཐའ་ལས་བསྒྱུབ་པར་བྱ།། 47

इति शूद्रवर्गः ।

इत्यमरसिंहकृतौ नामलिङ्गानुशासने ।

भूम्यादि द्वितीयकाण्डः समाप्तः ॥

དམངས་རིགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ནོ།

འདིར་འཆི་བ་མེད་པའི་སེང་གེས་སྦྱར་བའི་མིང་དང་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་
སུ་བཤད་པ་ལས་ས་གཞིའི་སྐབས་ཏེ་གཉིས་པའོ།།

प्राणिवर्गः ।

विशेष्यनिघ्नैः सङ्कीर्णै र्नानार्थै रव्ययैरपि ।
लिङ्गादिसंग्रहै र्वर्गाः सामान्ये वर्गसंश्रयाः ॥ १ ॥

སྲོག་ཆགས་ཀྱི་སྡེའོ ། །

ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབང་བྱེད་པ། སྤྲེལ་མ་དང་ནི་སྣ་ཚོགས་དོན།
མི་ཟད་རྟགས་སོགས་བསྡུས་རྣམས་ཀྱིས། སྤྱི་ཚན་སྤྱི་ལ་འདྲེན་ན་རྣམས།། 1

स्त्रीदाराद्यै र्यद्विशेष्यं यादृशैः प्रस्तुतं पदैः ।
गुणद्रव्यक्रियाशब्दा स्तथा स्यु स्तस्य भेदकाः ॥ २ ॥

མོ་དང་བུད་མེད་ལ་སོགས་ཀྱིས། ཁྱད་པར་ཅན་ནི་གང་མཐོང་བས།
དེ་ཡི་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་སོ། ཡོན་ཏན་རྫས་དང་བྱ་བའི་དགྲ།
དེ་བཞིན་དེ་ཡི་དབྱེ་བ་རྣམས།། 2

सुकृती पुण्यवान् धन्यो महेच्छस्तु महाशयः ।
हृदयालुः सुहृदयो महोत्साहो महोद्यमः ॥ ३ ॥

ལེགས་བྱས་བསོད་ནམས་ནོར་དང་ལྡན། བློ་ཆེ་བ་དང་བསམ་འདུས་སོ།
སྙིང་དུ་སྡུག་དང་ཡིད་དགའ་འོ། སྤྲོ་བ་ཆེ་དང་དགའ་བ་ཆེ།། 3

प्रवीणे निपुणाभिज्ञ-विज्ञ-निष्णात-शिक्षिताः ।
वैज्ञानिकः कृतमुखः कृती कुशल इत्यपि ॥ ४ ॥

ཤེས་ཙན་གོ་ཙན་མངོན་པར་མཁྱེན། རྣམ་མཁྱེན་ངེས་ལྡན་བསླབས་ཤེས་ཙན།
ངེས་ཤེས་ཁ་བྱང་གོམས་ཙན་དང་། དགེ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བའོ། ། 4

पूज्यः प्रतीक्ष्यः सांशयिकः संशयापन्नमानसः ।
दक्षिणीयो दक्षिणार्ह स्तत्र दाक्षिण्य इत्यपि ॥ ५ ॥

མཆོད་པ་དང་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱིན། ཐེ་ཚོམ་ཡང་ནི་མ་ངེས་པ།
ཡོན་གནས་དང་ནི་མཆོད་པའི་འོས། དེ་ལ་སྦྱིན་པའི་འོས་ཞེས་བྱ། ། 5

स्यु र्वदान्य-स्थूललक्ष्य-दानशौण्डा बहुप्रदे ।
जैवातृकः स्यादायुष्मानन्तर्वाणिस्तु शास्त्रवित् ॥ ६ ॥

གཏོང་ཕོད་དང་ནི་དཔལ་སྟུག་དང་། བྱིན་རླབས་ཙན་དང་རབ་ཏུ་སྟེར།
ཡུན་རིང་འཚོ་དང་ཚེ་ལྡན་ནོ། བཤེས་གཉེན་ཙན་དང་བསྟན་བཅོས་རིག། ། 6

परीक्षकः कारणिको वरदस्तु समर्द्धकः ।
हर्षमाणो विकुर्व्वाणः प्रमना हृष्टमानसः ॥ ७ ॥

ཡོངས་སུ་རྟོགས་དང་རྒྱུ་མཚན་ཙན། མཆོད་སྦྱིན་དང་ནི་རབ་ཏུ་བྱིན།
ཡིད་དགའ་མགུ་དང་ཡིད་རབ་བདེ། སེམས་དགའོ། ། 7

दुर्मना विमना अन्तर्मनाः स्यादुत्क उन्मनाः ।
दक्षिणे सरलोदारौ सुकलो दातृभोक्तरि ॥ ८ ॥

ཡིད་ངན་སེམས་ངན་མི་དགའ་བ། བློ་ཆུང་གཟོས་དང་སེམས་སྒྲོས་པ།
གཡོ་མེད་དྲང་དང་སྒྱུ་མེད་པ། སུ་ཀ་ལྷ་དང་སྦྱིན་དང་སྤྱེར།། 8

तत्परे प्रसितासक्ता विष्टार्थोद्युक्त उत्सुकः ।
प्रतीते प्रथित-ख्यात-वित्त-विज्ञात-विश्रुताः ॥ ९ ॥

དེ་ཡི་ཕ་རོལ་ཆགས་དང་ཞེན། དོན་འདོད་འདུན་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་།
ཤེས་ལྡན་གྲུ་ཆེར་གྲགས་པ་ཅན། རིགས་ལྡན་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པར་ཐོས།། 9

गुणैः प्रतीते तु कृतलक्षणाहतलक्षणौ ।
इभ्य आढ्यो धनी स्वामी त्वीश्वरः पति रीशिता ॥ १० ॥

ཡོན་ཏན་ནོར་ལྡན། རང་བཞིན་གྲུས་དང་མཚན་ཉིད་ཅན།
ནོར་ལྡན་འབྱོར་ལྡན་ཡོན་ཏན་ཅན། བདག་པོ་དབང་ཕྱུག་པ་དེ་དང་།། 10

अधिभू र्नायको नेता प्रभुः परिवृढोऽधिपः ।
अधिकर्द्धिः समृद्धः स्यात् कुटुम्बव्यापृतस्तु यः ॥ ११ ॥

ཕྱུག་པོ་དཔོན་པོ་གཙོ་བོ་དང་། དཔོན་མགོ་མགོ་འདྲེན་རྗེ་བོ་དང་།
ལྷག་པར་འཕེལ་དང་ཆེན་པོར་སྐྱེས། ཉུག་རུམ་ཉམས་པ་འདོག་མ་དང་།། 11

स्यादभ्यागारिक स्तस्मिन्नुपाधिर्हि पुमानयम् ।
वराङ्गरूपोपेतो यः सिंहसंहननो हि सः ॥ १२ ॥

ཁྱིམ་ཁོལ་སྐྱུང་མ་སྐྱེས་བུའོ། ཡན་ལག་མཆོག་ལྡན་གཟུགས་ལྡན་མ།
མཛེས་ལྡན་དང་ནི་བུད་མེད་དོ།། 12

निवार्य्यः कार्य्यकर्त्ता यः सम्पन्नः सत्वसम्पदा ।
अवाचि मूकोऽथ मनोजवसः पितृसन्निभः ॥ १३ ॥

ངེས་བྱེད་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། གཞུང་བྱེད་འགྲུས་པར་བྱེད་པའོ།
སྨྲ་མི་བྱེད་དང་ལྐུགས་པའོ། ཡིད་ལ་བཅགས་དང་ཕ་ལྟ་བུ།། 13

सत्कृत्यालङ्कृतां कन्यां यो ददाति स कूकुदः ।
लक्ष्मीवान् लक्ष्मणः श्रीलः श्रीमान् स्निग्धस्तु वत्सलः ॥ १४ ॥

དགའ་བས་རྒྱན་བྱས་བུ་མོ་དང་། འགའ་ཞིག་སྦྱིན་བྱེད་འཕགས་པའི་གནས།
དཔལ་ལྡན་ཕུན་ཚོགས་བཀྲ་ཤིས་དཔལ། མཉེས་གཤིན་པ་དང་མཐོང་ཚོར་དང་།།
14

स्याद्दयालुः कारुणिकः कृपालुः सूरतः समाः ।
स्वतन्त्रोऽपावृतः स्वैरी स्वच्छन्दो निरवग्रहः ॥ १५ ॥

བརྩེ་བ་ཐུགས་རྗེ་སྙིང་རྗེ་དང་། དགའ་བར་བྱེད་པ་མཚུངས་པའོ།
རང་རྒྱུད་རང་དབང་བདག་དབང་དང་། རང་དབང་གཞན་གྱིས་མ་གཟུང་བ།། 15

परतन्त्रः पराधीनः परवान्नाथवानपि ।
अधीनो निघ्न आयत्तोऽस्वच्छन्दो गृह्यकोऽप्यसौ ॥ १६ ॥

གཞན་རྒྱུད་གཞན་དབང་ཕ་རོལ་དབང་། རང་དབང་མེད་དག་བདག་དབང་མིན།
གཞན་དང་དབང་མེད་འཛིན་པ་ཅན།། 16

खलपूः स्याद्बहुकरो दीर्घसूत्रश्चिरक्रियः ।
जाल्मोऽसमीक्ष्यकारी स्यात् कुण्ठो मन्दः क्रियासु यः ॥ १७ ॥

ཕྲུག་མ་དང་ནི་མང་པོས་བྱེད། ཞིན་དུ་ཐོགས་དང་ཡུན་རིང་བྱེད།
འདྲིས་མར་སྤྱོད་དང་ཅི་གྲུབ་བྱེད། དམན་དང་རྟོན་དང་བྱེད་འཁོས་ཆུང་།། 17

कर्म्मक्षमोऽलङ्कर्म्मीणः क्रियावान् कर्म्मसूद्यतः ।
स कार्म्मः कर्म्मशीलो यः कर्म्मशूरस्तु कर्म्मठः ॥ १८ ॥

ལས་ནུས་ལས་ཞོགས་ཆེ་བ་དང་། བྱེད་མ་བྱུས་ལས་པའི་ངང་ཚུལ་དང་།
ཀརྨ་ཞི་ལ་ཨ་ལས་དཔའ་ང་དང་།། 18

भरण्यभुक्कर्म्मकरः कर्म्मकारस्तु तत्क्रियः ।
अपस्नातो मृतस्नात आमिषाशी तु शौष्कलः ॥ १९ ॥

མགོ་ཐོན་བྱེད་གསོས་པོ་ལས་བྱེད། ལས་མི་དེ་ཡི་བྱེད་པ་ཅན།
སྐྲེས་ཁྲུས་དང་ནི་ཤི་ཁྲུས་སོ། ཀུམས་*དང་ཤ་ཡི་ཟས་དང་ནི།། 19

---

* For སྐྲུམ ?

बुभुक्षितः स्यात् क्षुधितो जिघत्सु रशनायितः ।
परान्नः परपिण्डादो भक्षको घस्मरो ऽद्मरः ॥ २० ॥

ལྟོགས་དང་བཀྲེས་དང་བྲུ་བ་ཚ། ཟས་འདོད་གཞན་ཟས་ཕ་རོལ་ཟས།
ལྟོ་ཆེ་གྲོད་ཆེན་དང་ཁ་བདེ།། 20

आद्यूनः स्यादौदरिके विजिगीषाविवर्ज्जिते ।
उभावात्मम्भरिः कुक्षिम्भरिः स्वोदरपूरके ॥ २१ ॥

སློམས་ལས་སྒྲིད་སྒྲུར་དང་ནི་འཇམས་པ་གཉིས་ནི།
བདག་འགེངས་དང་གྲོད་འགེངས། བདག་གྲོད་འགེངས་པའོ།། 21

सर्व्वान्नीनस्तु सर्व्वान्नभोजी गृध्नुस्तु गर्द्धनः ।
लुब्धोऽभिलाषुक स्तृष्णक् समौ लोलुपलोलुभौ ॥ २२ ॥

ཀུན་ཟ་ཀུན་གྱིས་འཚོ་བའོ། འདོད་ཅན་ཛས་ཅན་ཞེན་ཅན་དང་།
ཉང་ན་འདོད་དང་སྲིད་ཅན་དང་། འདྲ་བ་འདོད་ཆེན་ཡང་ཡང་འདོད།། 22

उन्मद स्तून्मदिष्णुः स्यादविनीतः समुद्धतः ।
मत्ते शौण्डोत्कटक्षीवाः कामुके कमितानुकः ॥ २३ ॥

སྨྱོས་པ་དང་ནི་ར་རོ་བ། མ་དུལ་བ་དང་མ་ཞི་བ།
རྒྱགས་པ་རྒོད་པ་གཡོ་ལྡན་རེངས། ཆགས་པ་འདོད་ཅན་སྲེད་པ་ཅན།། 23

कम्रः कामयिताभीकः कमनः कामनोऽभिकः ।
विधेयो विनयग्राही वचनेस्थित आश्रवः ॥ २४ ॥

ཧེ་ཅན་འདོད་ལྡན་སྙིང་ལྡན་དང་། མངོན་འདོད་ཅན་སྒྲུབ་ཅན་དུལ་འཛིན།
ཚིགས་བཙན། ཨཱ་ཤྲ་བ།། 24

वश्यः प्रणेयो निभृत-विनीत-प्रश्रिताः समाः ।
धृष्टे धृष्णग्वियातश्च प्रगल्भः प्रतिभान्वितः ॥ २५ ॥

དབང་དང་རང་དགར་བྱེད་པའོ། ཞི་བ་དུལ་བ་མཉེན་པ་མཚུངས།
སྤྲོ་བརྗོལ་སྤོབས་ཅན་དཔྲལ་མགོ་ཅན།། 25

स्यादधृष्टे तु शालीनो विलक्षो विस्मयान्विते ।
अधीरे कातरस्त्रस्नौ भीरु-भीरुक-भीलुकाः ॥ २६ ॥

འཚོར་བ་མེད་དང་སྐྲབས་པ་མེད། འཛེམ་མངར་དང་ནི་གདོས་ངེས་མེད།
འཚོར་ཅན་དང་ནི་ངོ་མཚར་ཅན། མི་བརྟན་སྐྲབ་པ་བག་ཚའོ།
འཇིགས་ཅན་འཇིགས་རུང་མ་རུངས་པ།། 26

आशंसुराशंसितरि गृहयालु ग्रहीतरि ।
श्रद्धालुः श्रद्धया युक्ते पतयालुस्तु पातुकः ॥ २७ ॥

བརྟབ་སེམས་ཡིད་འདོད། ཁྱིམ་ཆགས་ཁྱིམ་ཞེན་ཅན།
ངང་ཅན་དང་ངང་ཆགས་ཅན། ལྷུང་འདོད་དང་ནི་འབབ་འདོད་དོ།། 27

लज्जाशीलेऽपत्रपिष्णु र्वन्दारु रभिवादके ।
शरारु र्घातको हिंस्रः स्याद्वर्द्धिष्णुस्तु वर्द्धनः ॥ २८ ॥

ཕྲུག་བྲེད་མངོན་པར་སྨྲ། གསོད་དང་འཛོམས་འདོད་རྣམ་པར་འཚེ།
འཕེལ་འདོད་དང་ནི་བྲུན་སྐྱེས་སོ॥ 28

उत्पतिष्णु स्तूत्पतितालङ्करिष्णुस्तु मण्डनः ।
भूष्णु र्भविष्णु र्भविता वर्त्तिष्णु र्वर्त्तनः समौ ॥ २९ ॥

འཕུར་འདོད་དང་ནི་སྟེང་འགྲོ་འདོད། རྒྱན་འདོད་དང་ནི་རྒྱན་ཆ་འདོད།
འགྱུར་འདོད་ཡིན་འདོད། འཁོར་འདོད་འཇུག་འདོད་འདྲ་བའོ॥ 29

निराकरिष्णुः क्षिप्नुः स्यात् सान्द्रस्निग्धस्तु मेदुरः ।
ज्ञाता तु विदुरो विन्दु र्विकासी तु विकस्वरः ॥ ३० ॥

ཁ་འགོག་པ་དང་ཉེ་བར་མཚུ*འདོད། ངག་འདོད†འཛམ་དང་ཚོག་འཛམ་པ།
ཤེས་ལྡན་རྣམ་དཔྱོད་ཐིག་ལེ་དང་། རྣམ་པར་རྒྱས་དང་རྣམ་པར་གསལ॥ 30

विसृत्वरो विसृमरः प्रसारी च विसारिणि ।
सहिष्णुः सहनः क्षन्ता तितिक्षुः क्षमिता क्षमी ॥ ३१ ॥

བརྒྱང་བ་དལ་བ་རབ་ཏུ་བརྒྱང་། རྣམ་པར་བརྒྱང་།
མནག་ནུས་བསྲན་ནུས་བཟོད་པ་དང་། ཀྲེན་ཐུབ་ཚུགས་ཐུབ་བཟོད་པའོ॥ 31

---

* For འཚུ ?

† དང་།

क्रोधनोऽमर्षणः कोपी चण्ड स्त्वत्यन्तकोपनः ।
जागरूको जागरिता घूर्णितः प्रचलायितः ॥ ३२ ॥

གཏུམ་པོ་ཤིན་ཏུ་ཁྲོ་བའོ། གཉིད་མེད་དང་ནི་གཉིད་ཆག་གོ།
གཉིད་ཡར་བ་དང་རབ་ཏུ་འཐིབས།། 32

स्वप्नक् शयालु र्निद्रालु र्निद्राणशयितौ समौ ।
पराङ्मुखः पराचीनः स्यादवाङप्यधोमुखः ॥ ३३ ॥

གཉིད་འདོད་གཉིད་འདོད་གཉིད་ལོག་འདོད།
འབབ་འདོད་དང་ནི་ཉལ་འདོད་མཚུངས། ཕ་རོལ་ཁ་ཕྱོགས་གཞན་དུ་ཕྱོགས།
འོག་ཏུ་ཕྱོགས་དང་ཁ་བུབ་དང་།། 33

देवानञ्चति देवद्र्यङ् विष्वद्र्यङ् विष्वगञ्चति ।
यः सहाञ्चति सध्र्यङ् स स तिर्य्यङ् यस्तिरोऽञ्चति ॥ ३४ ॥

ལྷར་འགྲོ་ལྷ་ལ་ཕྱོགས་པའོ། སྣ་ཚོགས་འགྲོ་བ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ།
གང་ཞིག་ལྷན་ཅིག་དུས་གཅིག་གོ། དུད་འགྲོ་དང་ནི་འཕྲེད་ལ་འགྲོ།། 34

वदो वदावदो वक्ता वागीशो वाक्पतिः समौ ।
वाचोयुक्तिपटु र्वाग्मी वावदूकश्च वक्तरि ॥ ३५ ॥

སྨྲ་བ་བརྗོད་པ་ཀློས་པའོ། ངག་དབང་ངག་གི་བདག་པོ་མཚུངས།
གསུང་ལྡན་གསལ་པོ་སྨྲ་མཁས་སོ།། 35

स्याज्जल्पाकस्तु वाचालो वाचाटो बहुगर्ह्यवाक् ।
दुर्म्मुखे मुखराबद्धमुखौ शक्लः* प्रियंवदे ॥ ३६ ॥

གཏམ་དང་ལོ་རྒྱུས་ལབ་བཟངས་དང་། སྨྲ་བཟངས་སྨྲ་མང་གཏམ་མང་པོ། ཁ་ངན་ཚིག་ངན་ཁ་འཆིངས་སོ། ཉུས་དང་དགའ་བར་སྨྲ་བྱེད་པ།། 36

लोहलः स्यादस्फुटवाग् गर्ह्यवादी तु कद्वदः ।
समौ कुवादकुचरौ स्यादसौम्यस्वरोऽस्वरः ॥ ३७ ॥

མ་དག་པ་དང་གཏམ་མི་གསལ། འདྲ་བ་ཁ་ངན་ངན་སྨྲས་སོ། འབྲས་བུ་མི་གསལ་གཏམ་མི་གསལ།། 37

रवणः शब्दनो नान्दीवादी नान्दीकरः समौ ।
जडोऽज्ञ एडमूकस्तु वक्तुं श्रोतुमशिक्षिते ॥ ३८ ॥

སྐད་དང་སྒྲ། བསྟོད་སྨྲ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་མཚུངས། རིག་པ་ལྐུགས་པ་གླེན་པ་དང་། མ་ཐོས་པ་དང་མ་བསླབས་པ།། 38

तूष्णींशीलस्तु तूष्णीको नग्नोऽवासा दिगम्बरे ।
निष्कासितोऽवकृष्टः स्यादपध्वस्तस्तु धिक्कृतः ॥ ३९ ॥

མི་སྨྲ་བ་དང་ཁ་རོག་པ། གཅེར་བུ་གོས་མེད་ཕྱོགས་ཀྱི་གོས། སྨྲ་བ་ངན་དང་མི་གསལ་བ། བདོན་པ་དང་ནི་ཕྱུང་བའོ།། 39

---

* शक्तुः इति पाठान्तरम् ।

आत्तगर्व्वो ऽभिभूतः स्याद्दापितः साधितः समौ ।
प्रत्यादिष्टो निरस्तः स्यात् प्रत्याख्यातो निराकृतः ॥ ४० ॥

ཁ་རྒྱལ་བ་དང་ཞགས་རྒྱལ་པ། ལག་ཟངས་དང་ནི་སྤེར་འབོད་འདྲ།
ཚིག་རྡབས་དང་ནི་སླར་སྨྲ་བ།། 40

निकृतः स्याद्विप्रकृतो विप्रलब्धस्तु वञ्चितः ।
मनोहतः प्रतिहतः प्रतिबद्धो हतश्च सः ॥ ४१ ॥

... ...
... ... || 41

अधिक्षिप्तः प्रतिक्षिप्तो बद्धे कीलितसंयतौ ।
आपन्न आपत्प्राप्तः स्यात् कान्दिशीको भयद्रुतः ॥ ४२ ॥

འཆིང་བྱེད་ཕུར་བུ་འགོག་བྱེད་དོ། དོན་མེད་པ་དང་སྡོང་པ་ཐོབ།
ཉམ་ང་བ་དང་བག་ཚ་བ།། 42

आक्षारितः क्षारितोऽभिशस्ते सङ्कसुको ऽस्थिरे ।
व्यसनार्त्तोपरक्तौ द्वौ विहस्तव्याकुलौ समौ ॥ ४३ ॥

ཕྱི་ཞོར་སྙུན་འབྱིན་ཀླུ་རི་ད། གཡོ་བ་དང་ནི་སེམས་མི་གནས།
མནར་དང་གཞན་གྱིས་འཆོར་བ་གཉིས། ལག་སྡོང་དང་ནི་གཡོ་བ་འདྲ།། 43

विक्लवो विह्वलः स्यात्तु विवशोऽरिष्टदुष्टधीः ।
कश्यः कशार्हे सन्नद्धे त्वाततायी वधोद्यते ॥ ४४ ॥

བག་ཚ་བ་དང་འཁྲུར་བའོ། འཆི་ལྟས་སྨན་འབྱིན་བློ་གྲོས་ཅན།
ལྕག་གིས་བཞུགས་དང་འབྲབ་པར་བྱེད། ཅག*བཞུས་ཏ་ཡིས་བསད་བྱས་དང་॥ 44

द्वेष्ये त्वक्षिगतो वध्यः शीर्षच्छेद्य इमौ समौ ।
विष्या विषेण यो वध्यो मुषल्यो मुषलेन यः ॥ ४५ ॥

ཞེ་སྡང་དང་ནི་འཁྲུགས་པའོ། བསད་བྱ་མགོ་གཅོད་འདི་གཉིས་མཚུངས།
དུག་སྦྱེར་དུག་གིས་བསད་བྱ་བ། གཏུན་ཤིང་གཏུན་གྱིས་བརྡུང་བ་དང་॥ 45

शिम्बिदानः कृष्णकर्म्मा चपलश्चिकुरः समौ ।
दोषैकदृक् पुरोभागी निकृत स्त्वनृजुः शठः ॥ ४६ ॥

སྡིག་སྤྱོད་དང་ནི་ནག་པོ་འི་ལས། སོ་མི་བསོད་དང་རྣམ་གཡེང་འདྲ།
སྐྱོན་འཛིན་པ་རོལ་ཉེས་པ་རྟོག། སྒྲུ་ཅན་དང་ནི་གཡོ་ཅན་གྱོག॥ 46

कर्णेजपः सूचकः स्यात् पिशुनो दुर्ज्जनः खलः ।
नृशंसो घातुकः क्रूरः पापो धूर्त्तस्तु वञ्चकः ॥ ४७ ॥

རྣ་བར་བློས་དང་ཕྲ་མ་དང་། ཕྲ་མ་དགྲེས་དང་གཙུགས་མཁན་ཞེས།
རྣམ་འཚོ་འཇོམས་བྱེད་འཚེ་བ་སྡིག། མ་རུངས་པ་དང་མ་སླུངས་པ॥ 47

---

* ལྕག ?

अज्ञे मूढ-यथाजात-मूर्ख-वैधेय-बालिशाः ।
कदर्ये कृपण-क्षुद्र-किम्पचान-मितम्पचाः ॥ ४८ ॥

མི་ཤེས་རྨོངས་པ་གླེན་པ་དང་། འདོམས་པ་མི་རིག་མི་མཚོན་པ།
འཆུམས་པ་ཆ་ཕྲ་སེར་སྣ་ཅན། ཞིབ་མོ་འཛངས་པ་སྲན་མོས་པ།། 48

निःस्वस्तु दुर्विधो दीनो दरिद्रो दुर्गतोऽपि सः ।
वनीयको याचनको मार्गणो याचकार्थिनौ ॥ ४९ ॥

ནོར་མེད་བསྐུབས་ངན་བཀྲེན་པོ་དང་། དབུལ་མོ་ངན་འགྲོ་ཕོངས་པའོ།
སློང་མོ་སྤྲང་པོ་ལམ་པ་དང་། མྱུལ་པོ་དང་ནི་དོན་འདོད་པ།། 49

अहङ्कारवानहंयुः स्यात् शुभंयुः शुभान्वितः ।
दिव्योपपादुका देवाः नृगवाद्या जरायुजाः ॥ ५० ॥

ང་རྒྱལ་ཅན་དང་ཧཾ་ཡུང་ངོ་། དགེ་ལྡན་དང་ནི་བསོད་ནམས་ཅན།
མཐོ་རིས་སྐྱེས་དང་ལྷ་རྣམས་སོ། མི་དང་ཕྱུགས་སོགས་མངལ་ནས་སྐྱེས།། 50

स्वेदजाः कृमिदंशाद्याः पक्षिसर्पादयोऽण्डजाः ॥ ५१ ॥

དྲོད་གཤེར་ཤ་སྦྲང་སྲིན་བུ་སོགས། བྱ་དང་སྦྲུལ་སོགས་སྒོང་སྐྱེས་རྣམས།། 51

इति प्राणिवर्गः ।

སྲོག་ཆགས་ཀྱི་སྡེའོ།།

विशेष्य निघ्नवर्गः ।

उद्भिद स्तरुगुल्माद्या उद्भिदुद्भिज्जमुद्भिदम् ।
सुन्दरं रुचिरं चारु सुषमं साधु शोभनम् ॥ १ ॥

ཁྱེ་བྲག་པ་དང་གཞན་དབང་གི་སྡེ་ཚན་ནོ།

ཤིང་དང་སྔོ་སོགས་ས་གཞི་སྐྱེས། སས་བསྐྱུན་སས་བསྐྱེད་ས་ལས་འབྱུངས།
ཤིན་ཏུ་མཛེས་པ་སྡུག་པ་དང་། མཛེས་དང་སྡུག་དང་ལེགས་པ་དང་། ॥ 1

कान्तं मनोरमं रुच्यं मनोज्ञं मञ्जु मञ्जुलम् ।
तदसेचनकं तृप्ते र्नास्त्यन्तो यस्य दर्शनात् ॥ २ ॥

བཟང་པོ་དང་ནི་བརྗིད་ཅན་དང་། ཡིད་འོང་སྙིང་སྡུག་མཚར་བ་དང་།
ཡིད་འཕྲོག་འཇམ་དང་མཛེས་པའོ། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པ་སྟེ།
གང་གིས་ལྟ་བས་ཚོག་མི་ཤེས། ॥ 2

अभीष्टेऽभीप्सितं हृद्यं दयितं वल्लभं प्रियम् ।
निकृष्टप्रतिकृष्टार्व्वरेफ याप्यावमाधमाः ॥ ३ ॥

མཛའ་བོ་སྙིང་སྡུག་ཡིད་མཐུན་དང་། ཡིད་བཙུགས་བག་ཡེབས་མཛའ་བོ་འོ།
རིགས་དམན་ངན་རིགས་མཆོད་ཆ་པ། མཐར་གནས་སྨིག་ཅན་ག་ཤེད་མ་དང་། ॥ 3

कुपूय-कुत्सितावद्य-खेट-गर्ह्याणकाः समाः ।
मलीमसन्तु मलिनं कच्चरं मलदूषितम् ॥ ४ ॥

ངན་པ་ཐ་ཤལ་བ་ཤན་པ་དང་། གཡུང་པོ་དང་ནི་རིགས་ངན་མཚུངས།
དྲི་ཅན་མདོག་ནག་ཉམས་དང་སྦྲེས།། 4

पूतं पवित्रं मेध्यञ्च वीध्रन्तु विमलात्मकम् ।
निर्णिक्तं शोधितं मृष्टं निःशोध्य मनवस्करम् ॥ ५ ॥

གཙང་དག་དྲི་མ་མེད་པའོ། ཡེ་དག་རང་བཞིན་དྲི་མེད་དོན།
བཀྲུས་དང་སྦྱངས་དང་བསངས་པ་དང་། དག་བྱས་དྲི་མ་སྦྱིད་པར་བྱས།། 5

असारं फल्गु शून्यन्तु वशिकं तुच्छरिक्तके ।
क्लीवे प्रधानं प्रमुखप्रवेकानुत्तमोत्तमाः ॥ ६ ॥

སྙིང་པོ་མེད་པ་འབྲས་སྟོང་དང་། སྟོང་པ་གསོག་གསོབ་ཤ་མ་བཀླ།
མ་ཉིང་གཙོ་བོ་དང་པོ་འི་སྒོ། དཔོན་དང་གོང་མ་མཆོག་དང་ནི།། 6

मुख्य-वर्य्य-वरेण्याश्च प्रवर्हो ऽनवरार्ध्यवत् ।
परार्ध्याग्रप्राग्रहर-प्रग्र्याग्र्याग्रीयमग्रियम् ॥ ७ ॥

གདོང་དང་མཆོག་དང་རབ་ཆེ་ཤོས། ཆེན་པོ་ཕུལ་བྱུང་རྩེ།
དང་པོ་རབ་མཆོག་གོང་མ་དང་། ཕུལ་བྱུང་གྱི་ནོམ་ཤིན་ཏུ་མཆོག།། 7

श्रेयान् श्रेष्ठः पुष्कलः स्यात् सत्तमश्चातिशोभने ।
स्यु रुत्तरपदे व्याघ्रपुङ्गवर्षभकुञ्जराः ॥ ८ ॥

བླ་ན་མེད་དང་ཤིན་ཏུ་མཛེས། ཁྱིས་ཀྱི་ཚོག་ཅན་སྟག་དང་ནི།
སྐྱེས་བུ་ཁྱུ་མཆོག་གླང་ཆེན་དང་ ॥ 8

सिंहशार्दूलनागाद्याः पुंसि श्रेष्ठार्थवाचकाः ।
अप्राग्र्यं द्वयहीने द्वे अप्रधानोपसर्ज्जने ॥ ९ ॥

སེང་གེ་སཱ་རྡུ་ལ་དང་ནི། གླང་ཆེན་ལ་སོགས་སྐྱེས་བུ་ནི།
གཙོ་བོ་འི་དོན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། གོང་མ་མ་ཡིན་དམན་པ་གཉིས ॥ 9

विशङ्कटं पृथु वृहद्विशालं पृथुलं महत् ।
वड्रोरु विपुलं पीनपीव्नी तु स्थूलपीवरे ॥ १० ॥

འོག་མ་དང་ནི་མ་རབས་སོ། རྒྱ་ཆེན་ཡངས་དང་ཆེན་པོ་དང་།
ཟ་ཆེན་རབས་ཆེ་མ་ཧཱ་སྟེ། ཆེན་པོ། རྒྱས་དང་མཐུག་དང་སྦོམ་དང་ཆེ ॥ 10

स्तोकाल्पक्षुल्लकाः सूक्ष्मं श्लक्ष्णं दभ्रं कृशं तनु ।
स्त्रियां मात्रा त्रुटी पुंसि लव-लेश-कणाणवः ॥ ११ ॥

ཆུང་བ་ཉུང་བ་ཐུང་ཟད་དང་། ཕྲ་མོ་བག་ཙམ་ཉུང་ཤས་ཆུང་།
མོ་ནི་ཐུང་ཟད་ཉུང་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཕྲ་མོ་ཆུང་ཟེགས་མ་ཆུང་ ॥ 11

अत्यल्पेऽल्पिष्ठ मल्पीयः कणीयोऽणीय इत्यपि ।
प्रभूतं प्रचुरं प्राज्य मदभ्रं बहुलं बहु ॥ १२ ॥

རབ་མང་མང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད། ཚན་ཅན་བ་ཧུ་ལཾ་བ་ཧུ།། 12

पुरुहः पुरु भूयिष्ठं स्फिरं भूयश्च भूरि च ।
परःशताद्या स्ते येषां परा संख्या शतादिकात् ॥ १३ ॥

གང་པ་ཁེངས་པ་མང་པོ་དང་། མཐའ་དག་མང་པོ་བྱུང་བའོ།
བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་གྱི། ཕ་རོལ་གྲངས་ཀྱི་ལྷག་པས་བརྒྱ།། 13

गणनीये तु गणेयं संख्याते गणितमथ समं सर्व्वम् ।
विश्वमशेषं कृत्स्नं समस्तनिखिलाखिलानि निःशेषम् ॥१४॥

བགྲང་བྱ་གང་བཞག་ག་ཎ་ཡཾ། གྲངས་ཀྱི་ག་ཎི་ཏཾ་དེ་ནས།
འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་པ། སྣ་ཚོགས་མ་ལུས་ཟད་པར་དང་།
མཐའ་དག་ཀུན་དང་རིལ་པོ་དང་། རངས་པ་ལྷག་མེད་མ་ལུས་པ།། 14

समग्रं सकलं पूर्णं मखण्डं स्यादनूनके ।
घनं निरन्तरं सान्द्रं पेलवं विरलं तनु ॥ १५ ॥

རྫོགས་པ་ཚོག་གེ་གང་བ་དང་། ཏུས་མིན་པ་དང་ཁེངས་པའོ།
སྟུག་པོ་བར་མེད་ཕྱུང་པོ་འོ། ཐོར་རེ་བ་དང་ཅོལ་ལེ་པ།། 15

समीपे निकटासन्न-सन्निकृष्ट-सनीड़वत् ।
सदेशाभ्यास-सविध-समर्य्याद-सवेशवत् ॥ १६ ॥

ཉེ་ཡོགས་ཉེ་འཁོར་ཉུང་ནུ་མོ། གློ་དང་གྲོ་འཁོར་འདྲ་བའོ།
ཕྱོགས་མཐུན་མཉམ་བྱེད་མཚུངས་པར་སྤྱོད། བྱེད་བཅས་མགྲིན་མཉམ།། 16

उपकण्ठान्तिकाभ्यर्णाभ्यग्रा अप्यभितोऽव्ययम् ।
संसक्ते त्वव्यवहित मपटान्तरमित्यपि ॥ १७ ॥

མཐའ་གཅིག་པ་དང་འཛུག་གཅིག་པ། མི་ཟད་པ་དང་ཨ་བྷི་ཨཾ།
ཡང་དག་ཆགས་དང་འཁྲེར་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་འཐམས་པ་ཞེས་ཡང་ངོ་།། 17

नेदिष्ठ मन्तिकतमं स्याद्दूरं विप्रकृष्टकम् ।
दवीयश्च दविष्ठञ्च सुदूरं दीर्घमायतम् ॥ १८ ॥

ཕྱོགས་འདྲ་ཕྱོགས་མཚུངས་རིང་དང་འགྱངས།
ཤིན་ཏུ་རིང་འགྱངས་ཆེས་རིང་དང་། རིང་པོ་དང་ནི་རྒྱ་ཆེ་བ།། 18

वर्त्तुलं निस्तलं वृत्तं बन्धुरं तून्नतानतम् ।
उच्चप्रांशून्नतोदग्रोच्छ्रिता स्तुङ्गेऽथ वामने ॥ १९ ॥

ཟླུམ་པོ་རིལ་པོ་ཟླུར་མེད་སྒོང་། མཐོ་དང་མཐོན་པོ་རིང་མོ་དང་།
རིང་དང་རྩེ་མོ་བསྒྲེང་དང་མཐོ། དེ་ནས་ཐུང་བ་དམའ་བ་དང་།། 19

न्यङ्-नीच-खर्व्व-ह्रस्वाः स्युरवाग्रे ऽवनतानतम् ।
अरालं वृजिनं जिह्म मूर्म्मिमत् कुञ्चितं नतम् ॥ २० ॥

མི་མཐོ་ཐུང་ཐུང་འཕང་དམའ་བ། ཏེ་མིན་དམའ་དང་ཐུང་བའོ།
ཡོན་པོ་ཀྱོག་པོ་གཅུ་པོ་དང་། མི་དྲང་འཆུས་དང་སྒྲུར་པ་དང་།། 20

आविद्धं कुटिलं भुग्नं वेल्लितं वक्रमित्यपि ।
ऋजावजिह्मप्रगुणौ व्यस्ते त्वप्रगुणाकुलौ ॥ २१ ॥

ཀྱོག་པ་ཀྱོག་ཀྱོག་དགེ་སྒྲུ་ཅན། མི་དྲང་བ་དང་ཀྱོག་པོའི་མིང་།
དྲང་པོ་ཐད་ཀ་སྒྲོངས་པའོ། འདྲེས་མ་འཆོལ་བ་སྤྱོགས་གཅིག་མིན།། 21

शाश्वतस्तु ध्रुवो नित्य-सदातन-सनातनाः ।
स्थास्नुः स्थिरतरः स्थेयानेकरूपतया तु यः ॥ २१ ॥

རྟག་ཏུ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུན་དུ་དང་། གདན་དུ་དང་ནི་ཆགས་མེད་པ།
བརྟན་པོ་མི་འགྱུར་རང་བཞིན་གནས། གཟུགས་གཅིག་དུས་ཁྱབ་མི་འགྱུར་བ།།
22

कालव्यापी स कूटस्थः स्थावरो जङ्गमेतरः ।
चरिष्णु जंङ्गमचरं त्रसमिङ्गं चराचरम् ॥ २३ ॥

གནས་གནས་སྤྱོད་པ་གཞན་སྤྱོད་འདོད། བྱ་སྤྱོད་བྱེད་པ་སྤྱོད།
བྱ་བྱེད་དང་ནི་བྱ་སྤྱོད་དོ། གཡོ་དང་ལྷག་པ་འགྱུལ་བའོ།། 23

चलनं कम्पनं कम्प्रं चलं लोलं चलाचलम् ।
चञ्चलं तरलं चैव पारिप्लव-परिप्लवे ॥ २४ ॥

བསྒྱོད་པ་འཁྲུམས་པ་ཡམ་ཡོམ་དང་། ལྷག་ལྷིག་ཤག་ཤིག་སག་སིག་དང་།
ཡོངས་སུ་འགྱུལ་པ་ཞེས་པའོ།། 24

अतिरिक्तः समधिको दृढसन्धिस्तु संहतः ।
कक्खटं कठिनं क्रूरं कठोरं निष्ठुरं दृढम् ॥ २५ ॥

སྤོང་པ་དང་ནི་དེང་འཛོན་ནོ། བརྟན་པོ་དང་ནི་མི་འགྱུར་བ།
སྲ་མཁྲེགས་མི་ཤིགས་ཀ་ཋོ་རཾ། མི་འཇིགས་མི་ཕེད་སྲན་དང་ནི།། 25

जरठं मूर्त्तिमन्मूर्त्तं प्रवृद्धं प्रौढमेधितम् ।
पुराणे प्रतन-प्रत्न-पुरातन-चिरन्तनाः ॥ २६ ॥

གོང་བུ་དང་ནི་གོར་མའོ། འཕེལ་བ་རྒན་པོ་ཆེན་པོ་དང་།
རྙིང་པ་སྔོན་སྐྱེས་དང་པོ་པ། རྙིང་མ་དང་ནི་ཡུན་རིང་མ།། 26

प्रत्यग्रोऽभिनवो नव्यो नवीनो नूतनो नवः ।
नूत्नश्च सुकुमारन्तु कोमलं मृदुलं मृदु ॥ २७ ॥

གསར་ན་སོ་མ་ཐྲོག་མ་དང་། ཡག་མ་གཞོན་ནུ་གསར་པའོ།
རབ་གཞོན་ཤིན་ཏུ་གཞོན་པ་དང་། འཇམ་པ་དང་ནི་མཉེན་དང་འབོལ།། 27

अन्वगन्वक्षमनुगे ऽनुपदं क्लीवमव्ययम् ।
प्रत्यक्षं स्यादैन्द्रियक मप्रत्यक्ष मतीन्द्रियम् ॥ २८ ॥

རྗེས་འགྲོ་ཕྱི་འབྲང་རྗེས་འཇུག་དང་། ཉིང་འབྲང་མ་ཉིང་མི་ཟད་པ།
མངོན་སུམ་དང་ནི་དབང་པོ་འི་ཡུལ། ཀློག་ཏུ་གྱུར་དང་མངོན་སུམ་མིན།། 28

एकतानोऽनन्यवृत्ति रेकाग्रैकायनावपि ।
अप्येकसर्ग एकाग्र्योऽप्येकायनगतोऽपि सः ॥ २९ ॥

གཅིག་སྟ་གཅིག་སྟོན་གཅིག་རྩེ་དང་། གཅིག་སོང་གཅིག་མགོ་གཅིག་དང་པོ།
གཅིག་རྩེ་སྟོན་དུ་གཅིག་སོང་བ།། 29

पुंस्यादिः पूर्व्व-पौलस्त्य-प्रथमाद्या अथास्त्रियाम् ।
अन्तो जघन्यं चरममन्त्य-पाश्चात्य-पश्चिमाः ॥ ३० ॥

སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་དང་པོ་དང་། ཐོག་མ་དང་པོ་ལ་སོགས་པ།
དེ་ནས་མོ་དང་ཐ་མ་དང་། ཕྱི་མ་ཉིང་མ་རྗེས་མ་དང་།
གཞན་མ་དང་ནི་ཕྱི་ཤོས་སོ།། 30

मोघं निरर्थकं स्पष्टं स्फुटं प्रव्यक्त मुल्बणम् ।
साधारणन्तु सामान्य मेकाकी त्वेक एककः ॥ ३१ ॥

དོན་མེད་པ་དང་དོན་སྟོང་དང་། གསལ་དང་རབ་གསལ་དྲི་མ་མེད།
གཞི་འཛིན་དང་ནི་སྤྱི་ཡིན་ནོ། རེ་རེ་རྐྱང་རྐྱང་གཅིག་པུའོ།། 31

भिन्नार्थका अन्यतर एक स्त्वोऽन्येतरावपि ।
उच्चावचं नैकभेद मुच्चण्ड मविलम्बितम् ॥ ३२ ॥

ཐ་དད་དོན་དང་གཞན་དང་ནི། གཅིག་གནས་གཞན་པ་སོ་སོ་བ།
ཚོག་མང་གཅིག་དབྱེ་མེད་པ་དང་།
སྦུཏྲ་མི་འཕྱུང་བ་ལྷུགས་དང་རྐྱུལ་ལ་རེག་པ་དང་།། 32

अरुन्तुदस्तु मर्म्मस्पृगबाधन्तु निरर्गलम् ।
प्रसव्यं प्रतिकूलं स्यादपसव्य मपष्ठु च ॥ ३३ ॥

འགོག་མེད་པ་དང་མི་འགོག་པ། ལྡོག་པ་དང་ནི་ཕྱིར་ལོག་པ།
གོ་བཟློག་དང་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག།། 33

वामं शरीरं सव्यं स्यादपसव्यन्तु दक्षिणम् ।
सङ्कटं ना तु सम्बाधः कलिलं गहनं समे ॥ ३४ ॥

ལུས་ཀྱི་གཡོན་ནི་ས་བྱཾ་ཊཾ། ཨ་བ་ས་བྱཾ་གཡས་ཕྱོགས་སོ།
ཤིང་རྟ་དང་ནི་སཾ་བཱ་དྷ། འདྲིས་པ་འཚོལ་པ་འདུ་བའོ།། 34

सङ्कीर्णे सङ्कुलाकीर्णे मुण्डितं परिवापितम् ।
ग्रन्थितं सन्दितं दृब्धं विसृतं विस्तृतं ततम् ॥ ३५ ॥

བསྲེས་པ་འཁྲུགས་པ་འདྲེས་པའོ། སྐྲ་འབྲེགས་པ་དང་བཞར་བའོ།
མཉེས་དང་བསྡུབས་དང་འཕྲུར་བའོ། རྣམ་འབབ་འགྲོ་དང་འགྱུར་བའོ།། 35

अन्तर्गतं विस्मृतं स्यात् प्राप्तप्रणिहिते समे ।
वेल्लितप्रेङ्खिताधूत-चलिताकम्पिता धुते ॥ ३६ ॥

བར་དུ་སོང་དང་བརྗེད་པ་དང་། ཐོབ་པ་རྙེད་པ་མཚུངས་པའོ།
ལྡེག་པ་འཁྱོར་བ་འགུལ་བ་དང་། གཡོག་ལྡེག་པ་དང་འདར་བའོ།། 36

नुत्त-नुन्नास्त-निष्ठूताविद्ध-क्षिप्तेरिताः समाः ।
परिक्षिप्तन्तु निवृतं मूषितं मुषितार्थकम् ॥ ३७ ॥

འཕུལ་བ་འཇོང་དང་བསྐུལ་བ་དང་། བསྐྱོད་པ་འཕུལ་པ་འཕེན་པ་མཚུངས།
ཡོངས་སུ་འཕངས་པར་ལྡོག་པའོ། བརྐུས་པ་དང་ནི་བརྐུས་པའི་དོན།། 37

प्रवृद्धप्रसृते न्यस्तनिसृष्टे गुणिताहते ।
निदिग्धोपचिते गूढगुप्ते गुण्डितरूषिते ॥ ३८ ॥

འཕེལ་དང་རབ་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། མི་འབབ་པ་དང་མི་ལྷུང་བ།
རྗེག་པ་དང་ནི་ར་སྣུར་པའོ། སྦྱིན་པ་ཚོས་པ་ཡིབ་དང་གབ།། 38

द्रुतावदीर्णे उद्गूर्णोद्यते काचितशिक्यिते ।
घ्राणघ्राते दिग्धलिप्ते समुदक्तोद्धृते समे ॥ ३९ ॥

གཡོག་པ་དང་ནི་བྲིབས་པའོ། ཞུ་བ་ཞུན་མ།
སྣངས་པ་དང་ནི་ཕྲུར་བའོ། བསྒོ་བ་དང་ནི་སྐྱོབ་པའོ།
སྣོམ་དང་བསྣམས་པ་སྣུག་དང་ལེན། ཁྲོན་པའི་ཆུ་དང་ཆུ་དོང་འདྲ།། 39

वेष्टितं स्याद्वलयितं संवीतं रुद्धमावृतम् ।
रुग्नभुग्नेऽथ निशित-क्ष्णुत-शातानि तेजिते ॥ ४० ॥

བཅིངས་པ་བསྒོམས་པ་བསྒྲིམས་པ་དང་། འགོག་པ་དང་ནི་བཅིངས་པའོ།
ཆགས་པ་དང་ནི་ཞིག་པའོ། དེ་ནས་མཚན་མོ་ཀྵྞུ་ཏ་ཤཱ་ཏ་སྣང་མེད་དོ།། 40

स्याद्विनाशोन्मुखं पक्वं ह्रीणह्रीतौ तु लज्जिते ।
वृते तु वृत्तव्यावृत्तौ संयोजित उपाहितः ॥ ४१ ॥

རྣམ་པར་ཉམས་སྒོ་ཆོས་པ་དང་། ཁྲེལ་དང་ངོ་ཚ་འཛེམ་མདོག་དང་།
འཁོར་བ་འཇུག་པ་འཁྲིལ་པའོ། ཡང་དག་འབྱོར་པ་སྦྱིབ་པ་དང་།། 41

प्राप्यं गम्यं समासाद्यं स्यन्नं रीणं स्नुतं स्नुतम् ।
सङ्गूढः स्यात् सङ्कलितो ऽवगीतः ख्यातगर्हणः ॥ ४२ ॥

ཐབ་བུ་འགྲོ་བུ་རསྨུ་བ་སོགས། འགྲོ་བ་འབབ་པ་འགྱུ་དང་འཇུག།
བསྒོམས་ནས་བརྗོད་དང་བསྡུ་ཡིག་གོ། ངན་པ་དང་ནི་དམན་པར་གྲགས།། 42

विविधः स्याद्बहुविधो नानारूपः पृथग्विधः ।
अवरीणो धिक्कृतश्चाप्यवध्वस्तो ऽवचूर्णितः ॥ ४३ ॥

རྣམ་སྣུབ་མང་བྱེད་མང་སྣ་ཚོགས་སོ། སོ་སོར་སྣུབ།
དེ་ནས་སྨོད་དང་སྨྱོན་བརྗོད་དོ། བཅོམ་པ་དང་ནི་ཕྱེ་མར་བྱས།། 43

अनायासकृतं फाण्टं स्वनितं ध्वनितं समे ।
बद्धे सन्दानितं मूतमुद्दितं सन्दितं सितम् ॥ ४४ ॥

གཞེར་དང་རློན། སླ་བུས་སློག་བུས་འདྲ་བའོ།
འཆིང་བ་འཁྲིག་པ་སྡོམ་དང་མདོགས། རྡོད་པ་དང་ནི་བགྲིས་པའོ།། 44

निष्पक्के क्वथितं पाके क्षीराज्यपयसां शृतम् ।
निर्व्वाणो मुनिवह्न्यादौ निर्व्वातस्तु गतेऽनिले ॥ ४५ ॥

སྐོལ་བ་དང་ནི་བསྐུ་བའོ། སྨིན་པ་འོ་མར་འོ་ཐུག་ཆོས།
མྱང་འདས་ཐུབ་པའི་མེ་ལ་སོགས། རླུང་མེད་དང་ནི་རླུང་མི་འཇུག།། 45

पक्कं परिणते गूनं हन्ने मीढन्तु मूत्रिते ।
पुष्टे तु पुषितं सोढ़े क्षान्त मुद्वान्त मुद्गते ॥ ४६ ॥

ཆོས་པ་ཡོངས་སྨིན་ཐུལ་བའོ། གཞང་བ་གཅི་བ་བཙག་བུས་པ།
རྒྱས་པ་དང་ནི་གང་བའོ། བུས་ནུས་པ་ནི་བཟོད་པའོ།
རྒྱས་བདབ་པ་དང་ཨབ་བདབ་པ།། 46

दान्तस्तु दमिते शान्तः शमिते प्रार्थिते ऽर्हितः ।
ज्ञप्तस्तु ज्ञपिते छन्नश्छादिते पूजिते ऽञ्चितः ॥ ४७ ॥

ཉོན་མོངས་བཟོད་པ་དུལ་བྱ་སྟེ། ཞི་བ་དང་ནི་དུལ་བའོ།
སྨྲོང་བ་དང་ནི་ཞུ་བའོ། བསྒྲོ་བ་དང་ནི་སྨྲོབ་པའོ།
གཡོགས་པ་དང་ནི་ཕྱུག་པའོ། མཆོད་པ་དང་ནི་ཕྱུལ་བའོ།། 47

पूर्णस्तु पूरिते क्लिष्टः क्लिशिते ऽवसिते सितः ।
प्रुष्टप्लुष्टोषिता दग्धे तष्टत्वष्टौ तनूकृते ॥ ४८ ॥

གང་བ་དང་ནི་རྫོགས་པའོ། ཉོན་མོངས་དང་ནི་སེམས་སྡུག་གོ།
རྫིན་ལ་ཁད་པ། བསྲེགས་དང་ཚིག་མ་ཚིག་མའོ།
བཞོགས་དང་བཞུར་དང་ཆུང་ངུར་བྱས॥ 48

वेधितच्छिद्रितौ विद्धे विन्नवित्तौ विचारिते ।
निष्प्रभे विगतारोकौ विलीने विद्रुतद्रुतौ ॥ ४९ ॥

ཐུག་དང་བརྟོལ་དང་ཐུག་པ་བྱས། རྣམ་དཔྱད་བརྟགས་དཔྱད་རྣམ་པར་ཕྱེ།
མདངས་མེད་བཀྲག་མེད་མདོག་ངན་ནོ། ཞུག་པོ་མཐུག་པོ་དྲུ་དའོ॥ 49

सिद्धे निर्वृत्तनिष्पन्नौ दारिते भिन्नभेदितौ ।
ऊतं स्यूतमुतं चेति त्रितयं तन्तुसन्तते ॥ ५० ॥

གྲུབ་པ་ཟིན་པ་རྫོགས་པའོ། གསེས་པ་ཕྱེ་བ་དབྱེ་བའོ།
དོག་པ་སྣལ་མ་རན་པ་གནས། ཐགས་ཀྱི་རྒྱུ་རྣམས་བརྒྱང་བའོ॥ 50

स्यादर्हिते नमस्यितं नमसित मपचायितार्चितापचितम् ।
वरिवसिते वरिस्यितमुपासितञ्चोपचरितञ्च ॥ ५१ ॥

མཆོད་པ་བཀུར་སྟི་རིམ་གྲོ་དང་། བསྙེན་བཀུར་དང་ནི་རིམ་གྲོ་བྱས།
ཞབས་ཏོག་ཞབས་འབྲིང་བཀུར་བའོ॥ 51

सन्तापितसन्तप्तौ धूपितधूपायितौ च दूनश्च ।
हृष्टे मत्त स्तृप्तः प्रह्लन्नः प्रमुदितः प्रीतः ॥ ५२ ॥

རབ་ཏུ་ཚ་དང་གདུངས་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ཚ་བ་དང་།
ཡིད་དགའ་སེམས་དགའ་ཚིམ་དང་རངས། རབ་ཏུ་དགའ་དང་མཉེས་པའོ ॥ 52

छिन्नं छातं लूनं कृत्तं दातं दितं छितं वृक्णम् ।
स्रस्तं ध्वस्तं भ्रष्टं स्कन्नं पन्नं च्युतं गलितम् ॥ ५३ ॥

བཅད་པ་བདུབས་པ་བྲེགས་པ་དང་། བཀས་པ་ཕྱེ་བ་བྲལ་བ་དང་།
འཐུབ་པ་དང་ནི་གཅོད་པའོ། བཅོམ་པ་ཞིག་པ་ཉམས་པ་དང་།
བརླག་པ་རྡུས་ཟོས་ཟགས་དང་ཉམས ॥ 53

लब्धं प्राप्तं विन्नं भावित मासादितश्च भूतश्च ।
अन्वेषितं गवेषित मन्विष्टं मार्गितं मृगितम् ॥ ५४ ॥

ཐོབ་པ་རྙེད་པ་ཕྲད་པ་དང་། དངོས་རྙེད་ཐོབ་པ་རྙེད་པའོ།
ཚོལ་རྗེས་ཚོལ་ལྟ་བ་དང་། ལམ་རྟོག་པ་དང་ཙུལ་པ་དང་ ॥ 54

आर्द्रं सार्द्रं क्लिन्नं तिमितं स्तिमितं समुन्न मुत्तश्च ।
त्रातं त्राणं रक्षितमवितं गोपायितञ्च गुप्तञ्च ॥ ५५ ॥

སྐྱེའུ་ག་ཞེས་རློན་བརླན་ཅན་དང་། བངས་པོ་ཐག་ཅན་སྐྱ་ག་ཞེར་རློན།
སྐྱབས་དང་སྐྱོད་པ་བསྲུང་བ་དང་། སྦེད་པ་སྒྲིབ་པ་སྦས་པའོ ॥ 55

अवगणित मवमतावज्ञाते ऽवमानितञ्च परिभूते ।
त्यक्तं हीनं विधुतं समुज्झितं धूत मुत्सृष्टम् ॥ ५६ ॥

བརྙས་པ་ཧྲན་ཙན་ཆོ་ཁྱད་དང་། ཁོག་ཆུད་དང་ནི་ཡོངས་གཙད་དོ།
བཏང་བ་བོར་བ་སྤངས་པ་དང་། འཕངས་པ་བསྐྱུར་བ་དོར་བའོ॥ 56

उक्तं भाषित मुदितं जल्पित माख्यात मभिहितं लपितम् ।
बुद्धं बुधितं मनितं विदितं प्रतिपन्न मवसितावगते ॥ ५७ ॥

སྨྲ་བ་བརྗོད་པ་བཟླས་པ་གདམ། གྲགས་པ་ལོ་རྒྱུས་བཀའ་མཆིད་དང་།
དེ་ཉིད་གོ་དང་རྟོགས་དང་ཁོང་དུ་ཆུད། རིག་དང་ཤེས་དང་ཀུན་ཆུབ་པོ॥ 57

ऊरीकृत मुररीकृत मङ्गीकृत माश्रुतं प्रतिज्ञातम् ।
सङ्गीर्णं संविदितं संश्रुतं समाहितोपश्रुतोपगतम् ॥ ५८ ॥

ཁས་བླངས་དམ་བཅས་བྱེད་པར་བྱས། ཁས་འཆེ་ཆད་བྱས་ཞལ་གྱིས་བཞེས།
ཁས་བླངས་བླངས་པའི་མིང་ངོ་། སྙན་པ་བསྒྲགས་པ་ལེགས་པར་བརྗོད॥ 58

ईलित-शस्त-पणायित-पनायित-प्रणुत-पणित-पनितानि ।
अपि गीर्ण-वर्णिताभिष्टुतेड़ितानि स्तुतार्थानि ॥ ५९ ॥

བསྟོད་པ་བརྗོད་པ་སྒྲོགས་པ་དང་། ངག་སྙན་ཚིག་སྙན་བསྒྲགས་པ་དང་།
ལེགས་བརྗོད་གྲགས་བརྗོད་ཡོན་ཏན་བརྗོད॥ 59

भक्षित-चर्व्वित-लिप्त-प्रत्यवसित-गिलित-खादित-प्सातम् ।
अभ्यवहृतान्न-जग्ध-ग्रस्त-ग्लस्ताशितं भुक्ते ॥ ६० ॥

ཟོས་པ་འཆོས་པ་མྱངས་པ་དང་།
ལྡད་པ་མིད་པ་གསོལ་དང་ཟས། ཟོས་པའི་མིང་ངོ། 60

क्षेपिष्ठ-क्षोदिष्ठ-प्रेष्ठ-वरिष्ठ-स्थविष्ठ-बंहिष्ठाः ।
क्षिप्र-क्षुद्राभीप्सित-पृथु-पीवर-बहुल-प्रकर्षार्थाः ॥ ६१ ॥

ཤིན་དུ་གཡོ་དང་ཤིན་དུ་ཕྲ། ཤིན་དུ་མཆོག་དུ་རྒྱ་ཆེ་ཡངས།
སྦུར་ཕྲ་མངོན་འདོད་རྒྱ་ཆེ་རྒྱས། མང་པོ་ཤིན་དུ་མཐར་ཐུག་དོན། 61

साधिष्ठ-द्राघिष्ठ-स्फेष्ठ-गरिष्ठ-ह्रसिष्ठ-वृन्दिष्ठाः ।
बाढ-व्यायत-बहु-गुरु-वामन-वृन्दारकातिशये ॥ ६२ ॥

སྒྲུབ་པ་ཕུལ་ཕྱིན་ཕྱེད་ཕུལ་ཕྱིན། མང་བའི་ཕུལ་ཕྱིན་ལྕི་བའི་ཕུལ་དུ་ཕྱིན།
ཐུང་བའི་ཕུལ་ཕྱིན་ཚོགས་པའི་ཕུལ་དུ་ཕྱིན། སྒྲུབ་ཁྱབ་མང་ལྕི་ཐུང་བ་དང་།
ཚོགས་པ་རྣམས་ནི་ཕུལ་ཕྱིན་ནོ། 62

इति विशेष्यनिघ्नवर्गः ।

བྱེ་བྲག་པ་དང་གཞན་དབང་གི་སྡེ་ཚན་ནོ།

संकीर्णवर्गः ।

प्रकृतिप्रत्ययार्थाद्यैः सङ्कीर्णे लिङ्गमुन्नयेत् ।
कर्म्मक्रिया तत्सातत्ये गम्ये स्युरपरस्पराः ॥ १ ॥

འདྲེས་མའི་སྡེ་ཚན་ནོ །

རང་བཞིན་རྐྱེན་ལ་སོགས་དོན་གྱིས། འདྲེས་པའི་རྟགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱ།
ལས་དང་བྱ་བ་དེ་རྟག་ཏུ། འགྲོ་བའི་ཕན་ཚུན་མིན་པ་རྣམས།། 1

साकल्यासङ्गवचने पारायणपरायणे ।
यदृच्छा स्वैरिता हेतुशून्या त्वास्था विलक्षणम् ॥ २ ॥

ཚོགས་པ་ཟླ་ཡི་ཚིག་ལ་ནི། ཕ་རོལ་འགྲོ་དང་ཕ་རོལ་རྟེན་པའོ།
དབང་དུ་བྱེད་དང་རང་དབང་བྱེད། རྒྱུ་སྟོང་གནས་དང་མཚན་ཉིད་བྲལ།། 2

शमथस्तु शमः शान्ति र्दान्तिस्तु दमथो दमः ।
अवदानं कर्म्म वृत्तं काम्यदानं प्रवारणम् ॥ ३ ॥

ཞི་དང་དུལ་དང་ངེས་པའོ། བཟོད་དང་ནུས་དང་ཐུབ་པའོ།
རྟོགས་བརྗོད་སྔར་གྱི་ལས་འཇུག་གོ། འདོད་པ་སྦྱིན་པ་རབ་མཆོག་གོ།། 3

वशक्रिया संवदनं मूलकर्म्म तु कार्म्मणम् ।
विधूननं विधुवनं तर्पणं प्रीणनावनम् ॥ ४ ॥

དབང་བྱེད་དབང་དུ་སྡུད་པ་དང་། རྩ་བའི་ལས་དང་ལས་སུ་བྱ།
གཡོ་བ་དང་ནི་འདར་བར་བྱེད། ངོམས་པ་དང་ནི་ཚིམ་པའོ༎ 4

पर्य्याप्तिः स्यात् परित्राणं हस्तवारणमित्यपि ।
सेवनं सीवनं स्यूति र्विदरः स्फुटनं भिदा ॥ ५ ॥

ཚོག་པ་ཡོངས་སྐྱོང་ལག་པ་འགེབས། འཚེམ་པ་ཚེམ་བུ་སྒྲུར་བ་དང་།
འདྲུ་བ་གཙོད་པ་གཏུབ་པའོ༎ 5

आक्रोशनमभीषङ्गः संवेदो वेदना न ना ।
सम्मूर्च्छन मभिव्याप्ति र्याच्ञा भिक्षार्थनार्द्दना ॥ ६ ॥

ཁྲོ་བ་དང་ནི་མངོན་པར་ཁྲོ། ཚོར་བ་མྱོང་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་།
བརྒྱལ་དང་མངོན་པར་ཁྱབ་པ་དང་། བསླང་བ་བསོད་སློམས་འདོད་དོན་སློང་༎ 6

वर्द्धनं छेदनेऽथ द्वे आनन्दन सभाजने ।
आप्रच्छन मथाम्नायः सम्प्रदायः क्षये क्षिया ॥ ७ ॥

གཅོད་པ་དང་ནི་བསྒྲེ་བའོ། དེ་ནས་གཉིས་པ་དྲི་སྨད་དང་།
ཁམས་བདེ་དྲི་བ། དེ་ནས་མན་ངག་སློམས་པའོ།
ཟད་པ་དང་ནི་ཛྙོགས་པའོ༎ 7

ग्रहे ग्राहो वशः कान्तौ रक्ष्ण स्त्राणे रणः क्वणे ।
व्यधो वेधे पचा पाके हवो हूतौ वरो वृतौ ॥ ८ ॥

ལེན་པ་དང་ནི་བླངས་པའོ། མདངས་ཅན་དང་ནི་འཚོར་བའོ།
སྲུང་བ་དང་ནི་སྐྱོབ་པའོ། *སྒྲུ་དང་མི་གསལ་སྒྲའོ།
འབུགས་པ་འབིགས་མ་འཚོས་པ་སྦྱིན། འབོད་པ་དང་ནི་སྦྲོན་པའོ།། 8

श्रोषः स्रोषे नयो नाये ज्यानि जीर्णौ भ्रमो भ्रमौ ।
स्फातिर्वृद्धौ प्रथा ख्यातौ स्पृष्टिः पृक्तौ स्नवः स्नवे ॥ ९ ॥

མཆོག་རབ་བསྲེགས་དང་ཚིག། འདུན་མ་གྲོས་དང་རྒས་འཁོགས་པ།
ནོར་འཁྲུལ་རྒྱས་དང་འཕེལ་བའོ། རབ་ཏུ་གྲགས་དང་གྲགས་པའོ།
རེག་པ་དང་ནི་འབྱར་བའོ། འབབ་པ་ལྷུང་བ།། 9

एधा समृद्धौ स्फरणं स्फुरणे प्रमितौ प्रमा ।
प्रसूतिः प्रसवे श्च्योते प्राघारः क्लमथः क्लमे ॥ १० ॥

འཕེལ་བ་དང་ནི་ཡང་དག་འཕེལ། འགྲོ་དང་སྒྲོ་དང་ཚད་མ་ཚད།
རབ་སྐྱེ་འབྱུང་བ་ལྷུང་དང་ལྷུང་། ངལ་བ་དང་ནི་དུབ་པའོ།། 10

उत्कर्षो ऽतिशये सन्धिः श्लेषे विषय आश्रये ।
क्षिपायां क्षेपणं गौर्णि गिरौ गुरणमुद्यमे ॥ ११ ॥

ཤིན་ཏུ་བ་དང་ཕུལ་དུ་ཕྱིན། འབྱར་བ་དང་ནི་འཁྲུད་པའོ། ཡུལ་འདྲེན།
འཕེན་པ་དང་ནི་འཕུལ་བའོ། རི་དང་རི་བོ་ཛམ་འཚོ་གཞོན།། 11

---

* [?]

उन्नाय उन्नये आयः अयणे जयने जयः ।
निगादो निगदे मादो मद उद्वेग उद्भ्रमे ॥ १२ ॥

འདེགས་པ་བསྟོད་པ་རེག་དྲེན་ནོ། རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བ་བརྗོད་པ་དབྱངས།
རྒྱགས་པ་ཁེངས་པ། གྱེན་དུ་བསྐྱེད་པ་སྟེང་དུ་བསྐྱོད།། 12

विमर्द्दनं परिमलो ऽभ्युपपत्ति रनुग्रहः ।
निग्रह स्तद्विरुद्धः स्यादभियोग स्त्वभिग्रहः ॥ १३ ॥

རྣམ་པར་ཉེད་དང་ཡོངས་སུ་ཉེད། མངོན་པར་བསྐྱེད་དང་རྗེས་སུ་འཛིན།
མི་འཛིན་དེ་དང་འགལ་བའོ། མངོན་པར་སྦྱོར་དང་མངོན་པར་འཛིན།། 13

मुष्टिबन्धस्तु संग्राहो डिम्बे डमरविप्लवौ ।
बन्धनं प्रसितिश्चारः स्पर्शः स्प्रष्टोपतप्तरि ॥ १४ ॥

ཁུ་ཚུར་བཅིངས་དང་ཡང་དག་བཟུང་། ཚོམ་པོ་ཇབ་པ་སྲུང་བའོ།
འབྲེལ་བ་སྐྱེས་དང་སྦྱོད་པའོ། ནད་པ་རེག་བྱ་ལྡུང་ནད།། 14

निकारो विप्रकारः स्यादाकार स्त्विङ्ग इङ्गितः ।
परिणामो विकारो द्वे समे विकृतिविक्रिये ॥ १५ ॥

... ... |
... ... || 15

अपहार स्त्वपचयः समाहारः समुच्चयः ।
प्रत्याहार उपादानं विहारस्तु परिक्रमः ॥ १६ ॥

གཙོད་བྱེད་ཉེས་པ་བྱེད་པའོ། དགོངས་པ་དོན་ལེན།
སྤྱོད་ལམ་བཞི་སྐོར་བསྐོར་བའི་རིམ།། 16

अभिहारो ऽभिग्रहणं निर्हारो ऽभ्यवकर्षणम् ।
अनुहारो ऽनुकारः स्यादर्थस्यापगमे व्ययः ॥ १७ ॥

མངོན་པར་བསྐུས་དང་མངོན་པར་ལེན། བསྐུ་བ་ནི་མངོན་པར་ལེན།
རྗེས་སུ་བགྱིད་དང་རྗེས་སུ་སྒྲུབ། དེ་ནས་ནོར་ཟིན་མི*ཟད་པ།། 17

प्रवाहस्तु प्रवृत्तिः स्यात् प्रवहो गमनं बहिः ।
वियामो वियमो यामो यमः संयामसंयमौ ॥ १८ ॥

འཇུག་པ་དང་ནི་རབ་ཏུ་འབབ། འབྱུང་དང་འཇུག་དང་འགྲུ་བའོ།
མཚོ་མ་ཟུང་དང་ལྡུགས་མ་དང་། དོན་དང་གཉིས་ཟུང་།། 18

हिंसाकर्म्माभिचारः स्याज्जागर्य्या जागरा द्वयोः ।
विघ्नो ऽन्तरायः प्रत्यूहः स्यादुपघ्नो ऽन्तिकाश्रये ॥ १९ ॥

རྨ་འཚེའི་ལས་དང་མངོན་སྤྱོད་དོ། གཉིད་མེད་གཉིད་ཆག་གཉིས་ཡིན་ནོ།
བགེགས་དང་བར་ཆོད་གྱུབ་པའི་བགེགས།
འབྱུང་པོ་ཉེར་འདུས་མཆོད་ཅིང་འདུག།། 19

* For ནི ?

निर्व्वेश उपभोगः स्यात् परिसर्पः परिक्रिया ।
विधुरन्तु प्रविश्लेषो ऽभिप्राय श्छन्द आशयः ॥ २० ॥

ངེས་པར་འཇུག་དང་ཉེ་བར་སྤྱོད། རྗེས་སུ་བྱེད་དང་ཡོངས་སུ་བྱེད།
ལྷན་ཅིག་མི་གནས་སྤྲངས་ཏེ་འགལ། དགོངས་ཅན་འདུན་པ་ངེས་དོན་མིན།། 20

संक्षेपणं समसनं पर्य्यवस्था विरोधनम् ।
परिसर्य्या परीसारः स्यादास्या त्वासना स्थितिः ॥ २१ ॥

མདོར་བསྡུས་པ་དང་བསྡུ་བའོ། མི་མཐུན་པ་དང་འགལ་བའོ།
ཡོངས་སུ་བཀྲུང་དང་བཀྲུང་བའོ། འགྲོ་འཇུག་བསྟན་གནས།། 21

विस्तारो विग्रहो व्यासः स च शब्दस्य विस्तरः ।
स्यान्मर्द्दनं संवाहनं विनाशः स्याददर्शनम् ॥ २२ ॥

རྒྱ་ཆེ་ཡངས་པ་ཆེར་ཡངས་སོ། དེ་ཡང་སྒྲ་ཡི་བི་སྟ་ར།
བྲུག་པ་དང་ནི་སྐུ་བྲུག་གོ། ཉམས་པ་དང་ནི་མཐོང་བ་མེད།། 22

संस्तवः स्यात् परिचयः प्रसरस्तु विसर्पणम् ।
नीवाकस्तु प्रयामः स्यात् सन्निधिः सन्निकर्षणम् ॥ २३ ॥

ཤེས་པ་དང་ནི་ཡོངས་སུ་དྲིས། ཁྲི་པ་དང་ནི་རྣམ་པར་ཁྲེད།
ངེས་ཚིག་དང་ནི་རབ་ཏུ་ངེས། ཉེ་འཁོར་ཉེ་ལོགས་དག་དང་ནི།། 23

लवो ऽभिलावो लवने निष्पावः पवने पवः ।
प्रस्तावः स्यादवसर स्त्रसरः सूत्रवेष्टनम् ॥ २४ ॥

ཛ་བ་འབྲིག་པ་འབྲལ་བའོ། ངེས་འབྱེད་འཕྱུར་དང་འཁྲབ་པའོ།
གནས་སྐབས་དང་ནི་སྐབས་ཡིན་ནོ། ཐགས་སྤུན་དཀྲི་ཛོང་སྐལ་མ་དཀྲི།། 24

प्रजनः स्यादुपसरः प्रश्रयप्रणयौ समौ ।
धीशक्ति र्निष्क्रमोऽस्त्री तु संक्रामो दुर्गसञ्चरः ॥ २५ ॥

ཚོགས་པ་སྤོམ་པ་ཞེ་སྦྱོར་འཁྲིག་པ་འདྲ། བློ་ནུས་དང་ནི་ཆུ་སྒྲོལ་ལོ།
མོ་མིན། ཟམ་པ་བགྲོད་དཀའ་ཟམ།། 25

प्रत्युत्क्रमः प्रयोगार्थः प्रक्रमः स्यादुपक्रमः ।
स्यादभ्यादान मुद्घात आरम्भः सम्भ्रम स्त्वरा ॥ २६ ॥

འཁྲུག་ཕྱིར་འཇུག་དང་རབ་སྦྱོར་དོན། རྩོམ་པ་དང་ནི་མགོ་འཛུག།
འཇུ་བ་རྩོམ་པ་ཨཱ་རཾ་བྷ། ད་མ་ད་ས་དྲུར་དྲུར།། 26

प्रतिबन्धः प्रतिष्टम्भो ऽवनायस्तु निपातनम् ।
उपलम्भ स्त्वनुभवः समालम्भो विलेपनम् ॥ २७ ॥

བར་ཆད་དང་ནི་བགེགས་ཞེས་སོ། འོག་མིན་འོག་ཏུ་ལྟ་བའོ།
སྤོན་ཤེས་སླར་ཡང་འཕེལ་བའོ། སྐུ་བྱུག་དང་ནི་བྱུག་པའོ།། 27

विप्रलम्भो विप्रयोगो विलम्भ स्त्वतिसर्ज्जनम् ।
विश्रावस्तु प्रविख्याति रवेक्षा प्रतिजागरः ॥ २८ ॥

བརྗེས་ཆགས་དང་མི་སྨྲར་བའོ། སྒྲིན་སྤེར་རྣམ་གྲངས་རབ་ཏུ་གྲགས།
མེལ་ཚེ་བ་དང་སོ་བའོ॥ 28

निपाठनिपठौ पाठे तेमस्तेमौ समुन्दने ।
आदीनवास्रवौ क्लेशे मेलके सङ्गसङ्गमौ ॥ २९ ॥

ངེས་སློག་ངེས་བརྗོད་འདོན་པའོ། བངས་དང་གཤེར་དང་རློན་པའོ།
ཀུན་ནས་དམན་དང་ཟག་ཉེན་མོངས། འཚོགས་པ་འདུས་པ་འཕྲུངས་པའོ॥ 29

संवीक्षणं विचयनं मार्गणं मृगणा मृगः ।
परिरम्भः परिष्वङ्गः संश्लेष उपगूहनम् ॥ ३० ॥

ལྟ་བ་ཚོལ་བ་ཉུལ་འཚོལ་ལྟའོ། ཡོངས་འཁྲུད་ཡོངས་འཁྱུར་ཡང་དག་རེག།
ཉེ་བར་འཛིན་ཉེ་བར་ལྟ་རྟོག་པ་གཟིགས་པ་དང་॥ 30

निर्व्वर्णनन्तु निध्यानं दर्शनालोकनेक्षणम् ।
प्रत्याख्यानं निरसनं प्रत्यादेशो निराकृतिः ॥ ३१ ॥

སྣང་བར་བྱེད་དང་ལྟ་བའོ། ཕྱིར་རྒོལ་བཟློག་པ་འགོག་པ་དང་॥ 31

उपशायो विशायश्च पर्य्यायशयनार्थकौ ।
अर्त्तनञ्च ऋतीया च हृणीया च घृणार्थकाः ॥ ३२ ॥

འགེག་པ་རྣམ་གྲངས་མིང་གཞན་མིང་རིམ་དོན།
སྐྱུག་བྲོ་བཙོག་པ་སྐྱུག་བྲོ་དོན།། 32

स्याद्व्यत्यासो विपर्य्यासो व्यत्ययश्च विपर्य्यये ।
पर्य्ययोऽतिक्रम स्तस्मिन्नतिपात उपात्ययः ॥ ३३ ॥

ལྡོག་པ་ཕྱིར་ལོག་ནམ་ལྡོག་ལོག།
འགོངས་པ་འཆོངས་པ་བརྒལ་དང་འཕར།། 33

प्रेषणं यत्समाहूय तत्र स्यात् प्रतिशासनम् ।
स संस्तावः क्रतुषु या स्तुतिभूमि र्द्विजन्मनाम् ॥ ३४ ॥

པྲེ་ཥ་ཎ་ནི་གང་བོས་ནས། དེ་ལ་སླར་ཡང་བསྐོ་བའོ།
མཆོད་སྦྱིན་མཆོད་པ། བསྟོད་པའི་ས་གཞི་གཉིས་སྐྱེས་རྣམས།། 34

निधाय तक्ष्यते यत्र काष्ठे काष्ठं स उद्घनः ।
स्तम्बघ्नस्तु स्तम्बघनः स्तम्बो येन निहन्यते ॥ ३५ ॥

ཤིང་སྟན་ཤིང་སྟེགས་གང་ལ། ཤིང་སྟན་ཤིང་ནི་ཨུ་དྷ་ན།
སྟུ་མྦ་གང་གིས་སྡིང་འཇིགས་གསུམ།། 35

आविधो विध्यते येन तत्र विष्वक्समे निघः ।
उत्कारश्च निकारश्च द्वौ धान्योत्क्षेपणार्थकौ ॥ ३६ ॥

ཀུན་བརྫོལ་མཐོ་བ་གང་གིས་རྫོལ། བིན་དྷ་ཀ་ས་མེ་ནི་གྷཿབྱུར་པོ་ཕྱུང་པོ།
སོ་བ་སྟེང་དུ་འདྲེན་པའི་དོན།། 36

निगारोद्गारविक्षावोद्ग्राहास्तु गरणादिषु ॥ ३७ ॥

སྐུགས་བརྙོག་གྲེན་བརྙོག་གསུམ་པ་སྐུགས་པ་ལ་སོགས་པ།། 37

आरत्यवरतिविरतय उपरामे वा स्त्रियान्तु निष्ठेवः ।
निष्ठूति निंष्ठेवनं निष्ठीवनमित्यभिन्नानि ॥ ३८ ॥

ཉེར་འགྲོ་བར་དེ་བི་ར་ད་ཡ། ཨུ་པ་ར་མ། མོ་མིན་ཐློ་ལུ་ལུད་པ་ལུ།
ཐློ་འཁོགས་ལུད་ལུད་པ་འབོད། འཁོགས་པ་ཞེས་པ་ཐ་དད་མིན།། 38

जवने जूतिः सातिं स्त्ववसाने स्यादथ ज्वरे जूर्त्तिः ।
उदजस्तु पशुप्रेरण मकरणिरित्यादयः शापे ॥ ३९ ॥

སྐུགས་པ་ཀྱུ་བ་སྣ་ཏི་རིག་བྱེད་དོ། དེ་ནས་རིམས་དང་ཚད་པ་དང་།
ཨུ་ད་ཛ་ནི་ཕྱུགས་བསྐུལ་པ། བྱ་མིན་ཞེས་སོགས་སྨོད་མོ་འོ།། 39

गोत्रान्तेभ्य स्तस्य वृन्द मित्यौपगवकादिकम् ।
आपूपिकं शाष्कुलिक मेवमाद्य मचेतसाम् ॥ ४० ॥

རྒྱུད་མཐར་དེ་ཡི་ཚོགས་པ། ཨཽ་པ་ག་པ་ལ་སོགས་སོ།
བེམས་པོ་སེམས་མེད་རིག་མེད་དང་། དེ་བཞིན་སེམས་མེད་ལ་སོགས་པ།། 40

माणवानान्तु माणव्यं सहायानां सहायता ।
हल्या हलानां ब्राह्मण्यवाड़व्ये तु द्विजन्मनाम् ॥ ४१ ॥

ཁྲེས་པ་དང་ནི་བུ་ཚའོ། ལྷན་ཅིག་འགྲོ་དང་དུས་གཅིག་འགྲོ།
ག་ཞོལ་ཚོགས། བྲམ་ཟེ་སྦྲ་བ་གཉིས་སྐྱེས།། 41

द्वे पर्शुकानां पृष्ठानां पार्श्वं पृष्ठ्य मनुक्रमात् ।
खलानां खलिनी खल्याप्यथ मानुष्यकं नृणाम् ॥ ४२ ॥

གཉིས་པོ་རྩིབ་ལོགས་རྣམས་ཀྱིས། རྒྱབ་རྣམས་ཀྱིས་པ་རྴྭ་པྲི་ཥྛ་གོ་རིམ་བཞིན།
གསུལ་ས་གསུལ་ཐང་གསུལ་ཁའོ། དེ་ནས་མི་ཚོམས་མི་རྣམས་ཀྱིས།། 42

ग्रामता जनता धूम्या पाश्या गल्या पृथक् पृथक् ।
अपि साहस्र-कारीष-वार्म्मणाथर्वणादिकम् ॥ ४३ ॥

གྲོང་ཚོམས་སྐྱེས་ཚོམས་དུ་བ་རྣམ། ཞགས་ཚོམས་གཏུ་སོ་སོ་འོ།
སྟོང་ཚོགས་དང་ནི་ལྕི་མི་ཚོགས། ག་ཚོགས་*རིག་བྱེད་ལ་སོགས་པ།། 43

इति संकीर्णवर्गः ।

འདྲེས་མའི་སྡེ་ཚན་ནོ།།

---

* གོ་ཆ ?

नानार्थवर्गः ।

नानार्थाः केऽपि कान्तादिवर्गेष्वेवात्र कीर्त्तिताः ।
भूरिप्रयोगा ये येषु पर्य्यायेष्वपि तेषु ते ॥ १ ॥

སྣ་ཚོགས་དོན །།

སྣ་ཚོགས་དོན་ལ་ཀ་མཐའ་སོགས། སྡེ་མཚན་གྱིས་ནི་འདིར་གྲགས་སོ།
མང་པོ་ལ་སྦྱོར་གང་གང་ལ། རྣམ་གྲངས་གང་ལ་དེ་དང་དེ།། 1

आकाशे त्रिदिवे नाको लोकस्तु भुवने जने ।
पद्ये यशसि च श्लोकः शरे खड्गे च शायकः ॥ २ ॥

ནཱ་ཀ་ནམ་མཁའ་སྐབས་གསུམ་ལ། ལོ་ཀ་ས་གཞི་སྐྱེ་བོ་ལ།
ཀང་གཅད་གྲགས་པ་ཤློ་ཀ། མདའ་དང་རལ་གྲི་ཤཱ་ཡ་ཀ།། 2

जम्बुकौ क्रोष्टुवरुणौ पृथुकौ चिपिटार्भकौ ।
आलोकौ दर्शनोद्योतौ भेरौ पटहमानकौ ॥ ३ ॥

ཅེ་སྤྱང་ཆུ་བདག་ལ་ཛམྦུ་ཀཻ་ཟ་ཏ་ཀ། ཁྲིས་པ་དག་ལ་ཕྲི་ཐུ་ཀཻ།
མཐོང་འོད་དག་ལ་ཨཱ་ལོ་ཀཽ། ཛ་ཆེན་ཛ་རིངས་མཱ་ན་ཀཽ།། 3

उत्सङ्गचिह्नयोरङ्कः कलङ्कोऽङ्कापवादयोः ।
तक्षको नागवर्द्धक्योरर्कः स्फटिकसूर्य्ययोः ॥ ४ ॥

པང་བ་རྟགས་དག་ཨཾ་ཀའོ། རྟགས་དང་ངན་སྒྲ་ཀ་ལཾ་ཀོ།
ཀླུ་ཞིང་འཇོག་པོ་ཏཀྵ་ཀ། ཞིལ་དང་ཉི་མར་ཨརྐའོ།། 4

मारुते वेधसि ब्रध्ने पुंसि कः कं शिरोऽम्बुनोः ।
स्यात् पुलाक स्तुच्छधान्ये संक्षेपे भक्तसिक्थके ॥ ५ ॥

*རླུང་དང་ཚངས་པ་ཉི་མ་ཀ། ཕོའི་རྟགས་སོ།
ཀཾ་ནི་མགོ་དང་ཆུ་ལ་ཡིན། པུ་ལ་ཀ་ནི་སྦྲུན་སྟོང་དང་།
འབྲུ་དང་ཟན་ཆང་རྣམས་ལའོ།། 5

उलूके करिणः पुच्छमूलोपान्ते च पेचकः ।
कमण्डलौ च करकः सुगते च विनायकः ॥ ६ ॥

འུག་པ་གླང་ཆེན་མཇུག་མ་རྩེ། གླང་པོ་ཆེའི་རྩེ་མོ་རྣམས་ལ་པེ་ཙ་ཀ།
སྤྱི་བླུགས་སེར་བ་ཀ་ར་ཀ། བདེ་གཤེགས་ལོག་འདྲེན་ནཱ་ཡ་ཀ།། 6

किष्कुर्हस्ते वितस्तौ च शूककीटे च वृश्चिकः ।
प्रतिकूले प्रतीक स्त्रिष्वेकदेशे च पुंस्ययम् ॥ ७ ॥

ཀིཥྐུ་ཁྲུ་དང་མཐོ་ལའོ། ཝྲྀ་ཀ་སྲིན་བུ་ཚང་ཚང་ངོ་།
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནི་པྲ་ཏཱི་ཀ། གསུམ་ཡིན་ཕྱོགས་གཅིག་པོ་འདི་ཡིན།། 7

---

* Another reading : རླུང་དང་རིག་བྱེད་པ་དང་ཉི་མ་ཀ །

स्याद्भूतिकन्तु भूनिम्बे कत्तृणे भूस्तृणेऽपि च ।
ज्योत्स्निकायाञ्च घोषे च कोषातक्यथ कट्फले ॥ ८ ॥

ཧཱུ་ཏྲི་ཀཱི་ནི་ཏི་ཀ་ཏུ་དང༌། རྲ་མ་ཀ་བུར་ལི་ག་ཏུར།
ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་དག་དང་ནི། ག་བུ་སྣྲ་གཙན་ཀོ་ཤཱ་ཏཀཱུ།
དེ་ནས་ཀ་ཊ་ཕ་ལ་སེང་ལྡེང་དཀར་པོ།། 8

सिते च खदिरे सोमवल्कः स्यादथ सिह्लके ।
तिलकल्के च पिण्याको वाह्लिकं रामठेऽपि च ॥ ९ ॥

ཟླ་བའི་ཤུན་པ་པོ་མ་ཡིན། *དེ་ནས། ཏིལ་འབའ་ཆ་དེ་པི་ཎྱཱ་ཀ།
བཱ་ཧླི་ཀ་ནི་ཤིང་ཀུན་ཀྱང༌།། 9

महेन्द्र-गुग्गुलूलूक-व्यालग्राहिषु कौशिकः ।
रुक्तापशङ्कास्वातङ्कः स्वल्पेऽपि क्षुल्लकस्त्रिषु ॥ १० ॥

མཆོད་པ་གུ་གུལ་སྦྲུལ་འཛིན་རྣམས། ཀཽ་ཤི་ཀོ།
ནད་ཚ་བརྟག་ཨ་ཏཾཀ། ཉུང་ཉུང་ཀྵུ་ལ་ཀ་གསུམ་མོ།། 10

जैवातृकः शशाङ्केऽपि खुरे ऽप्यश्वस्य वर्त्तकः ।
व्याघ्रेऽपि पुण्डरीको ना यवान्यामपि दीपकः† ॥ ११ ॥

ཡུན་རིང་འཚོ་བ་རི་བོང་མཚན། རྟ་རྨིག་ཀླུམ་མོ་བར་ཏ་ཀ།
གཟིག་དང་པདྨ་དཀར་པོ་འོ། སྨན་པ་མི་ནི་ཡང་འོད་ཅན།། 11

---

* Another reading : སོ་མ་བལ་ཀ་དེ་ནས་ནི །

† यमान्यामपि दीप्यकः इति पाठान्तरम् ।

शालावृकाः कपिक्रोष्टुश्वानः स्वर्णेऽपि गैरिकम् ।
पीडार्थेऽपि व्यलीकं स्यादलीकं त्वप्रियेऽनृते ॥ १२ ॥

ཤཱ་ལཱ་བྲི་ཀ་སྤྲེའུ་དང་། ལྕེ་སྤྱང་དང་ནི་ཁྱི་ཡིན་ནོ།
གསེར་ལ་ཡང་དོ་ས་དམར་དང་། འཛེར་བའི་དོན་ཡང་ཀྱལ་ལྷུག་ཡིན།
ཨ་ལཱི་ཀ་ནི་མི་འཛའ་བརྫུན།། 12

शीलान्वयावनूके द्वे शल्के शकलवल्कले ।
साष्टे शते सुवर्णानां हेम्न्युरोभूषणे पले ॥ १३ ॥

རང་བཞིན་རྗེ་སུ་འགྲོ་བའོ། གཉིས་པ་ཤལ་ཀེ་མཐའ་དག་ཤན་ཤུན་པ།
གསེར་སྲང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དང་ནི། གསེར་དང་བྲང་གི་རྒྱན་དང་སྲང་།། 13

दीनारेऽपि च निष्कोऽस्त्री कल्कोऽस्त्री समलैनसोः ।
दम्भेऽप्यथ पिनाकोऽस्त्री शूलशङ्करधन्वनोः ॥ १४ ॥

ཐ་སྙད་ལ་ཡང་ཧི་ཁ་ཀོ་རོ། མོ་མིན།
ཀལྐ་མོ་མིན་དྲི་མ་དང་། སྡིག་སེམས་ཁེངས་པ་རྣམས་ཡང་ངོ།
དེ་ནས་པི་ནཱ་ཀོ། མོ་མིན་མདུང་དང་བདེ་བྱེད་གཞུ།། 14

धेनुका तु करेण्वाञ्च मेघजाले च कालिका ।
कारिका यातनावृत्त्योः कर्णिका कर्णभूषणे ॥ १५ ॥

བ་གཞོན་གླང་མོ་དྷེ་ནུ་ཀ་ཡང་ངོ། ཆར་སྤྲིན་རྒྱ་མོ་ཀཱ་ལི་ཀཱ།
རྣག་ཏུ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་མདོ་འགྲེལ་པ། ཀརྞི་ཀ་ནི་རྣ་རྒྱན་དང་།། 15

करिहस्ताङ्गुलौ पद्मवीजकोश्यां त्रिषूत्तरे
वृन्दारकौ रूपिमुख्यावेके मुख्यान्यकेवलाः ॥ १६ ॥

གླང་མོ་ལག་པ་སེར་གཤུབ་དང་། པདྨའི་ས་བོན་ཟེ་འབྲུའོ།
གསུམ་པོ་ཕྱི་མ་ཚོགས་གཟུགས་བཟངས། གཅིག་གཙོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པ ॥ 16

स्याद्दाम्भिकः कौक्कुटिको यश्चादूरेरितेक्षणः ।
लालाटिकः प्रभो र्भालदर्शी कार्य्याक्षमश्च यः ॥ १७ ॥

གཽ་ཀྐུ་ཊི་ཀ་ཚུལ་འཆོས་དང་། གང་ཞིག་ཉེ་བར་མ་མཐོང་བ་ལ་ཐད།
ལ་ལཱ་ཊི་ཀ་གཙོ་སེམས་མཐོང་། འགའ་ཞིག་མི་ནུས་པ་ལ་ཡང་ ॥ 17

भूभृन्नितम्बवलये चक्रेषु कटको ऽस्त्रियाम् ।
सूच्यग्रे क्षुद्रशत्रौ च लोमहर्षे च कण्टकः ॥ १८ ॥

... ... ।
... ... ॥ 18

मयूख स्त्विट्करज्वालास्वलिवाणौ शिलीमुखौ ।
शङ्खो निधौ ललाटास्थ्नि कम्बौ न स्त्रीन्द्रियेऽपि खं ॥ १९ ॥

མར་མེ་སྤྲིན་འབར་མ་ཡཱུ་ཁ། བུང་བ་མདའ་དག་ཤི་ལཱི་མུ་ཁ།
ཤང་ཁ་གཏེར་དཔྲལ་རུས་དུང་ལ། མོ་མིན། ཁཾ་ནི་དབང་པོ་ལ་ཡང་ངོ་ ॥ 19

घृणिज्वाले अपि शिखे शैलवृक्षौ नगावगौ ।
आशुगौ वायुविशिखौ शरार्कविहगाः खगाः ॥ २० ॥

འོད་ཟེར་འབར་བའང་ཤི་ཁི་ནོ། རི་ཤིང་འགྲོ་མེད་ཨ་ག་ནོ།
ཨཱཿཤུ་གོ་ནི་རླུང་དང་མདའ། མདའ་ཉི་འདབ་ཁ་གནོ ‖ 20

पतङ्गौ पक्षिसूर्य्यौ च पूगः क्रमुकवृन्दयोः ।
पशवोऽपि मृगा वेगः प्रवाहजवयोरपि ॥ २१ ॥

པ་ཏཾ་གོ་ནི་བྱ་ཉི་མ། པཱུ་ཀ་གོ་ཕུ་ཚོགས་པ་དག།
ཕྱུགས་དང་རི་དྭགས་སྲི་གནོ། བེ་ག་ལེན་དང་རྒྱུག་པ་ལའང་ ‖ 21

परागः कौसुमे रेणौ स्नानीयादौ रजस्यपि ।
गजेऽपि नागमातङ्गावपाङ्ग स्तिलकेऽपि च ॥ २२ ॥

པ་རཱ་ག་ནི་མེ་ཏོག་ཟེ། ཁྲུས་ཚལ་དང་ནི་རྡུལ་ལ་ཡང་།
གླང་ཆེན་གཏུམ་པོ་ན་གནོ། མིག་ཟུར་དཔྲལ་ཐིག་ཨ་བ་ག ‖ 22

सर्गः स्वभाव-निर्म्मोक्ष-निश्चयाध्याय-सृष्टिषु ।
योगः सन्नहनोपाय-ध्यान-सङ्गति-युक्तिषु ॥ २३ ॥

སརྒ་རང་བཞིན་ངེས་གྲོལ་དང་། ངེས་པ་ལེའུ་བྱས་རྣམས་ལ།
ཡོ་ག་གོ་གྱོན་པ་དང་ཐབས། བསམ་གཏན་སྦྱོར་བ་རིགས་རྣམས་ལ ‖ 23

भोगः सुखे स्त्र्यादिभृतावहेश्च फणकाययोः ।
चातके हरिणे पुंसि सारङ्गः शवले त्रिषु ॥ २४ ॥

བློ་ག་བདེ་དང་བུད་མེད་སོགས། ལོངས་སྤྱོད་སྦྲུལ་གདེངས་ལུས་དག་ལ།
ཁུག་རྟ་རི་དགས་སྐྱེས་བུ་དང་། ཁྲ་བོ་རྣམས་ལ་ཤཱ་ར་ངྒཿ།། 24

कपौ च प्लवगः शापे त्वभिषङ्गः पराभवे ।
यानाद्यङ्गे युगः पुंसि युगं युग्मे कृतादिषु ॥ २५ ॥

གསུམ་སྤྲེའུ་སྦལ་ཅན་མཆོང་འགྲོ་འོ། ཨ་བྷི་ཥཾ་ག་མནར་དང་སྨྲོས།
ཤིང་རྟའི་ལུས་སོགས་ཡུ་གའོ། ཟོ་ཡུ་གཾ་རྫོགས་ལྡན་དུས་ལ་སོགས།། 25

स्वर्गेषु पशुवाग्वज्रदिङ्नेत्रघृणिभूजले ।
लक्ष्यदृष्ट्या स्त्रियां पुंसि गौर्लिङ्गं चिह्नशेफयोः ॥ २६ ॥

མཐོ་རིས་ཕྱུགས་དང་ངག་དང་ནི། རྡོ་རྗེ་ཕྱོགས་དང་མིག་དང་ནི།
འོད་ཟེར་ས་དང་ཕྱུགས་*རྣམས་ལ། མཚན་ཉིད་ལྷ་ཞིང་ཕོ་མོ་གཽ།
ལིངྒ་རྟགས་དང་ཤེ་པ་ཡོ།། 26

शृङ्गं प्राधान्यसान्वोश्च वराङ्गं मूर्द्धगुह्ययोः ।
भगं श्रीकाममाहात्म्यवीर्य्ययत्नार्ककीर्त्तिषु ॥ २७ ॥

ཤྲཱི་ག་གཙོ་བོ་རྩེ་མོ་འོ། མགོ་དང་གསང་གནས་བ་རཾ་གཾ།
བྷ་གཾ་དཔལ་དང་འདོད་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཆེ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་།
འདུན་པ་ཉི་མ་གྲགས་རྣམས་ལ།། 27

---

* For ཙ ?

परिघः परिघातेऽस्त्रे ऽप्योघो वृन्देऽम्भसां रये ।
मूल्ये पूजाविधावर्घ्यो ऽंहो दुःखव्यसनेष्वघम् ॥ २८ ॥

པྲ་རི་གྷཱ་ནི་ཡོངས་འཇོམས་མཚོན། ཨོ་ཚོགས་པ་དང་ཆུ་ཡི་རྒྱུན།
རིན་དང་མཆོད་བྱེད་ཨ་རྒྷོ། ཨགྷ་སྡིག་སྡུག་ཉོན་མོངས་ལ॥ 28

त्रिष्विष्टेऽपि लघुः काचाः शिक्यमृद्भेदृग्रुजः ।
विपर्य्यासे विस्तरे च प्रपञ्चः पावके शुचिः ॥ २९ ॥

གསུམ་འདོད་དང་ཉུང་ལ་ལ་གྷོ། ཀ་ཙ་དྲ་བའི་ཐག་པ་དང་།
འཕྲིང་བུ་*དང་ནི་ལིང་ཐོག་གོ། ཕྱིར་ལོག་རྒྱ་ཆེན་པྲ་པཉྩ॥ 29

मास्यमात्ये चाप्युपधे पुंसि मेध्ये सिते त्रिषु ।
अभिषङ्गे स्पृहायाञ्च गभस्तौ च रुचिः स्त्रियाम् ॥ ३० ॥

ཤུ་ཙི་མེ་དང་ཟླ་བ་དང་། ཞེན་དུ་གནོན་པ་དག་དང་ནི།
སྐྱེས་བུ་རྣམ་དག་དཀར་པོ་གསུམ། མངོན་འཁྲུད་འདོད་པ་འོད་རུ་ཙི॥ 30

प्रसन्ने भल्लुकेऽप्यच्छो गुच्छः स्तवकहारयोः ।
परिधानाञ्चले कच्छो जलप्रान्ते त्रिलिङ्गकः ॥ ३१ ॥

... ... |
... ... || 31

* For འཛིམ་པ ?

केकितार्क्ष्यावहिभुजौ दन्तविप्राण्डजाः द्विजाः ।
अजा विष्णुहरच्छागा गोष्ठाध्वनिवहा व्रजाः ॥ ३२ ॥

མོ་ལྟོས་འགྲོ་ཟ་རྨ་བྱ་ཁྱུང་། སོ་དང་བྲམ་ཟེ་སྒོང་གཉིས་སྐྱེས།
ཨཛཱ་ཁྱབ་འཇུག་དབང་ཕྱུག་རོ། འབྲོག་ལྟས་ལམ་དང་ཚོགས་བྲ་ཛཱ། 32

धर्म्मराजौ जिनयमौ कुञ्जो दन्तेऽपि न स्त्रियाम् ।
बलजे क्षेत्रपूर्द्वारे बलजा वल्गुदर्शना ॥ ३३ ॥

ཆོས་རྒྱལ་རྒྱལ་བ་གཤིན་རྗེའོ། ཀུཉྫ་སོ་དང་ཕྱུག་པའོ།
མོ་མིན། བ་ལ་ཛཾ་ནི་ཞིང་གྲོང་ཁྱེར། བ་ལ་ཛཱ་ནི་ལེགས་པར་མཐོང་། 33

समे क्ष्मांशे रणेऽप्याजिः प्रजा स्यात् सन्ततौ जने ।
अब्जौ शंखशशाङ्कौ च स्वके नित्ये निजं त्रिषु ॥ ३४ ॥

ས་མཉམ་གཡུལ་གྱི་ཨ་ཛིའོ། པྲ་ཛཱ་བུ་རྒྱུད་སྐྱེ་དགུའོ།
ཨ་བ་ཛཾ་དུང་རི་བོང་འཛིན། བདག་པོ་རྟག་པ་ནི་ཛཾ་གསུམ། 34

पुंस्यात्मनि प्रवीणे च क्षेत्रज्ञो वाच्यलिङ्गकः ।
संज्ञा स्याच्चेतना नाम हस्ताद्यैश्चार्थसूचना ॥ ३५ ॥

སྐྱེས་བུ་བདག་དང་ལེགས་རྟོགས་པ། ཀྵེ་ཏྲ་ཛྙའོ་བརྗོད་བྱའི་རྟགས།
སཾ་ཛྙཱ་འདུ་ཤེས་མིང་དང་ནི། ལག་སོགས་དོན་གཅེར་བརྡ་ལའོ། 35

दोषज्ञौ वैद्यविद्वांसौ ज्ञो विद्वान् सोमजोऽपि च ।*
काकेभगण्डौ करटौ गजगण्डकटौ कटौ ॥ ३६ ॥

†བྱ་རོག་གླང་འགྲམ་ཀ་ར་ཊ། གླང་ཆེན་འགྲམ་དང་རྐེད་ཀ་ཊ།། 36

शिपिविष्टस्तु खलतौ दुश्चर्म्मणि महेश्वरे ।
देवशिल्पिन्यपि त्वष्टा दिष्टं दैवेऽपि न द्वयोः ॥ ३७ ॥

ཤི་པི་པིཥྚ་ཉམས་པ་དང་། ལྷགས་པ་ངན་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེ།
ལྷ་ཡི་བཟོ་བ་ནི་ཏྭཥྚྲོ། དིཥྚཾ་ལྷས་གཉིས་འདུས་མདོ།། 37

रसे कटुः कट्ठकार्य्ये त्रिषु मत्सरतीक्ष्णयोः ।
रिष्टं क्षेमाशुभाभावेष्वरिष्टे तु शुभाशुभे ॥ ३८ ॥

རོ་བྲོ་ཀུ་ཊུ་ཀ་ཊྭ་ནི། དོན་མེད་གསུམ་མོ་སེར་སྣ་རྣོ།
རི་ཥྚཾ་བདེ་དང་མི་དགེ་དངོས། ཨ་རི་ཥྚ་ནི་དགེ་མི་དགེ། 38

मायानिश्चलयन्त्रेषु कैतवान्टतराशिषु ।
अयोघने शैलशृङ्गे सीराङ्गे कूट मस्त्रियाम् ॥ ३९ ॥

སྒྱུ་མ་མིག་གཡོར་འཁྲུལ་འཁོར་དང་། ཁེངས་པ་བདེན་ལོག་ཕུང་པོ་དང་།
ལྕགས་ཐོ་རི་དང་རྩེ་མོ་དང་། ཐོང་གཞོལ་རྣམས་ལ་ཀུ་ཊོ།། 39

---

* Some editions omit this line.

† Verse 36 adds: ཉི་མཐའ་ཅན།

सूक्ष्मैलायां त्रुटिः स्त्री स्यात् कालेऽल्पे संशयेऽपि सा ।
अत्युत्कर्षाश्रयः कोट्यो मूले लग्नकचे जटा ॥ ४० ॥

སོ་མིན་ཏྲུ་ཊི་སུག་སྨེལ་དུས་དང་ནི། ཉུང་ངུ་ཐེ་ཚོམ་རྣམས་ལའོ།
རབ་དགའི་རྟེན་པ་ཀོ་ཊིའོ། རྩ་བ་དུས་སྦྱོར་ཛ་ཊཱའོ།། 40

व्युष्टिः फले समृद्धौ च दृष्टि र्ज्ञानेऽक्ष्णि दर्शने ।
इष्टि र्यागेच्छयोः सृष्टि र्निश्चिते बहुले त्रिषु ॥ ४१ ॥

བྱུཥྚི་འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་ལ། དྲྀཥྚི་མཁྱེན་པ་མིག་དང་མཐོང་།
ཨིཥྚི་མཆོད་སྦྱིན་འདོད་པའོ། སྲྀཥྚི་ངེས་དང་མང་པོ་གསུམ།། 41

कष्टे तु कृच्छ्रगहने दक्षामन्दागदेषु च ।
पटु द्वौ वाच्यलिङ्गौ च नीलकण्ठः शिवेऽपि च ॥ ४२ ॥

ཀཥྚ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱོབ་དཀའོ། མཁས་དང་མི་དམན་ནད་མེད་ལ།
པ་ཊུ་གཉིས་དེ་བརྗོད་བྱའི་རྟགས། ནཱི་ལ་ཀཎྛ་རྨ་བྱ་ཞིང་།། 42

पुंसि कोष्ठो ऽन्तर्जठरं कुसूलोऽन्तर्गृहन्तथा ।
निष्ठा निष्पत्तिनाशान्ताः काष्ठोत्कर्षे स्थितौ दिशि ॥ ४३ ॥

ཕོ་ཀོ་ཥྛོ་ཀྲུ་མི་གསུམ་པ་དང་། འབྲུ་རྫོང་ཁང་པའི་ནང་དེ་བཞིན།
ནི་ཥྛཱ་གྲུབ་ཟིན་ཆུད་ཟོས་མཐའ། ཀཱ་ཥྛཱ་དགའ་གནས་ཕྱོགས་ལའོ།། 43

त्रिषु ज्येष्ठोऽतिशस्तेऽपि कनिष्ठोऽतियुवाल्पयोः ।
दण्डोऽस्त्री लगुड़ेऽपि स्याद्गुड़ो गोलेक्षुपाकयोः ॥ ४४ ॥

ཛྱེ་ཥྛ་ཆེན་དང་ཕྱུལ་བྱུང་ལ། ཀནི་ཥྛ་དང་ཆུང་དང་ཉུང་།
དཎྜ་ཁྲོལ་དང་དབྱུག་པའི་གུ་ཌ་རྡོག་པོས་བུད་ཞིང་བཙོས།། 44

सर्पमांसात् पशुव्याड़ौ गोभूवाचस्त्विड़ा इला ।
क्ष्वेड़ा वंशशलाकापि नाड़ी कालेऽपि षट्क्षणे ॥ ४५ ॥

བྱཱ་ཌ་སྦྲུལ་དང་ཤ་ཟན་ཕྱུགས། ཨི་ཌས་ཕྱུགས་ངག་ཟླ་བ།
ཀྵེ་ཌ་སྨྱུག་སྐས་སྦྲ་ཡི་སྐས། · ནཱ་ཌཱི་དུས་དང་སྐད་ཅིག་དྲུག།། 45

काण्डोऽस्त्री दण्डवाणार्ववर्गावसरवारिषु ।
स्याद्भाण्ड मश्वाभरणेऽमत्रे मूलवणिग्धने ॥ ४६ ॥

ཀཱཎྜ་དབྱུག་པ་མདའ་དང་ནི། དོན་དང་སྐྱེ་ཚན་གནས་སྐབས་ཆུ།། 46

भृशप्रतिज्ञयोर्वाढं प्रगाढं भृशकृच्छ्रयोः ।
शक्तस्थूलौ त्रिषु दृढौ व्यूढौ विन्यस्तसंहतौ ॥ ४७ ॥

... ... |
... ... || 47

भ्रूणोऽर्भके स्त्रैणगर्भे बाणो बलिसुते शरे ।
कणोऽतिसूक्ष्मे धान्यांशे संघाते प्रमथे गणः ॥ ४८ ॥

བྷྲཱུ་ཎ་བུས་དང་མངལ་གཞེར་ཅན། བཱ་ཎ་སྟོབས་ལྡན་སྲུ་དང་མདའ།
ཀ་ཎ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བོ་གྲོགས། ཚོགས་དང་འཇོམས་བྱེད་ག་ཎའོ།། 48

पणो द्यूतादिषूत्सृष्टे भृतौ मूल्ये धनेऽपि च ।
मौर्व्यां द्रव्याश्रिते सत्वशुक्लसन्ध्यादिके गुणः ॥ ४९ ॥

པ་ཎ་ཞི་སོགས་རྒྱལ་བུས་གླ། རིན་དང་ནོར་ལ་ཡང་དེའོ།
ཡོན་ཏན་དང་ནི་དངོས་སྐྱེས་དང་། རྡེན་དང་སྙིང་སྟོབས་དཀར་པོ་དང་།
མཚམས་ལ་སོགས་པ་གུ་ཎའོ།། 49

निर्व्यापारस्थितौ कालविशेषोत्सवयोः क्षणः ।
वर्णो द्विजादौ शुक्लादौ स्तुतौ वर्णन्तु वाक्षरे ॥ ५० ॥

བྱར་མེད་གནས་དང་དུས་བྱེ་བྲག། སྒྲོ་བ་དག་ལ་ཀྵ་ཎའོ།
བརྞ་གཉིས་སྐྱེས་ལ་སོགས་དང་། དཀར་པོ་ལ་སོགས་ཁ་དོག་བསྟོད།
བརྞཾ་ཡི་གེ་ལ་ཡང་ངོ་།། 50

अरुणो भास्करेऽपि स्याद्वर्णभेदेऽपि च त्रिषु ।
स्थाणुः शर्व्वेऽप्यथ द्रोणः काकेऽप्याजौ रवे रणः ॥ ५१ ॥

... ... ।
... ... ॥ 51

ग्रामणी र्नापिते पुंसि श्रेष्ठे ग्रामाधिपे त्रिषु ।
ऊर्णा मेषादिलोम्नि स्यादावर्त्ते चान्तरा भ्रुवोः ॥ ५२ ॥

གྲཱ་མ་ཎཱི་ནི་འབྲེག་མཁན་དང་། སྐྱེས་གསུམ་མཆོག་བདག་རྣམས་ལའོ།
ཨཱུརྞཱ་ལུག་སོགས་བལ་དང་ནི། སྨིན་མའི་མཚམས་ཀྱི་འཁྱིལ་བ་ལ།། 52

हरिणी स्यान्मृगी हेमप्रतिमा हरिता च या ।
त्रिषु पाण्डौ च हरिणः स्थूणा स्तम्भेऽपि वेश्मनः ॥ ५३ ॥

ཧ་རི་ཎཱི་ནི་རི་དགས་མོ། གསེར་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སེར་པོ་ལ་འང་།
གསུམ་པོ་སྐྱ་བོ་ཧ་རི་ཎ། ལྷུགས་དང་ཁྱིམ་གྱི་ཀ་བ་ལ།། 53

तृष्णे स्पृहापिपासे द्वे जुगुप्साकरुणे घृणे ।
वणिक्पथेऽपि विपणिः सुरा प्रत्यक् च वारुणी ॥ ५४ ॥

ཏྲྀ་ཥྞེ་འདོད་པ་སྐོམ་པ་ལ། སྨོད་པ་སྙིང་རྗེ་གྷྲྀ་ཎེའོ།
ཚོང་འདུས་ལམ་ནི་བི་པ་ཎི། ཆང་དང་ནུབ་ཕྱོགས་ཝཱ་རུ་ཎི།། 54

करेणुरिभ्यां स्त्री नेभे द्रविणन्तु बलं धनम् ।
शरणं गृहरक्षित्रोः श्रीपर्णं कमलेऽपि च ॥ ५५ ॥

ཀ་རེ་ཎུ་ནི་གླང་མོ་གླང་། དྲ་བི་ཎ་ནི་ཁྲིམས་དང་སྐྱབས།
ཤྲཱི་པརྞཱི་ནི་པདྨ་བུམ* ।। 55

* ཟུམ ?

विषाभिमरलौहेषु तीक्ष्णं क्लीबे खरे त्रिषु ।
प्रमाणं हेतुमर्य्यादाशास्त्रेयत्ताप्रमातृषु ॥ ५६ ॥

དུག་གཡུལ་ལྕུགས་རྣོ་ཏཱི་ཀྵྞ། མ་ཉིད་ཁ་རེ་གསུམ།
པྲ་མཱ་ཎཾ་ནི་རྒྱུ་མཚན་དང་། ཡུལ་ལུགས་བསྟན་བཅོས་འདེབས་ཆད་ཚད།། 56

करणं साधकतमं क्षेत्रगात्रेन्द्रियेष्वपि ।
प्राण्युत्पादे संसरणमसम्बाधचमूगतौ ॥ ५७ ॥

ཀ་ར་ཎཾ་ནི་སྒྲུབ་ནུས་དང་། ཞིང་དང་ལུས་དབང་རྣམས་ལ་ཡང་།
སྲོག་ཆགས་སྐྱེ་བ་སཾ་སར་ཎ། དཔུང་ཚོགས་རྒྱུ་དང་གྲོང་ཁྱེར་ཐྭ།། 57

घण्टापथेऽथ वान्तान्ने समुद्गिरणमुन्नये ।
अतस्त्रिषु विषाणं स्यात् पशुशृङ्गेभदन्तयोः ॥ ५८ ॥

ས་སྒུ་དྒར་ཎ་འདོན་དང་འཁྱེར། འདི་ནས་གསུམ་སྟེ་བི་ཥཱ་ཎཾ།
ཕྱུགས་ཀྱི་རྭ་དང་ཚེམ*པ་ལ།། 58

प्रवणं क्रमनिम्नोर्व्यां प्रह्वे ना तु चतुष्पथे ।
सङ्कीर्णौ निचिताशुद्धावीरिणं शून्यमूषरम् ॥ ५९ ॥

པྲ་བཎ་ནི་མི་མཉམ་དང་། དགའ་དང་བཞི་མདོ་རྣམས་ལའོ།
སཾ་ཀཱིརྞ་ནི་དག་མ་དག། ཨཱི་ར་ཎཾ་སྟོང་ཚྭ་སྒོ་ཅན།། 59

* ཚེམས ?

देवसूर्यौ विवस्वन्तौ सरस्वन्तौ नदार्णवौ ।
पक्षिताक्ष्यौं गरुत्मन्तौ शकुन्तौ भासपक्षिणौ ॥ ६० ॥

ལྷ་ཉི་བི་བ་སྭན་ཏཽ་འོ། ས་ར་སྭན་ཏོ་གཙང་ཅོ་མཚོ་འོ།
བྱ་ཁྱུང་གརུཏ་མ་ནྟཽ་དང་། ཤ་ཀུ་ན་ཏི་ཁྲིམ་བྱ་བྱ།། 60

अग्न्युत्पातौ धूमकेतुजीमूतौ मेघपर्व्वतौ ।
हस्तौ तु पाणिनक्षत्रे मरुतौ पवनामरौ ॥ ६१ ॥

མེ་སྐྱེས་དུ་བ་ཀེ་ཏུའོ། ཇོ་མུ་ཏཽ་ནི་སྤྲིན་དང་རི།
ཧསྟོ་ལག་པ་མེ་བཞིའོ། མ་རུ་ཏཽ་ནི་རླུང་འཆི་མེད།། 61

यन्ता हस्तिपके सूते भर्त्ता धातरि पोष्टरि ।
यानपात्रे शिशौ पोतः प्रेतः प्राण्यन्तरे मृते ॥ ६२ ॥

ཡནྟ་གླང་ཆེན་ཁ་ལོ་སྒྱུར། བྷརྟ་འཛིན་གསོ་བ་པོ།
གྲུ་དང་བྱིས་པ་པོ་ཏའོ། པྲེ་ཏ་སྲོག་ཆགས་མཐའ་མ་རོ།། 62

ग्रहभेदे ध्वजे केतुः पार्थिवे तनये सुतः ।
स्थपतिः कारुभेदेऽपि भूभृद्भूमिधरे नृपे ॥ ६३ ॥

གཟའ་དབྱེ་རྒྱལ་མཚན་ཀེ་ཏུའོ། ས་བདག་བུ་དང་སུ་ཏའོ།
སྠ་བ་ཏི་ནི་ཤིང་མཁན་དབྱེ། ས་འཛིན་རི་དང་རྒྱལ་པོ་འོ།། 63

मूर्द्धाभिषिक्तो भूपेऽपि ऋतुः स्त्रीकुसुमेऽपि च ।
विष्णावप्यजिताव्यक्तौ सूतस्त्वष्टरि सारथौ ॥ ६४ ॥

སྤྱི་བོར་དབང་བསྐུར་རྒྱལ་རིགས་ལའང་། རི་ཏུ་བུད་མེད་མེ་ཏོག་དུས།
ཁྱབ་འཇུག་ཕམ་པ་བྱ་ཀོྡ་སྣྲ་ད།། 64

व्यक्तः प्राज्ञेऽपि दृष्टान्तावुभे शास्त्रनिदर्शने ।
क्षत्ता स्यात् सारथौ द्वाःस्थे क्षत्रियायाञ्च शूद्रजे ॥ ६५ ॥

ཁ་ལོ་སྒྱུར་བྱཀད་མཁས་དང་གསལ་བའོ། དྲྀཥྚཱ་ད་གཉིས་བསྟན་བཅོས་དང་།
ཀྵཏྟ་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་དང་། སྒོ་སྐྱེས་རྒྱལ་རིགས་དམངས་འདྲེས་བུ།། 65

वृत्तान्तः स्यात् प्रकरणे प्रकारे कार्त्स्न्यवार्त्तयोः ।
आनर्त्तः समरे नृत्यस्थाननीवृद्विशेषयोः ॥ ६६ ॥

བྲྀཏྟཱནྟ་ནི་རབ་དབྱེ་དང་། བྱེ་བྲག་ཚོགས་པ་གཏམ་རྣམས་སོ།
ཨ་ནརྟ་ནི་གཡུལ་དང་ནི། གར་གནས་སྐྱེས་མཐའི་བྱེ་བྲག་ལ།། 66

कृतान्तो यमसिद्धान्तदैवाकुशलकर्म्मसु ।
श्लेष्मादि-रसरक्तादि-महाभूतानि तद्गणाः ॥ ६७ ॥

ཀྲྀ་ཏཱྟ་ད་ནི་གཤིན་དང་། གྲུབ་མཐའ་སྔོན་གྱི་མི་དགེའི་ལས།
བད་ཀན་ལ་སོགས་རོ་དང་ནི། ཁྲག་སོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དང་།། 67

इन्द्रियाण्यश्मविकृतिः शब्दयोनिश्च धातवः ।
कक्षान्तरेऽपि शुद्धान्तो नृपस्यासर्व्वगोचरे ॥ ६८ ॥

དེ་ཡི་ཡོན་དན་དབང་པོ་རྣམས། རྡོ་ཡི་བྱེ་བྲག་སྒྲའི་སྐྱེས་གནས།
དྷཱ་ཏུ་ཡིན་དེ་ཁམས་ཞེས་སོ། ཀ་ཀྵཱ་ནྟ་རེ་བཙུན་མོའི་འཁོར།
མི་དབང་ཀུན་གྱིས་སྤྱད་ཡུལ་ཅན།། 68

काष्ठसामर्थ्ययोः शक्ति र्मूर्त्तिः काठिन्यकाययोः ।
विस्तारवल्ल्यो र्व्रततिर्व्वसती रात्रिवेश्मनोः ॥ ६९ ॥

ཀཱ་ཥྛ་ནུས་པ་ཤཀྟིའོ། མུརྟི་སྲ་དང་ལུས་ལའོ།
ཡངས་པ་འཁྲི་ཤིང་བྲ་ཏེ་ཏི། བ་ས་ཏཱི་ནི་མཚན་མོ་ཁྱིམ།། 69

क्षयार्च्चयोरपचितिः साति र्दानावसानयोः ।
अर्त्तिः पीड़ाधनुष्कोट्यो र्जातिः सामान्यजन्मनोः ॥ ७० ॥

ཟད་མཆོད་ཨ་བ་ཙི་ཏིའོ། སཱ་ཏི་སྦྱིན་དང་གནས་དག་ལ།
ཨརྟི་ཟུག་ཏུ་གཞུ་ཡི་མཆོག། ཛཱ་ཏི་སྤྱི་དང་སྐྱེ་བ་དག།། 70

प्रचारस्यन्दयोरीती रीतिर्डिम्बप्रवासयोः ।
उदयेऽधिगमे प्राप्ति स्त्रेता त्वग्निचये युगे ॥ ७१ ॥

རབ་སྤྱོད་བསྐྱོད་པ་ཨཱི་ཏིའོ། རཱི་ཏི་མཚོང་དང་གནས་དག་གོ།
ཤར་དང་ཐོབ་པ་པྲཱཔྟིའོ། སྟེ་ཏ་སེ་གསུམ་གསུམ་ལྡན་དུས།། 71

वीणाभेदेऽपि महती भूति र्भस्मनि सम्पदि ।
नदीनगर्य्यौ नागानां भोगवत्यथ सङ्गरे ॥ ७२ ॥

པི་ལྦང་དབྱེ་བ་མ་ཧ་ཏཱི། བྷཱུ་ཏི་ཐལ་དང་ཕུན་སུམ་ཚོགས།
གཙང་པོ་ཀླུ་ཡི་གྲོང་ཁྱེར་རྣམས། བྷོ་ག་བ་ཏཱི་དེ་ནས་ནི།། 72

सङ्गे सभायां समितिः क्षयवासावपि क्षितिः ।
रवेरर्च्चिश्च शस्त्रञ्च वह्निज्वाला च हेतयः ॥ ७३ ॥

བདེ་བྱེད་གྲོགས་པོ་དག་དང་ནི། གཡུང་འདུ་ས་ནི་ས་མི་ཏི།
ཟད་དང་གནས་ལ་ཀྵི་ཏིའོ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་མཚོན་ཆ་དང་།
མེ་ལྕེ་འབར་བ་ཧེ་ཏོ་འོ།། 73

जगती जगति च्छन्दोविशेषेऽपि क्षितावपि ।
पंक्तिश्छन्दोऽपि दशमं स्यात् प्रभावेऽपि चायतिः ॥ ७४ ॥

ཛ་ག་ཏཱི་ནི་འགྲོ་བ་དང་། སྡེབ་སྦྱོར་བྱེ་བྲག་ས་གཞི་ལའང་།
པཾ་ཀྟི་གྲལ་དང་ཡིག་བཅུའི་སྡེབས། འོད་དང་ཆགས་པ་ཨ་ཏི།། 74

पत्तिर्गतौ च मूले तु पक्षतिः पक्षभेदयोः ।
प्रकृति र्योनिलिङ्गे च कौशिकाद्याश्च वृत्तयः ॥ ७५ ॥

པཏྟི་འགྲོ་དང་རྐང་ཐང་ངོ་། རྩ་བ་གཤེག་དབྱེ་པཀྵ་ཏི།
པཀྲྀ་ཀླེ་ད་ཡོཿསྦྲ་ཀྲི་ཏི་ནི་སྐྱེ་གནས་བཏགས། གར་ཚོགས་འཚོ་བ་བྲི་ཏིའོ།། 75

सिकताः स्यु र्वालुकापि वेदे श्रवसि च श्रुतिः ।
वनिता जनितात्यर्थानुरागायाञ्च योषिति ॥ ७६ ॥

སི་ཀ་ཏཱ་ནི་བྱེ་གྲོ་དུམ། རིག་བྱེད་ཐོས་པ་ཤྲུ་ཏིའོ།
བ་ནི་ཏཱ་དང་ཛ་ནི་ཏཱ། མ་དང་རྗེས་ཆགས་ལྡན་མེད་ལ།། 76

गुप्तिः क्षितिव्युदासेऽपि धृति र्धारणधैर्य्ययोः ।
बृहती क्षुद्रवार्त्ताकी छन्दोभेदे महत्यपि ॥ ७७ ॥

གུ་པྟི་དོང་འབྲུ་བུག་བཅས་གྲུ། དྷྲྀ་ཏི་འཛིན་དང་བློ་གྲོས་སོ།
བྲྀ་ཧ་ཏཱི་ནི་བུམ་སྨན་དང་། སྡེབ་སྦྱོར་དབྱེ་བ་ཆེན་པོ་ལའང་།། 77

वासिता स्त्रीकरिण्योश्च वार्त्ता वृत्तौ जनश्रुतौ ।
वार्त्तं फल्गुन्यरोगे च त्रिष्वप्सु च घृतामृते ॥ ७८ ॥

བུད་མེད་གླང་པོ་བཱ་སི་ཏཱ། བརྟ་འཚོ་བ་སྐྱེ་བོ་འི་གཏམ།
བཱརྟ་ནད་མེད་སྙིང་པོ་མེད། གསུམ་ཞུན་མར་མར་ནི་ཨ་མྲི་ཏེ།། 78

कलधौतं रौप्यहेम्नो र्निमित्तं हेतुलक्ष्मणोः ।
अत्याहितं महाभीतिः कर्म्म जीवानपेक्षि च ॥ ७९ ॥

ཀ་ལ་དྷཽ་ཏཾ་དངུལ་དང་གསེར། ནི་མི་ཏྟཾ་ནི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད།
ཨ་ཏྱཱ་ཧི་ཏཾ་འཇིགས་ཆེན་དང་། ལས་ཀྱིས་འཚོ་བ་མི་ལྟ་བྱེད།། 79

युक्ते क्ष्मादावृते भूतं प्राण्यतीते समे त्रिषु ।
श्रुतं शास्त्रावधृतयो र्युगपर्य्याप्तयोः कृतम् ॥ ८० ॥

རིག་པས་ས་སོགས་དུས་བྷཱུ་ཏཾ། སྲོག་ཆགས་འདས་དུས་འདྲ་བ་གསུམ།
ཤྲུ་ཏཾ་བསྟན་བཅོས་པ་འཛིན་ཆེན་དང་། རྫོགས་ལྡན་རྣམས་གྲངས་ཐོབ་ཀྲི་ཏཾ།། 80

वृत्तं पद्ये चरित्रे त्रिष्वतीते दृढनिस्तले ।
महद्राज्यञ्चावगीतं जन्ये स्याद्गर्हिते त्रिषु ॥ ८१ ॥

བྲི་ཏྟཾ་ཚིགས་བཅད་སྤྱོད་པ་གསུམ། འདས་དུས་བསྟན་པོ་ཧྲུམ་པོ་ལ།
མ་ཧ་ད་ནི་རྒྱལ་སྲིད་དང་། སྐྱེས་བོས་སྨོད་དང་ཆེན་པོ་ལ།
ལས་ཀྱིས་འཚོ་བ་མི་ལྷ་བྱེད*།། 81

श्वेतं रौप्येऽपि रजतं हारे रौप्ये सिते त्रिषु ।
त्रिष्वितो जगदिङ्गेऽपि रक्तं नील्यादिरागि च ॥ ८२ ॥

གསུམ་ཞེད་དངུལ་དང་དཀར་པོ་ལ། ར་ཛ་ཏཾ་ནི་དོ་ཤལ་དང་།
དངུལ་དང་དཀར་པོ་རྣམས་ལ་གསུམ། གསུམ་པོ་དེ་ནས་ཛ་གད་ནི།
འགྲོ་བ་དང་ནི་འཁོར་བ་ལ། རཀྟཾ་སྔོ་སོགས་ཆགས་པ་ལ།། 82

अवदातः सिते पीते शुद्धे बद्धार्जुनौ सितौ ।
युक्तेऽतिसंस्कृते मर्षिण्यभिनीतोऽथ संस्कृतम् ॥ ८३ ॥

ཨ་བ་ད་ཏ་དཀར་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་ནི་དག་པའོ།
ལྷག་ལུས་དཀར་པོ་སི་ཏོ། རིགས་དང་མངོན་པར་ལེགས་སྦྱར་དང་།
ཉུས་པ་ཡ་བྷི་ནཱི་ཏའོ། དེ་ནས་ལེགས་སྦྱར་ཟིན་པ་དང་།། 83

---

* Superfluous.

क्वचिमे लक्षणोपेतेऽप्यनन्तोऽनवधावपि ।
ख्याते हृष्टे प्रतीतोऽभिजातस्तु कुलजे बुधे ॥ ८४ ॥

མཚན་ཉིད་ལྡུ་པེ་ཏེ་ཡང་ངོ། ཨ་ནནྟ་ནི་མཐའ་ཡས་དགར།
གྲགས་དང་ཡིད་འོང་པྲ་ཏཱི་ཏོ། ཨ་བྷི་ཛཱ་ཏ་རིགས་སྐྱེས་བློ། ‖ 84

विविक्तौ पूतविजनौ मूर्च्छितौ मूढसोच्छ्रयौ ।
द्वौ चाम्लपरुषौ शुक्तौ शितौ धवलमेचकौ ॥ ८५ ॥

བི་བི་ཀྟཽ་ནི་དག་དང་དབེན། མཱུར་ཚྪཽ་ཏཽ་ནི་རྨོངས་དང་མཐོ།
གཉིས་དག་སྐྱུར་རྩུབ་ཤུཀྟཽ། ཤི་ཏཱི་དཀར་དང་དཀར་ནག་འདྲེས། ‖ 85

सत्ये साधौ विद्यमाने प्रशस्ते ऽभ्यर्हिते च सन् ।
पुरस्कृतः पूजितेऽरात्यभियुक्तेऽग्रतः कृते ॥ ८६ ॥

སདུ་ལེགས་དང་རིགས་ལྡན་དང་། དགེ་བ་ཕན་བྱེད་བདེན་པའོ།
པུ་ར་སྐྲྀད་མཆོད་པ་དང་། དགྲ་དང་མངོན་པར་རིག་པ་དང་།
མངོན་དུ་བྱ་བ་རྣམས་ལའོ། ‖ 86

निवातावाश्रयावातौ शस्त्राभेद्यञ्च वर्म्म यत् ।
जातोन्नद्धप्रवृद्धाः स्युरुच्छ्रिता उत्थितास्त्वमी ॥ ८७ ॥

ནི་ཝཱ་ཏ་ནི་རླུང་མེད་གནས། མཚོན་གྱིས་མི་ཆོད་གོ་ཆ་ལའང་།
ཛཱ་ཏཿསྐྱེས་དང་འཚོ་བ་ཐོབ། ཨུཙྪྲི་ཏ་དང་ཨུཏྠི་ཏ་འདི་རྣམས། ‖ 87

वृद्धिमत्प्रोद्यतोत्पन्ना आदृतौ सादरार्चितौ ।
अर्थोऽभिधेयो रैवस्तु प्रयोजननिवृत्तिषु ॥ ८८ ॥

མཐོ་དང་ཤར་ཕྱོགས་སྐྱེ་བ་རྣམས། ཨཱ་དྲི་ད་ནི་དག་མཆོད་བྱེད།
ཨརྠ་བརྗོད་བྱ་རིན་པོ་ཆེ། དངོས་པོ་དགོས་པ་ཆོ་རྣམས་ལ།། 88

निदानागमयोस्तीर्थ मृषिजुष्टजले गुरौ ।
समर्थस्त्रिषु शक्तिष्ठे सम्बन्धार्थे हितेऽपि च ॥ ८९ ॥

ཏཱིརྠ་གླིང་གཞི་ལུང་དང་ནི། དྲང་སྲོང་སྲུ་སྤྱོགས་ལྷི་བའོ།
ས་མརྠ་གསུམ་ནུས་པ་དང་། འདོད་པ་འབྲེལ་འདོད་ཕན་པ་ལའང་།། 89

दशमीस्थौ क्षीणरागवृद्धौ वीथी पदव्यपि ।
आस्थानीयत्नयोरास्था प्रस्थो ऽस्त्री सानुमानयोः ॥ ९० ॥

ད་ཤ་མཱི་སྠཽ་ཆགས་ཉམས་རྒན། ཝཱི་ཐཱི་ལི་དང་རྒྱུག་པའོ།
ཨཱསྠཱ་དམའ་བ་གནས་མཐོང་བ། པྲསྠ་མོ་མིན་སཱ་ནུ་དང་། བྲི་ལའོ།། 90

अभिप्रायवशौ छन्दावब्दौ जीमूतवत्सरौ ।
अपवादौ तु निन्दाज्ञे दायादौ सुतबान्धवौ ॥ ९१ ॥

དགོངས་ཅན་དབང་བྱེད་ཚནྡ་དའོ། ཨ་བ་དཽ་སྤྲིན་དང་ལོ་ལའོ།
ཨ་པ་བཱ་དཽ་སྨོད་དང་སྨོངས། དཱ་ཡ་དཽ་ནི་བུ་དང་གཉེན།། 91

पादा रश्म्यंघ्रितूर्य्यांशा श्चन्द्राग्न्यर्का स्तमोनुदः ।
निर्व्वादो जनवादेऽपि शादो जम्बालशष्पयोः ॥ ९२ ॥

པཱ་དཱ་འོད་ཟེར་ཞབས་དང་ནི། བཞི་ཆ་ཟླ་མེ་ཉི་མུན་སེལ།
ནི་རྦཱ་ད་ན་སྐྱེ་བོས་སྨྲས། ཤཱ་དོ་ལྷམ་དང་སྒྲ་གུའོ། 92

आरावे रुदिते चातर्य्याक्रन्दो दारुणे रणे ।
स्यात् प्रसादो ऽनुरागेऽपि सूदः स्याद्यञ्जनेऽपि च ॥ ९३ ॥

དཀྲུང་བ་ངུ་སྐད་སྐྱོབ་པ་རྣམས། ཨཱ་ཀྲནྡོ་དྲག་པོའི་གཡུལ།
པྲ་སཱ་ད་ནི་དངས་པའོ། སུ་དང་ཟས་སྦྱོར་བྲགས་པ་ཡང་། 93

गोष्ठाध्यक्षेऽपि गोविन्दो हर्षेऽप्यामोदवन्दः ।
प्राधान्ये राजलिङ्गे च वृषाङ्गे ककुदो ऽस्त्रियाम् ॥ ९४ ॥

ཙུ་དབོན་བ་རྫི་གོ་བིནྡ། ཨ་མོ་དེ་ནི་དགའ་དང་ཆང་།
གཙོ་བོ་དང་ནི་རྒྱལ་པོ་འོ། རྟགས།
ཁྱུ་མཆོག་ནོག་རྣམས་ཀ་ཀུ་དོ། མོ་མིན་ནོ། 94

स्त्री सम्विज्ज्ञानसम्भाषाक्रियाकाराजिनामसु ।
धर्म्मे रहस्युपनिषत् स्यादृतौ वत्सरे शरत् ॥ ९५ ॥

མོ་སཾ་ཝིད་ནི་མཁྱེན་པ་དང་། གསུང་ངག་བྱ་བྱེད་གསུལ་མིང་རྣམས།
ཆོས་དབེན་ཨུ་པ་ནི་ཥ་ད། སྟོན་ཀ་ལོ་ནི་ཤ་རད། 95

पदं व्यवसित-त्राण-स्थान-लक्ष्मांघ्रि-वस्तुषु ।
गोष्पदं सेविते माने प्रतिष्ठा कृत्यमास्पदम् ॥ ९६ ॥

པ་དཾ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་དང་། གནས་དང་ཕྱུན་ཚོགས་རྐང་པ་དངོས།
གོ་ཥྤ་དཾ་ནི་ཞབས་ཏོག་བྲེ། རབ་གནས་ཐོབ་པ་ཨཱ་སྤ་དཾ།། 96

त्रिष्विष्टमधुरौ स्वादू मृदू चातीक्ष्णकोमलौ ।
मूढाल्पापटुनिर्भाग्या मन्दाः स्यु द्वौ तु शारदौ ॥ ९७ ॥

གསུམ། ཡིད་འོང་སྙང་ཙྪི་སྭཱ་དུའོ།
མྲི་དུ་ནོ་དང་འཇམ་པ་དག། རྨོངས་དང་ཉུང་དང་མི་གསལ་དང་།
སྐལ་པ་ངན་རྣམས་མནྡའོ། གཉིས་ཤཱ་རྡི་ནི་རྩེ་མོ་གཉེན་པའོ།། 97

प्रत्यग्राप्रतिभौ विद्वत्सुप्रगल्भौ विशारदौ ।
व्यामो वटश्च न्यग्रोधावुत्सेधः काय उन्नतिः ॥ ९८ ॥

བི་ཤཱ་ར་དོ་ཡོངས་ཅན་མཁས། ནམ་མཁའི་དམའ་མོ་ནྱ་གྲོ་དྷ།
ཨུད་སེདྷ་ལུས་དང་མཐོ།། 98

पर्य्याहारश्च मार्गश्च विवधौ वीवधौ च तौ ।
परिधि र्यज्ञियतरोः शाखायामुपसूर्य्यके ॥ ९९ ॥

ལེན་བྱེད་ལ་ནི་བཱི་བ་དྷ། བི་བ་དྷ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ།
པ་རི་དྷི་ནི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི། ཏོད་ཕྱུར་ཤཱ་ཁཱ་ཉེ་འཁོར་རོ།། 99

बन्धकं व्यसनं चेतः पीड़ाधिष्ठानमाधयः ।
स्युः समर्थननीवाकनियमाश्च समाधयः ॥ १०० ॥

ད་མ་ཉེས་པ་སེམས་ནད་དང་། བྲིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཨ་དྷི་འོ།
མཉམ་དོན་སི་བོན་ངག་དང་ནི། ངེས་པ་རྣམས་ནི་ས་མ་དྷི།། 100

दोषोत्पादेऽनुबन्धः स्यात् प्रकृत्यादिविनश्वरे ।
मुख्यानुयायिनि शिशौ प्रकृतस्यानुवर्त्तने ॥ १०१ ॥

ཉེས་སྐྱེ་ཨ་ནུ་བནྡྷ་དང་། རང་བཞིན་ལ་སོགས་དབྱངས་མེད་དང་།
གཙོ་བོ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། བྱིས་པ་རང་བཞིན་རྗེས་འགྲོ་འོ།། 101

विधु र्विष्णौ चन्द्रमसि परिच्छेदे विलेऽवधिः ।
विधि र्विधाने दैवे च प्रणिधिः प्रार्थने चरे ॥ १०२ ॥

བིདྷུ་ཁྱབ་འཇུག་ཟླ་བའོ། ཡོངས་གཅོད་དུས་དག་ཨ་ཝ་དྷི།
བི་དྷི་སྒྲུབ་དང་སྔོན་གྱི་ལས། པྲ་ཎི་དྷི་ནི་སྨོན་མོ་སྤྱོད།། 102

बुधवृद्धौ पण्डितेऽपि स्कन्धः समुदयेऽपि च ।
देशे नदविशेषेऽब्धौ सिन्धुर्ना सरिति स्त्रियाम् ॥ १०३ ॥

བུདྷ་རྒན་དང་མཁས་པའོ། སྐནྡྷ་ཡང་དག་འཚོགས་པའོ།
ཡུལ་གཙང་པོ་ཁྱད་ཨབ་དྷི། སིནྡྷུ་ཆ་ཕྲན་ལའོ་མོ།། 103

विधाविधौ प्रकारे च साधू रम्येऽपि च त्रिषु ।
वधू जाया स्नुषा स्त्री च सुधालेपोऽमृतं स्नुही ॥ १०४ ॥

བི་དྷཱ་བི་དྷཽ་རྣམ་པའོ། སཱ་དྷཱུ་དགའ་བ་དང་ལེགས་པ་ལ།
བ་དྷཱུ་བུད་མེད་མནའ་མ་ཆུང་། སུ་དྷཱ་བྱུག་པ་བདུད་རྩི་སྡོན* ། 104

सन्धा प्रतिज्ञा मर्य्यादा श्रद्धा सम्प्रत्ययः स्पृहा ।
मधु मद्ये पुष्परसे क्षौद्रे चान्धतमस्यपि ॥ १०५ ॥

སནྡྷཱ་ནི་ཆ་ཡུལ་ཆོས་སོ། ཤྲདྡྷཱ་བློ་དང་འདོད་པའོ།
མ་དྷུ་ཆང་དང་མེ་ཏོག་རྩི་དང་སྦྲང་། ཨནྡྷ་ལོང་བ་མུན་པའོ། 105

अतस्त्रिषु समुन्नद्धौ पण्डितंमन्यगर्व्वितौ ।
ब्रह्मबन्धुरधिक्षेपे निर्द्देशे ऽथावलम्बितः ॥ १०६ ॥

འདི་ནས་གསུམ་ཡིན་ས་མུནྣདྡྷོ། མཁས་པའི་ང་རྒྱལ་ཁེངས་པའོ།
ཚངས་གཉེན་ཞིན་དུ་གཡོ་དང་ངེས་བསྟན་པ། 106

अविदूरोऽप्यवष्टब्धः प्रसिद्धौ ख्यातभूषितौ ।
सूर्य्यवह्नी चित्रभानू भानू रश्मिदिवाकरौ ॥ १०७ ॥

ཉེན་དང་རིང་མིན་མཐོང་ཨ་བཏྲ་བོ། པྲ་སི་དྡྷི་ནི་གྲགས་དང་རྒྱན།
ཉི་མེ་ཙི་ཏྲ་བྷཱ་ནུའོ། བྷཱ་ནུ་འོད་ཟེར་འོད་ཀྱི་བྱེད། 17

---

* ཉ་སྡོན ?

भूतात्मानौ धातृदेहौ मूर्खनीचौ पृथग्जनौ ।
ग्रावाणौ शैलपाषाणौ पत्रिणौ शरपक्षिणौ ॥ १०८ ॥

བྷཱུ་ཏཱ་ཏྨཱ་ནཽ། འབྱུང་པོའི་བདག་ཉིད་མ་ལུས། རྨོངས་དང་དམན་པ་སོ་སོ་སྐྱེ།
གྲཱ་བ་ཎཻ་ནི་རི་དང་རྡོ། པ་ཏྲི་ཎི་ནི་སྒྲོ་ལྡན་མདའ་དང་བྱ་དག་གོ།། 108

तरुशैलौ शिखरिणौ शिखिनौ वह्निबर्हिणौ ।
प्रतियत्नावुभौ लिप्सोपग्रहावथ सादिनौ ॥ १०९ ॥

ཤིང་དང་རིན་ཆེ་མོ་ཅན། ཤི་ཁི་ནཻ་མེ་རྨ་བྱ།
བྲ་ཏི་ཡ་དན་གཉིས་མཐུན་སེམས། ཉེར་འཛིན་དེ་ནས་སཱ་དི་ནོ།། 109

द्वौ सारथिहयारोहौ वाजिनोऽश्वेषुपक्षिणः ।
कुलेऽप्यभिजनो जन्मभूम्यामप्यथ हायनाः ॥ ११० ॥

གཉིས། ཁ་ལོ་སྒྱུར་དང་རྟ་བཞོན། བཱ་ཛི་ན་ནི་མདའ་*དང་བྱ།
ཀུ་ལེ་པྱ་བྷི་ཛ་ན་ནི། སྐྱེ་བ་དང་ནི་སྐྱེས་པའི་ས། དེ་ནས་ཧཱ་ཡ་ན་ཞེས་པ།། 110

वर्षार्चिर्व्रीहिभेदाः स्यु श्चन्द्राग्न्यर्का विरोचनाः ।
केशेऽपि वृजिनो विश्वकर्म्मार्कसुरशिल्पिनोः ॥ १११ ॥

ལོ་དང་འོད་ཟེར་འབྲུ་ཡི་དབྱེ། ཟླ་མེ་ཉི་མ་བི་རོ་ཙ་ནཱ།
སྐྲ་འཕྲུལ་བྲི་འཛིན་ཡིན་ནོ། སྣ་ཚོགས་ལས་དང་ཉི་མ་དང་།
ལྷ་དང་བཟོ་དག་ཡིན་ནོ།། 111

* For ཏ ?

आत्मा यत्नो धृति र्बुद्धिः स्वभावो ब्रह्मवर्ष्म च ।
शत्रुधातुकमत्तेभवर्षुकाब्दा घनाघनाः ॥ ११२ ॥

ཨཱད་མཱན་འདྣུན་པ་འཛིན་པ་དང་། བློ་གྲོས་རང་བཞིན་ཚངས་པ་གླང་སྲོས་དང་།
ཆར་སྤྲིན་གྷཱ་ན་གྷཱན་ནོ།། 112

अभिमानोऽर्थादिदर्पे ज्ञाने प्रणयहिंसयोः ।
घनो मेघे मूर्त्तिगुणे त्रिषु मूर्त्ते निरन्तरे ॥ ११३ ॥

ཨ་བྷི་མ་ན་དོན་སོགས་ཀྱི། ང་རྒྱལ་ཤེས་པ་ཡིད་བརྩུགས་རྣམ་འཚེའོ།
གྷ་ན་སྤྲིན་དང་གཟུགས་ཡོན་ཏན། གསུམ་མཁྲེགས་པ་དང་ནི་བར་མེད་དོ།། 113

इनः सूर्य्ये प्रभौ राजा मृगाङ्के क्षत्रिये नृपे ।
वाणिन्यौ नर्त्तकीमत्ते स्रवन्त्या मपि वाहिनी ॥ ११४ ॥

ཨཱི་ན་ཉི་མ་འོད་ཟེར། ར་ཛ་ན་ནི་རི་དགས་མཚན།
རྒྱལ་རིགས་མི་ཡི་དབང་པོ་ལ། ནྲ་ཏི་ཀཱི་ནི་གར་མ་སྒྲོས།
མཚན་ཡོད་དམག་ནི་བཱ་ཧི་ནཱི།། 114

ह्रादिन्यौ वज्रतड़ितौ वन्दायामपि कामिनी ।
त्वग्देहयोरपि तनुः सूनाधोजिह्विकापि च ॥ ११५ ॥

ཧྲ་དི་ནཱི་ནི་གནམ་ལྕགས་གློག། བནྡྷ་ཡ་ན་ཆགས་ཅན་མ།
ལྤགས་དང་ལུས་དག་ཏ་ནུའོ། ཤཱུ་ནཱ་འོག་ཏུ་ལྕེ་འཆད་པ།། 115

क्रतुविस्तारयोरस्त्री वितानं त्रिषु तुच्छके ।
मन्देऽथ केतनं कृत्ये केतावुपनिमन्त्रणे ॥ ११६ ॥

མེ་ཏོག་བི་ཏཱ་ནཾ་མཆོད་སྦྱིན་དང་། རྒྱ་ཆེན་མོ་མིན་གསུམ་སྟོང་དམན།
དེ་ནས་ཀེ་ཏ་ནམ་བྱུས་ཟེན། རྒྱལ་མཚན་མཉན་ཅིག། 116

वेद स्तत्त्वं तपो ब्रह्म ब्रह्मा विप्रः प्रजापतिः ।
उत्साहने च हिंसायां सूचने चापि गन्धनम् ॥ ११७ ॥

བེད་དེ་ཉིད་དཀ་ནི། ཚངས་པ་བྲམ་ཟེ་སྐྱེ་དགུའི་བདག།
སྤྲོ་དང་རྣམ་འཚེ་ཕྲ་མ་རྣམས། གནྡྷ་ནཱ་མ།། 117

आतञ्चनं प्रतीवापजवनाप्यायनार्थकम् ।
व्यञ्जनं लाञ्छनं श्मश्रु निष्ठानावयवेष्वपि ॥ ११८ ॥

ཨཱཏཉྩ་ནཾ་བསྐྱུན་ཚུ་དང་། བང་དང་རང་ཉིད་དོན་ལའོ།
བྱཉྫ་ནཾ་ནི་རྟགས་དང་ནི། སྨ་ར་ཚང་མ་ཆ་ཤས་རྣམས།། 118

स्यात् कौलीनं लोकवादे युद्धे पश्वहिपक्षिणाम् ।
स्यादुद्यानं निःसरणे वनभेदे प्रयोजने ॥ ११९ ॥

ཀཽ་ལཱི་ནཾ་ནི་སྐྱེ་བོས་སྨོད། དུད་འགྲོ་འཐབ་དང་སྤྲུལ་བྱ་ལའང་།
ཨུདྱཱ་ན་ནི་གྲོང་ཕྱི་རིམ། ནགས་དབྱེ་དང་ནི་རབ་དགོས་ལ།། 119

अवकाशे स्थितौ स्थानं क्रीड़ादावपि देवनम् ।
उत्थानं पौरुषे तन्त्रे सन्निविष्टोद्गमेऽपि च ॥ १२० ॥

དབེན་གནས་གནས་དག་སྠཱ་ནཾ། གཙོ་བའི་འཚོགས་པ་དེ་བ་ནཾ།
ཨུ་ཏྠཱ་ནཾ་ནི་སྐྱེས་མཐུ་ཅན། དམག་དང་སྤྱུད་ནས་ལངས་པ་ལ།། 120

व्युत्थानं प्रतिरोधे च विरोधाचरणेऽपि च ।
मारणे मृतसंस्कारे गतौ द्रव्येऽर्थदापने ॥ १२१ ॥

བྱུ་ཏྠཱ་ནི་དིང་འཛིན་ཟད། འགལ་བར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལའོ།
འཆི་དང་རོ་བསྲེག་འགྲོ་བ་དང་། རྫས་དང་སྦྱིན་པ་སླར་འོང་དང་།། 121

निवर्त्तनोपकरणानुव्रज्यासु च साधनम् ।
निर्यातनं वैरशुद्धौ दाने न्यासार्पणेऽपि च ॥ १२२ ॥

པན་བྱེད་རྗེས་འགྲོ་སཱ་དྷ་ནཾ། ནིརྻཱ་ཏ་ནཾ་དུས་དག་པ།
སྦྱིན་དང་བཅོལ་བ་གཏད་པའོ།། 122

व्यसनं विपदि भ्रंशे दोषे कामजकोपजे ।
पक्ष्माक्षिलोम्नि किञ्जल्के तन्त्वाद्यंशेऽप्यणीयसि ॥ १२३ ॥

བྱ་ས་ནཾ་ནི་ཕུན་ཚོགས་མིན། ཉམས་པ་ཉེས་པ་འདོད་སྐྱེ་ཁྲོ་སྐྱེའོ།
པཀྵྨ་ནི་མིག་རྫི་ཀེ་ས་ར་དང་། ཏཾ་ཏྭ་དྲྀ་ཤེ་བྱ་ཆུང་བ།། 123

तिथिभेदे क्षणे पर्व्व वर्त्म नेत्रच्छदेऽध्वनि ।
अकार्य्यगुह्ये कौपीने मैथुनं सङ्गतौ रतौ ॥ १२४ ॥

ཚེས་དབྱེ་སྐད་ཅིག་པར་བ་ན། བརྟྨ་མིག་ལྤགས་ལམ།
དོན་མེད་གསང་བ་ཀཽ་པཱི་ནེ། མི་ཐུ་ནཾ་ནི་འདུས་དང་དགའ།། 124

प्रधानं परमात्मा धीः प्रज्ञानं बुद्धिचिह्नयोः ।
प्रसूनं पुष्पफलयो र्निधनं कुलनाशयोः ॥ १२५ ॥

པྲ་དྷཱ་ནཾ་ནི་མཆོག་བདག་བློ། པྲཛྙཱ་ནཾ་ནི་བློ་གྲོས་རྟགས།
པྲསཱུ་ནཾ་ནི་མེ་ཏོག་འབྲས། ནི་དྷ་ནཾ་ནི་རིགས་དང་ཉམས།། 125

क्रन्दने रोदनाह्वाने वर्ष्म देहप्रमाणयोः ।
गृहदेहत्विट्प्रभावा धामान्यथ चतुष्पथे ॥ १२६ ॥

ཀྲནྡ་ན་ནི་ངུ་དང་འབོད། བརྵྨ་ནི་ལུས་དང་ཚད།
ཁྱིམ་དང་འོད་ཟེར་ལུས་མཐུ་དང་། དྷཱ་མཱ་ནི་དེ་ནས་ནི།། 126

सन्निवेशे च संस्थानं लक्ष्म चिह्नप्रधानयोः ।
आच्छादने सम्पिधान मपवारणमित्युभे ॥ १२७ ॥

བཞིན་དོ་གྲོང་སྐྲ་སཾ་སྠཱ་ནཾ། ཕུན་ཚོགས་རྟགས་ནི་པྲ་དྷཱ་ན།
ཨཱཙྪཱ་ད་ནི་འགེབས་སྒྲིབ་གཉིས།། 127

आराधनं साधने स्यादवाप्तौ तोषणेऽपि च ।
अधिष्ठानं चक्रपुरप्रभावाध्यासनेष्वपि ॥ १२८ ॥

ཨཱ་རཱ་དྷ་ནི་སྒྲུབ་པ་དང་། ཐོབ་དང་ཚིམ་པ་རྣམས་ལ་ཡང་།
ཨཱདྷིཥྛཱ་ནི་གྲོང་འཁོར་དང་། མཐུ་དང་གནས། 128

रत्नं स्वजातिश्रेष्ठेऽपि वने सलिलकानने ।
तलिनं विरले स्तोके वाच्यलिङ्गा स्तथोत्तरे ॥ १२९ ॥

རཏྣཾ་རང་རིགས་རིན་ཆེན་མཆོག། བ་ན་ཆུ་དང་ནགས་ཁྲོད་དོ།
ཏ་ལི་ནཾ་ནི་མཐོར་དང་ཉུང་། བརྗོད་བྱའི་རྟགས་ཅན་དེ་བཞིན་ཕྱི། 129

समानाः सत्समैकेये स्युः पिशुनौ खलसूचकौ ।
हीनन्यूना वूनगर्ह्यौ वेगिशूरौ तरस्विनौ ॥ १३० ॥

ས་མཱ་ན་ནི་མཚུངས་དང་གཅིག། པི་ཤུ་ནཽ་ནི་ཐ་ཤལ་དབྱེན།
ཧཱི་ནཱིཾ་མ་གང་དམན་ཐ་ཤལ། བང་དང་དཔའ་བ་ཏ་ར་སྭཱི་ནཽ། 130

अभिपन्नोऽपराद्धोऽभिग्रस्तव्यापन्नतावपि ।
कलापो भूषणे वर्हे तूणीरे संहतेऽपि च ॥ १३१ ॥

ཨ་བྷི་པ་ནྣོ་ཉེས་བྱས་དང་། དགྲ་དབང་སོང་དང་དོན་མེད་བྱས།
ཀ་ལཱ་པ་ནི་རྒྱན་དང་ནི། རྨ་བྱའི་མདོངས་དང་ཚོགས་པ་ལ་འང་། 131

परिच्छदे परीवापः पर्य्युप्तौ सलिलस्थितौ ।
गोधुग्गोष्ठपती गोपौ हरविष्णू वृषाकपी ॥ १३२ ॥

པ་རཱི་བཱ་ས་ཡོངས་གཅོད་དང་། པརྱུ་པྟཽ་དང་ཆུ་གནས་པ།
འཇོ་བ་ལ་བདག་གོ་པོ། དབང་ཁྱབ་འཇུག་བྲི་ཥཱ་ཀ་པཱི།། 132

वाष्प मुष्माश्रु कशिपु त्वन्न माच्छादनं द्वयम् ।
तल्पं शय्याट्टदारेषु स्तम्बेऽपि विटपो ऽस्त्रियाम् ॥ १३३ ॥

བཱཥྤ་སྣངས་པ་མིག་ཆུའོ། ཀ་ཤི་པུ་ནི་ས་གོས་གཉིས།
ཏ་ལྤཾ་ཉལ་པ་ཁང་སྟེང་ཆུང་མ། བི་ཊ་པོ་ནི་ཚང་ཚིང་དང་།། 133

प्राप्तरूपस्वरूपाभिरूपा बुधमनोज्ञयोः ।
भेद्यलिङ्गा अमी कूर्म्मी वीणाभेदश्च कच्छपी ॥ १३४ ॥

མོ་མིན་པྲ་པྟ་རཱུ་པ་སྭ་རུ་པ། ཨི་རཱུ་པ་ནི་མཁས་པ་དང་ནི་ཡིད་འོང་བ།
དབྱེ་བ་རྟགས་འདི་རྣམས་ལ་ནི། རུས་སྦལ་མོ་དང་དབྱངས་ཅན་མའི།
པི་ཝང་ཀཙྪ་པི་ཡིན་ནོ།། 134

रवर्णे पुंसि रेफः स्यात् कुत्सिते वाच्यलिङ्गकः ।
अन्तराभवसत्वेऽश्वे गन्धर्व्वौ दिव्यगायने ॥ १३५ ॥

བར་དོ་བར་སྲིད་སེམས་ཅན་དང་། རྟ་དང་ལྷ་ཡི་གླུ་གནྡྷ།། 135

कम्बु र्ना वलये शङ्खे द्विजिह्वौ सर्पसूचकौ ।
पूर्व्वोऽन्यलिङ्गः प्रागाह पुम्बहुत्वेऽपि पूर्व्वजान् ॥ १३६ ॥

ཀམྦུ་རྒྱན་མངས་དུང་ལའོ། ལྕེ་གཉིས་སྦྲུལ་དང་སྤྲུ་མའོ།
པུརྦ་གཞན་གྱི་རྟགས་ཅན་ནོ། དང་པོ་མང་ཚིག་སྔོན་ལས་སྐྱེས།། 136

कुम्भौ घटेभमूर्द्धांशौ डिम्भौ तु शिशुबालिशौ ।
स्तम्भौ स्थूणाजडीभावौ शम्भू ब्रह्मत्रिलोचनौ ॥ १३७ ॥

ཀུན་བྷཱི་བུམ་པ་གླང་ཆེན་མགོ། ཌི་བྷཱི་བྱིས་པ།
སྟམ་བྷཱི་ཀ་བ་རེངས་བྱེད་ལ། ཤཾ་བྷུ་ཚངས་དང་སྤྱན་གསུམ་པ།། 137

कुक्षिभ्रूणार्भका गर्भाः विश्रम्भः प्रणयेऽपि च ।
स्याद्भेर्य्यां दुन्दुभिः पुंसि स्यादक्षे दुन्दुभिः स्त्रियाम् ॥ १३८ ॥

རགྦྷ*མངལ་དང་སེམས་ཅན་བྱིས། བི་ཤྲཾ་བ་ནི་ཡིད་ཆེས་མཐུན།
ཛ་ནི་དུནྡུ་བྷིཿསྐྱེས་སོ། ཅོ་ལོ་དུནྡུ་བྷི་སྟེ་མོ།། 138

स्यान्महारजने क्लीवं कुसुम्भं करके पुमान् ।
क्षत्रियेऽपि च नाभि र्ना सुरभि र्गवि च स्त्रियाम् ॥ १३९ ॥

ཚོན་ཆེན་མ་ཉིང་ཀུ་སུ་མྦྷ། སྤྱི་བླུགས་ལ་ནི་སྐྱེ་བུའོ།
རྒྱལ་རིགས་ལྟེ་བ་ན་བྷི་སྐྱེས། སུ་ར་བྷི་ནི་བ་ལང་མོ།། 139

---

* For ཀུ་ཀྵི ?

सभा संसदि सभ्ये च त्रिष्वध्यक्षेऽपि वल्लभः ।
किरणप्रग्रहौ रश्मी कपिभेकौ प्लवङ्गमौ ॥ १४० ॥

ས་བྷཱ་ཚོགས་དང་ཡིད་ཆེས་ཚས་སོ། གསུམ་བདག་ཡིད་ཆེས་བལླ་བྷ།
ལྷུ་ཝི་ཝོ། འོད་ཟེར་བྲ་བ་ཉི་རཤྨི་འོ། སྤྲེའུ་སྤྲུལ་པ་མཆོང་འགྲོ་འོ॥ 140

इच्छामनोभवौ कामौ शक्त्युद्योगौ पराक्रमौ ।
धर्म्माः पुण्ययमन्यायस्वभावाचारसोमपाः ॥ १४१ ॥

འདོད་དང་ཡིད་སྐྱེས་ཀཱ་མོ་འོ། པ་རཱ་ཀྲ་མོ་དཔལ་ཕལ་གནོན།
དྷརྨ་བསོད་ནམས་གཤིན་རྗེ་རིགས། རང་བཞིན་སྤྱོད་དང་ཟླ་བའི་བཏུང་ ॥ 141

उपायपूर्व्व आरम्भ उपधा चाप्युपक्रमः ।
वणिक्पथः पुरंवेदो निगमो नागरो वणिक् ॥ १४२ ॥

ཐབས་དང་སྔོན་མ་རྩོམ་པ་དང་། གོ་རིམ་ཞུ་པ་ཀྲ་མོའོ།
ཚོང་ལམ་གྲོང་ཁྱེར་རིས་བྱེད་དང་ ॥ 142

नैगमौ द्वौ बले रामो नीलचारुसिते त्रिषु ।
शब्दादिपूर्व्वो वृन्देऽपि ग्रामः क्रान्तौ च विक्रमः ॥ १४३ ॥

ནི་ག་མའོ། ཞི་དང་བཟོད་པ་ཀླུ་མའོ།
ར་མོ་སྤོབས་ལྡན་དང་ནི་སྔོ། མཛེས་དང་དཀར་པོ་གསུམ་ཡིན་ནོ།
སྒྲ་སོགས་སྔོན་སྦྱོར་ཚོགས་གྲ་མ། རྣམ་པར་གནོན་པ་བི་ཀྲ་མ ॥ 143

गुल्मा रुक्स्तम्बसेनाश्च जामिः स्वसृकुलस्त्रियोः ।
क्षितिक्षान्त्योः क्षमा युक्ते क्षमं शक्ते हिते त्रिषु ॥ १४४ ॥

གུལ་མཱ་སྨན་དང་ཡིད་ཆེས་དམན། ཡཱ་མི་བུ་མོ་རིགས་ལྡན་མོ།
ཞིང་དང་བཟོད་མ་ཀྵཱ་མའོ། ཀྵཱ་མི་རིགས་དང་ནུས་ལྡན་པན། གསུམ།། 144

त्रिषु श्यामौ हरित्कृष्णौ श्यामा स्याच्छारिवा निशा ।
ललामं पुच्छपुण्ड्राश्वभूषाप्राधान्यकेतुषु ॥ १४५ ॥

གསུམ་ཡིན་ཤྱཱ་མོ་འཁྲོག་བྱེད་ནག། ཤྱཱ་མཱ་ཧླུང་*དང་མཚན་མའོ།
ལ་ལཱ་མཾ་ན་མཇུག་མ་དང་། མདངས་དང་རྟ་རྒྱན་གཙོ་བོ་རྟོག།། 145

सूक्ष्मं मध्यात्म मखादौ प्रधाने प्रथमस्त्रिषु ।
वामौ वल्गुप्रतीपौ द्वावधमौ न्यूनकुत्सितौ ॥ १४६ ॥

སུཀྵྨཱ་མ་ལྷག་པའི་བདག་ཀུང་ངོ། དང་པོ་གཙོ་བོ་པྲ་ཐ་མ།
གསུམ་བཱ་མོ་སྐྲོགས་སོ་ཡིད་ལ། གཉིས་ཨ་དྷ་མོ་མ་གང་ངན།། 146

जीर्णश्च परिभुक्तश्च यातयाममिदं द्वयम् ।
तुरङ्गगरुडौ तार्क्ष्यौ निलयापचयौ क्षयौ ॥ १४७ ॥

རྒས་པ་དང་ནི་ཡོངས་སུ་སྤྱོང་†། ཡཱ་ཏ་ཡ་མ་འདི་གཉིས་སོ།
མྱུར་འགྲོ་འདབ་བཟང་ཏཱར་ཀྵྱོ་འོ། གནས་དང་ཉམས་པ་ཀྵཱ་ཡའོ།། 147

---

* ཤཱ་རི་བཱ is a plant. † སྤྱོང་ ?

श्वश्र्वौ देवरश्यालौ भ्रातृव्यौ भ्रातृजद्विषौ ।
पर्जन्यौ रसदब्देन्द्रौ स्यादर्य्यः स्वामिवैश्ययोः ॥ १४८ ॥

ཤྭ་ཤྲུ་རྻཽ་ནི་སྐུད་པོ་གཅིད་མོ། བྷྲཱ་ཏྲྀ་ཝྱཽ་ནི་སྤུན་སྐྱེས་སྦྲ*།
པ་རྫ་ནྱཽ་ནི་འབྲུག་སྤྲིན་དབང་། ཨ་རྱ་འཕགས་བདག་རྗེ་རིགས་སོ། ‖ 148

तिष्यः पुष्ये कलियुगे पर्य्यायो ऽवसरे क्रमे ।
प्रत्ययोऽधीनशपथज्ञानविश्वासहेतुषु ॥ १४९ ॥

ཏི་ཥྱ་རྒྱལ་དང་རྩོད་ལྡན་དུས། པརྻཱ་ཡོ་ནི་གནས་སྐབས་རིམ།
པྲ་ཏྱ་ཡ་ནི་གཞན་དབང་དང་། མནའ་དང་ཤེས་པ་ཡིད་ཆེས་དང་། ‖ 149

रन्ध्रे शब्देऽथानुशयो दीर्घद्वेषानुतापयोः ।
स्थूलोच्चय स्त्वसाकल्ये गजानां मध्यमे गते ॥ १५० ॥

རྒྱུ་དང་བུ་ག་སྒྲ་ལའོ། ཡུན་རིང་ཞེ་སྡང་རྗེས་སུ་གདུང་།
སྠུ་ལོ་ཙྪ་ཡ་མ་ཚང་དང་། གླང་ཆེན་འབྲིང་དུ་བསྐྱོད་པའོ། ‖ 150

समयाः शपथाचारकालसिद्धान्तसंविदः ।
व्यसनान्यशुभं दैवं विपदित्यनया स्त्रयः ॥ १५१ ॥

ཤ་མ་ཡ་ནི་མནའ་དང་ནི། སྤྱོད་དུས་གྲུབ་མཐའ་ཡང་དག་རིག།
ཉེས་རྒྱུ་མི་དགེ་སྐྱོན་ལས་དང་། ‖ 151

---

* For དགྲ ?

अत्ययो ऽतिक्रमे कृच्छ्रे दोषे दण्डेऽप्यथापदि ।
युद्धायत्योः सम्परायः पूज्यस्तु श्वशुरेऽपि च ॥ १५२ ॥

པཱུ་ཛྱ་གྱོས་པོ་ལ་ཡང་ངོ༎ 152

पश्चादवस्थायिबलं समवायश्च सन्नयौ ।
संघाते सन्निवेशे च संस्त्यायः प्रणया स्त्वमी ॥ १५३ ॥

སནྣ་ཡོ་ནི་དཔུང་རྣམས་ཀྱི། ཕྱིར་གནོད་*རྒྱབ་ན་གནས་རྣམས་སོ།
ཚོགས་དང་འདུག་ཙོམ་སཾསྟྱཱ་ཡ། པྲ་ཎ་ཡཱ་ནི་རྣམས་ཏེ༎ 153

विस्रम्भ-याच्ञा-प्रेमाणो विरोधेऽपि समुच्छ्रयः ।
विषयो यस्य यो ज्ञात स्तच्च शब्दादिकेष्वपि ॥ १५४ ॥

ཡིད་ཆེས་སློང་མ་ཡིད་བཙུགས་རྣམས། ས་མུ་ཙྪ་འགལ་མེད་ཀྱང་།
བི་ཥ་ཡོ་ནི་ཤེས་བྱ་ཡི། གང་གི་དེ་ལ་སྒྲ་སོགས་རྣམས༎ 154

निर्यासेऽपि कषायो ऽस्त्री सभायाञ्च प्रतिश्रयः ।
प्रायो भूम्न्यन्तगमने मन्यु र्दैन्ये क्रतौ क्रुधि ॥ १५५ ॥

དུར་ཁ་†བཀུ་བ་ཀ་ཥ་ཡོ། མོ་མིན་འདུ་ཁང་པྲ་ཏི་ཤྲ་ཡའོ།
པྲཱ་ཡོ་ཐལ་ཆེར་མཐར་འབྱིན་དང་། དམན་པ་མཆོད་སྦྱིན་ཁྲོ་བ་ལ༎ 155

* For རྡོད ? † For ཏར་ཀ ?

रहस्योपस्थयो र्गुह्यं सत्यं शपथतथ्ययोः ।
वीर्य्यं बले प्रभावे च द्रव्यं भव्ये गुणाश्रये ॥ १५६ ॥

གསང་དང་དབེན་གནས་གུ་ཧྱཾ་ངོ། ས་ཏྱཾ་ངག་ཚངས་བདེན་པའོ།
བཱིཪྻཾ་དཔའ་སྟོབས་ནུས་པའོ། དྲ་བྱཾ་སྐལ་པ་ཡོན་དན་གནས། ‖ 156

धिष्ण्यं स्थाने गृहे भेऽग्नौ भाग्यं कर्म्म शुभाशुभम् ।
कशेरुहेम्नो र्गाङ्गेयं विशल्या दन्तिकापि च ॥ १५७ ॥

དྷི་ཥྞྱཾ་གནས་དང་ཁང་པ་དང་། བྷཱ་གྱཾ་ལས་དང་དགེ་མི་དགེ།
ཧ་དང་གསེར་ནི་གཱཾ་གེ་ཡཱི། བི་ཥ་ལྱཱ་ནི་སོ་ལྷན་ནོ། ‖ 157

वृषाकपायी श्रीगौर्य्योरभिख्या नामशोभयोः ।
आरम्भो निष्कृतिः शिक्षा पूजनं सम्प्रधारणम् ॥ १५८ ॥

བྲྀ་ཥཱ་ཀ་པཱ་ཡི་ནི་དཔལ་གཽ་རི། ཨ་བྷི་ཁྱཱ་ནི་མིང་དང་མཛེས།
རྩོམ་དང་ངེས་བྱེད་སློབ་པ་དང་། མཆོད་དང་སྒྲུབ་བྱ་ཐབས་ལས་སེམས། ‖ 158

उपायः कर्म्म चेष्टा च चिकित्सा च नव क्रियाः ।
छाया सूर्य्यप्रिया कान्तिः प्रतिविम्ब मनातपः ॥ १५९ ॥

གསོ་དཔྱད་དགུ་ལ་ཀྲི་ཡའོ། ཚཱ་ཡཱ་ཉི་ཆུང་མཛེས་པ་དང་།
གཟུགས་བརྙན་ཚ་བ་མེད་རྣམས་ལ། ‖ 159

कक्ष्या प्रकोष्ठे हर्म्यादेः काञ्च्यां मध्येभबन्धने ।
कृत्या क्रियादेवतयो स्त्रिषु भेद्ये धनादिभिः ॥ १६० ॥

ཀ་ཀྵྱ་རི་མིག་ཁྱིམ་ལ་སོགས། ཀེད་རྒྱན་གླང་ཆེན་དབུས་སུ་འཆིང་།
ཀྲི་ཏྱ་བྱ་བ་ལྷ་དག་གསུམ། དབྱེ་བ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སོགས་ཀྱིས།། 160

जन्यं स्याज्जनवादेऽपि जघन्योऽन्त्ये ऽधमेऽपि च ।
गर्ह्याधीनौ च वक्तव्यौ कल्यौ सज्जनिरामयौ ॥ १६१ ॥

ཛ་ནྱ་སྐྱེ་བོས་དམོད་པའོ། ཛ་གྷ་ནྱོ་ནི་མཐའ་སྨྲུབ་བྱེད།
ངན་པ་གཞན་དབང་བཀྟ་བྱོ། གལྱཽ་ནད་མེད་ཡོན་ཏན་ཅན།། 161

आत्मवाननपेतोऽर्थादर्थ्यः पुण्यन्तु चार्व्वपि ।
रूप्यं प्रशस्तरूपेऽपि वदान्यो वल्गुवागपि ॥ १६२ ॥

བདག་ལྡན་ནོར་བྲལ་ཨར་ཐྱོ། པུ་ཎྱཾ་ཡིད་དུ་འོང་བའོ།
རཱུ་པྱ་དཔག་དང་གཟུགས་བཟང་ངོ་། བ་དཱ་ནྱོ་ནི་ངག་མཛེས་པ།། 162

न्याय्येऽपि मध्यं सौम्यन्तु सुन्दरे सोमदैवते ।
निवहावसरौ वारौ संस्तरौ प्रस्तराध्वरौ ॥ १६३ ॥

རིག་པ་དང་ནི་མ་དྷྱོ། སཽ་མྱཾ་གདུ་བུ་ཟླ་བ་ལྷ།
ཚོགས་དང་རེ་མོས་སྟྲ་རོ་འོ། ས་སྟྲ་རོ་ནི་མཆོད་སྦྱིན་ལ།། 163

गुरू गीष्पतिपित्राद्यौ द्वापरौ युगसंशयौ ।
प्रकारौ भेदसादृश्यावाकाराविङ्गिताकृतौ ॥ १६४ ॥

གུ་རུ་སྤྱིར་བུ་པ་ལ་སོགས། དྭཱ་པ་རོ་ནི་དུས་ཐེ་ཚོམ།
པྲ་ཀཱ་རོ་ནི་དབྱེ་དང་དཔེ། ཨཱ་ཀཱ་རཱ་ནི་ལུས་ཚུལ་བྱེད།། 164

किंशारू धान्यशूकेषु मरू धन्वधराधरौ ।
अद्रयो द्रुमशैलार्काः स्त्रीस्तनाब्दौ पयोधरौ ॥ १६५ ॥

ཀི་ཤཱ་རཱུ་ནི་སོ་རྩེར་འདོད། མ་རུ་སྐྱ་ངམ་ཐང་དང་རི།
ཨ་དྲི་ཤིང་དང་རི་ཉི་མ། མོ། ནུ་མ་ཆུ་ནི་པ་ཡོ་དྷ་རོ།། 165

ध्वान्तारिदानवा वृत्रा बलिहस्तांशवः कराः ।
प्रदरा भङ्गनारीरुग्बाणा अस्राः कचा अपि ॥ १६६ ॥

དྷྭཱ་ནྟཱ་རི་ནི་ལྷ་མིན་འཁོར། སྤུད་དང་ལག་པ་འོད་ཀཱ་རཱ།
པྲ་ད་ར་ནི་འཛོམས་བྱེད་དང་། བུད་མེད་རྐེད་ནད་དང་ནི་མདའ།
ཨ་སྲ་སྐྲ་དང་ཟུར་ཡིན་ནོ།། 166

अजातशृङ्गा गौः कालेऽप्यश्मश्रु र्ना च तूवरः ।
स्वर्णेऽपि राः परिकरः पर्य्यङ्कपरिवारयोः ॥ १६७ ॥

ར་མེད་བ་ལང་དུས་དང་ནི། སྨྲ་ར་མེད་པ་དུ་བ་རོ།
རིན་ཆེན་གསེར་ནི་རཱ་ཞེས་སོ། པ་རི་ཀ་ར་དཀྱིལ་དཀྲུངས་འཁོར།། 167

मुक्ताशुद्धौ च तारः स्याच्छारो वायौ स तु त्रिषु ।
कर्व्वुरेऽथ प्रतिज्ञाजिसम्बिदापत्सु सङ्गरः ॥ १६८ ॥

མུ་ཏིག་དག་པ་ཏཱ་རཱ་ཡིན། ཁྲ་བོ་ཀླུང་གསུམ་ཀ་བྲུ་རེ།
དེ་ནས་དམ་འཆའ་གཡུལ་དང་ནི། རིག་པ་གཏོད་པ་སཾ་ག་ར།། 168

वेदभेदे गुप्तिवादे मन्त्रो मित्रो रवावपि ।
मखेषु यूपखण्डेऽपि स्वरु गुंह्येऽप्यवस्करः ॥ १६९ ॥

རིག་བྱེད་དབྱེ་བ་དག་དང་ནི། གབ་ཚིག་གསང་སྔགས་མནྟོ།
མི་ཏྲ་ཉི་མ་ལ་ཡང་ངོ་། སྒྲོག་ཤིང་དུམ་བུ་སྭ་རུའོ།
གྲ་ཤལ་དང་ནི་བ་སྐཱ་ར།། 169

आड़म्बर स्तूर्य्यरवे गजेन्द्राणाञ्च गर्जिते ।
अभिहारो ऽभियोगे च चौर्य्ये सन्नहनेऽपि च ॥ १७० ॥

ཨ་ཊཾ་བ་ར་ཛ་དང་ནི། ཉི་མ་གླང་ཆེན་དབང་སྒྲོགས་སོ།
ཨ་བྷི་ཧཱ་ར་མངོན་སྦྱོར་དང་། ཀུ་དང་གོ་ཆ་གྱོན་པ་ལ།། 170

स्याज्जङ्गमे परीवारः खड्गकोशे परिच्छदे ।
विष्टरो विटपी दर्भमुष्टिः पीठाद्य मासनम् ॥ १७१ ॥

པ་རཱི་བཱ་ར་དག་པ་ཡང་དང་། རལ་གྲི་ཤུབས་དང་གོས་ལའོ།
བིཥྚ་རཱོ་ནི་ཚང་ཚོང་དང་། ཀུ་ཤ་ཚངས་པ་ཁྲི་སོགས་སྟན།། 171

दारि द्वाःस्थे प्रतीहारः प्रतीहार्य्यप्यनन्तरे ।
विपुले नकुले विष्णौ बभ्रुः स्यात् पिङ्गले त्रिषु ॥ १७२ ॥

སྒོ་སྲུང་སྒོར་གནས་པྲ་ཏཱི་ཧཱ་ར། པྲ་ཏཱི་ཧཱརྱ་མཐའ་ཡས་སོ།
ཆེན་པོ་ནེའུ་ལེ་ཁྱབ་འཇུག་དང་། ཨ་བྷྲུ*ཡིན་དེ་སྐྱ་བོ་གསུམ།། 172

सारो बले स्थिरांशे च न्याय्ये क्लीवं वरे त्रिषु ।
दुरोदरो द्यूतकारे पणे द्यूते दुरोदरम् ॥ १७३ ॥

སཱ་ར་དཔུང་གནས་ཆ་ཤས་དང་། བཀོད་པ་མ་ནིང་མཆོག་གསུམ་མོ།
དུ་རོ་ད་རོ་ཤོ་བྱེད་དང་། ཤོ་རྒྱལ་དུ་རོ་ད་རང་ངོ་།། 173

महारण्ये दुर्गपथे कान्तारः पुन्नपुंसकम् ।
मत्सरोऽन्यशुभद्वेषे तद्वत् कृपणयोस्त्रिषु ॥ १७४ ॥

གཡུལ་ཆེན་འགྲོད་དཀའ་ལམ་དང་ནི། སྐྱེས་བུ་མ་ནིང་ཀཱནྟཱ་ར།
མད་ས་རོ་གཞན་དགེ་ལ། ཞེ་སྡང་དེ་བཞིན་སེར་སྣ་གསུམ།། 174

देवाहृते वरः श्रेष्ठे त्रिषु क्लीवे मनाक्प्रिये ।
वंशाङ्कुरे करीरोऽस्त्री तरुभेदे घटे च ना ॥ १७५ ॥

བ་ར་ལྷ་ཡིས་སྤྲེལ་བ་དང་། མཆོག་གསུམ་མ་ནིང་ཅུང་ཟད་དགའ།
བཾ་ཤཱཾ་ཀུ་རེ་སྨྱུག་མའི་སྨྱུག། མོ་མིན་ཤིང་དབྱེ་བུམ་པའོ།། 175

---

* For བ་བྷྲུ ?

ना चमूजघने हस्तसूत्रे प्रतिसरोऽस्त्रियाम् ।
यमानिलेन्द्रचन्द्रार्कविष्णुसिंहांशुवाजिषु ॥ १७६ ॥

དམག་དཔུང་དང་ནི་དམག་གི་གཞིས། ལག་སྐུད་པྲ་ཏི་ས་རའོ།
གཤིན་རྗེ་རླུང་དང་དབང་པོ་དང་། ཉི་ཟླ་ཁྱབ་འཇུག་སེང་གེ་འོད།། 176

शुकाहिकपिभेकेषु हरि र्ना कपिले त्रिषु ।
शर्करा कर्परांशेऽपि यात्रा स्याद् यापने गतौ ॥ १७७ ॥

གཡུལ་དང་ནེ་ཚོ་སྦྲུལ་དང་ནི། སྤྲེའུ་སྦལ་བ་ཧ་རི་སྟེ།
པོ་སྐྱ་བོ་ལས་ནི་ཧ་གོས་གསུམ་མོ། ཤཀ་ར་ནི་གྱོ་དུམ་མོ།
ཡཱ་ཏྲཱ་ལྷོད་མོ་འགྲོ་བའོ།། 177

इरा भूवाक्सुराप्सु स्यात्तन्द्री निद्राप्रमीलयोः ।
धात्री स्यादुपमातापि क्षितिरप्यामलक्यपि ॥ १७८ ॥

ཨི་རཱ་ས་དང་ངག་ཆང་ཆུ། ཏནྡྲཱི་གཉིད་དང་རྨུགས་པའོ།
དྷཱ་ཏྲཱི་མ་མ་ཞིང་དང་མ།། 178

क्षुद्रा व्यङ्गा नटी वेश्या सरघा कण्टकारिका ।
त्रिषु क्रूरेऽधमे ऽल्पेऽपि क्षुद्रो मात्रा परिच्छदे ॥ १७९ ॥

ཀྵུ་དྲཱ་ཡོན་པོ་གར་མཁན་མ། སྨད་འཚོང་སྦྲང་རྩི་ཀཱི་རི་ཀཱ་གསུམ།
ཐ་ངན་སྨོད་ཅུང་ཀྵུ་དྲོ། མཱ་ཏྲཱ་ཡོ་བྱད་ཅུང་དང་ཚད།། 179

अल्पे च परिमाणे सा मात्रं कार्त्स्न्येऽवधारणे ।
आलेख्याश्चर्य्ययो श्चित्रं कलत्रं श्रोणिभार्य्ययोः ॥ १८० ॥

མཱ་ཏྲཾ་ཀུན་དང་འཛིན་པ་དང་། ཙི་ཏྲཾ་ཀུན་བྲིས་ངོ་མཚར་ཅན།
ཀ་ལ་ཏྲཾ་ནི་ཆུ་བོ་ཆུང་[མ]།། 180

योग्यभाजनयोः पात्रं पत्रं वाहनपक्षयोः ।
निदेशग्रन्थयोः शास्त्रं शस्त्र मायुधलौहयोः ॥ १८१ ॥

རིགས་ལྡན་སྣང་དག་པཱ་ཏྲཾ་ངོ་། པ་ཏྲཾ་བཞོན་པ་འདབ་མའོ།
ངེས་བསྟན་གཞུང་ནི་ཤཱ་སྟྲཾ་ངོ་། ཤ་སྟྲཾ་མཚོན་དང་ལྕགས་དག་ལ།། 181

स्याज्जटांशुकयो र्नेत्रं क्षेत्रं पत्नीशरीरयोः ।
मुखाग्रे क्रोड़हलयोः पोत्रं गोत्रन्तु नाम्नि च ॥ १८२ ॥

ཛ་ཕྲན་གོས་མིག་ནེ་ཏྲཾ་ངོ་། ཀྵེ་ཏྲཾ་ཆུང་མ་ལུས་དག་གོ།
གོ་ཏྲཾ་རིགས་དང་མིང་ལའོ།། 182

सत्र माच्छादने यज्ञे सदादाने वनेऽपि च ।
अजिरं विषये कायेऽप्यम्बरं व्योम्नि वाससि ॥ १८३ ॥

ས་ཏྲཾ་གོས་དང་མཆོད་སྦྱིན་དང་། རྟག་ཏུ་སྦྱིན་དང་ནགས་པའོ།
ཨ་ཛི་ར་ནི་ཡུལ་དང་ལུས། ཨཾ་བ་རཾ་ནི་ནམ་མཁའ་གོས།། 183

चक्रं राष्ट्रेऽप्यक्षरन्तु मोक्षेऽपि क्षीर मस्तु च ।
स्वर्णेऽपि भूरिचन्द्रौ द्वौ द्वारमात्रेऽपि गोपुरम् ॥ १८४ ॥

ཙ་ཀྲཾ་ཕ་རོལ་དམག་དང་གཡུལ། ཨཀྵ་ར་ནི་གྲོལ་བའོ།
ཀྵཱི་རཾ་ཆུ་དང་འོ་མའོ། གསེར་ཀྱང་བྷཱུ་རི་ཙན་དྲ་གཉིས།
སྒོ་སྒྲུགས་ཀྱང་ནི་བ་ཡང་ཁྱིམ། གོང་པུ་རེ་རཾ॥ 184

गुहादम्भौ गह्वरे द्वे रहोऽन्तिक मुपह्वरे ।
पुरोऽधिक मुपर्य्यग्राण्यगारे नगरे पुरम् ॥ १८५ ॥

ཕུག་དང་ང་རྒྱལ་ག་ཧྭ་རེ། དབེན་མཐའ་ཨུ་བ་ཧྭ་རེ་འོ།
སྔོན་ལག་སྟེང་ནི་ཨ་གཱ་རོ། ཁྱིམ་དང་གྲོང་ཁྱེར་པུ་རང་ངོ॥ 185

मन्दिरञ्चाथ राष्ट्रोऽस्त्री विषये स्यादुपद्रवे ।
दरोऽस्त्रियां भये श्वभ्र वज्रोऽस्त्री हीरके पवौ ॥ १८६ ॥

འདུ་ས་དེ་ནས་ར་ཥྚྲོ་ནི། མོ་མིན་ཡུལ་དང་བར་དུ་གཅོད།
དར་མོ་མིན་འཇིགས་དང་དོང་། བཛྲ་མོ་མིན་ཕ་ལམ་ཐོག॥ 186

तन्त्रं प्रधाने सिद्धान्ते सूत्रवापे परिच्छदे ।
औशीर श्चामरे दण्डेऽप्यौशीरं शयनासने ॥ १८७ ॥

ཏནྟྲཾ་གཙོ་བོ་གྲུབ་མཐའ་དང་། ཐགས་འཐག་འདྲིས།
ཨཽ་ཤཱི་རཾ་ནི་རྔ་ཡབ་ཡུམ། ཨཽ་ཤཱི་རཾ་ནི་ཉལ་བ་སྟན॥ 187

पुष्करं करिहस्ताग्रे वाद्यभाण्डमुखे जले ।
व्योम्नि खड्गफले पद्मे तीर्थौषधिविशेषयोः ॥ १८८ ॥

པུཥྐ་རཾ་ནི་གླང་ཆེན་སྣ། ཛ་དང་སྣོད་ཁ་ཚུ་དང་ནི॥ 188

अन्तर मवकाशावधिपरिधानान्तर्द्धिभेदतादर्थ्ये ।
छिद्रात्मीयविनावहिरवसरमध्येऽन्तरात्मनि च ॥ १८९ ॥

མཚམས་དང་ཞམ་ཐབས་ཐིབས་པོ་དང་། དབྱེ་བ་དེ་དོན་བུ་ག་དང་།
བར་གྱི་མ་རྟོགས་ཕྱི་གནས་སྐབས། དབུས་མ་བར་གྱི་བདག་ཉིད་དང་॥ 189

मुस्तेऽपि पिठरं राजकशेरुण्यपि नागरम् ।
शार्व्वरं त्वन्धतमसे धातुके भेद्यलिङ्गकम् ॥ १९० ॥

ལི་ག་བུར་ནི་པི་ཋ་རཾ། མོན་ལུག་སྣ་ནི་ནཱ་ག་རཾ།
ཤཱར་རཾ་ནི་མུན་སྟུག་དང་། འཛེམས་བྱེད་དབྱེ་བ་རྟགས་མེད་དོ॥ 190

गौरोऽरुणे सिते पीते व्रणकार्य्यप्यरुष्करः ।
जठरः कठिनेऽपि स्यादधस्तादपि चाधरः ॥ १९१ ॥

གོ་ར་དམར་དང་དཀར་དང་སེར། རྨ་བྱེད་ཨུ་ཤ་ར་ཡིན་ནོ།
ཛ་ཋ་ར་ནི་སྲན་དུང་གསུམ། ཨ་དྷ་ཥྚ་ནི་མཚུ་ཡིན་ནོ॥ 191

अनाकुलेऽपि चैकाग्रो व्यग्रो व्यासक्त आकुले ।
उपर्य्युदीच्यश्रेष्ठेष्वप्युत्तरः स्यादनुत्तरः ॥ १९२ ॥

འདྲིས་མེད་གཅིག་ནི་ཨ་གྲའོ། བྱ་གྲོ་ཀུན་ཆགས་བག་མའོ།
སྟེང་བྱེད་མཆོག་རྣམས་ཨུཏྟ་ར། ཨ་ནུཏྟ་ར་དེ་རྣམས་ཀྱི། ‖ 192

एषां विपर्य्यये श्रेष्ठे दूरानात्मोत्तमाः पराः ।
स्वादुप्रियौ तु मधुरौ क्रूरौ कठिननिर्द्दयौ ॥ १९३ ॥

རྣམ་པར་ལོག་དེ་གཙོ་བོ་ཡི། རང་དང་པ་རོལ་མཆོག་པ་རཱ།
ཞིམ་དང་དགའ་བ་མ་དྷུ་རོ། ཀྲུ་རཽ་སྲ་དང་སྙོད་པའོ། ‖ 193

उदारो दातृमहतो रितर स्त्वन्यनीचयोः ।
मन्दस्वच्छन्दयोः स्वैरः शुभ्र मुद्दीप्तशुक्लयोः ॥ १९४ ॥

ཨུ་དཱ་ར་ནི་དད་དྲི་ཆེ། ཨི་ཏ་ར་ནི་གཞན་དང་དམན།
དམན་དང་རང་འདོད་སྭཻ་རའོ། ཤུ་བྷྲ་སྣང་གསལ་དཀར་པོ་འོ། ‖ 194

चूड़ा किरीटं केशाश्च संयता मौलय स्त्रयः ।
द्रुमप्रभेदमातङ्गकाण्डपुष्पाणि पीलवः ॥ १९५ ॥

རའིའོ། གཙུག་ཕུད་ཅོད་པན་སྐྲ་དང་ནི། སཾ་ཡ་ཏཱ་རྣམས་མཽལི་གསུམ།
ཤིང་དང་རབ་དབྱེ་གླང་པོ་དང་། ཆོར་མའི་མེ་ཏོག་པཱི་ལའོ། ‖ 195

कृतान्तानेहसोः काल श्चतुर्थेऽपि युगे कलिः ।
स्यात् कुरङ्गेऽपि कमलः प्रावारेऽपि च कम्बलः ॥ १९६ ॥

མཐར་བྱེད་དུས་དག་ཀཱ་ལའོ། དུས་བཞི་ལྡན་པ་ཀ་ལིའོ།
རི་དགས་བྱེ་བྲག་ཀ་མ་ལ། ལ་བ་སྣམ་བུ་ཀམྦ་ལ།། 196

करोपहारयोः पुंसि वलिः प्राण्यङ्गजे स्त्रियाम् ।
स्थौल्यसामर्थ्यसैन्येषु बलं ना काकसीरिणोः ॥ १९७ ॥

ཁྲལ་སྤྱད་གཏོར་མ་སྐྱེས་བུའོ། བ་ལི་སྒྲོག་ཆགས་ལུས་སྐྱེས་མོ།
སྟོབས་དང་ནུས་པ་དམག་དཔུང་རྣམས། བ་ལམ་སྐྱེས་བུ་བྱ་རོག་ཐོགས།། 197

वातूलः पुंसि वात्यायामपि वातासहे त्रिषु ।
भेद्यलिङ्गः शठे व्यालः पुंसि श्वापदसर्पयोः ॥ १९८ ॥

བཱ་དུ་ལ་ནི་སྐྱེས་བུ་རླུང་། རླུང་གི་ཚོགས་པོ་རྟགས་གསུམ་མོ།
དབྱེར་མེད་རྟགས་དང་གཡོ་བྱ་ལ། སྐྱེས་བུ་གཟིག་དང་སྦྲུལ་ལའོ།། 198

मलोऽस्त्री पापविट्किट्टान्यस्त्री शूलं रुगायुधम् ।
शङ्कावपि द्वयोः कीलः पालिः स्त्र्यश्र्यङ्कपङ्क्तिषु ॥ १९९ ॥

མ་ལ་མོ་མིན་སྡིག་པ་དང་། དྲི་ཆེན་དང་ནི་དྲི་མའོ། དྲི་ཤུ་ལ་ནི་ཟུག་རྔུ་མཚོན།
ཕུར་བུ་མེ་ལྡེ་ཀཱི་ལའོ། པཱ་ལི་ཟུར་རྟགས་ཟ་ཤལ་རྣམས།། 199

कला शिल्पे कालभेदेऽप्याली सख्यावली अपि ।
अब्ध्यम्बुविकृतौ वेला कालमर्य्यादयोरपि ॥ २०० ॥

ཀ་ལཱ་བཟོད་དང་དུས་ཀྱི་དབྱེ། ཨཱ་ལི་སྤྲངས་པོ་ཕྲེང་བ་གྲིལ།
བེ་ལཱ་ཆུ་ཡི་རྣམ་འགྱུར་འཕེལ། དུས་དང་ཚུལ་ལུགས་རྣམས་ཀྱང་ངོ་॥ 200

बहुलाः कृत्तिका गावो बहुलोऽग्निः शितौ त्रिषु ।
लीला विलासक्रिययो रूपला शर्करापि च ॥ २०१ ॥

བ་ཧུ་ལ་ནི་སྨིན་དྲུག་དང་། བ་ལང་མེ་དང་ནག་པོ་གསུམ།
ལཱིལཱ་སྒེག་དང་བྱ་བ་ལ། རུ་པ་ལ་ནི་གྲོ་དུམ་དང་॥ 201

शोणितेऽम्भसि कीलालं मूलमाद्ये शिफाभयोः ।
जालं समूह आनायो गवाक्षक्षारकावपि ॥ २०२ ॥

ཁྲག་དང་ཆུ་ནི་ཀཱི་ལཱ་ལཾ། སྦུ་ལ་དང་པོ་ཙ་བའི་དོན།
ཛཱ་ལ་ཚོགས་པ་དྲ་སྐྲ་དྲ་བ॥ 202

शीलं स्वभावे सद्वृत्ते शस्ये हेतुकृते फलम् ।
छर्दि नेत्ररुजोः क्लीबं समूहे पटलं न ना ॥ २०३ ॥

ཤཱི་ལཾ་རང་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། འབྲུ་དང་རྒྱུ་བྱས་པ་ཕ་ལཾ་ངོ་།
སྙིང་གཡོགས་མིག་དང་ནད་དང་ནི། མ་ཉིང་ཚོགས་པ་པ་ཊ་ལཾ། ཕོ་མིན་ནོ॥ 203

अधःस्वरूपयोरस्त्री तलं स्याच्चामिषे पलम् ।
और्व्वानलेऽपि पातालं चेलं वस्त्रेऽधमे त्रिषु ॥ २०४ ॥

འོག་དང་ཐིལ་ནི་ཏ་ལཾ་ངོ། ཤ་ནི་པ་ལཾ།
ས་ཆུ་འོག་ནི་པཱ་ཏཱ་ལཾ། ཅེ་ལཾ་གོས་དང་ཚངས་མ་གསུམ॥ 204

कुकूलं शङ्कुभिः कीर्णे श्वभ्रे ना तु तुषानले ।
निर्णीते केवलमिति त्रिलिङ्गं त्वेककृत्स्नयोः ॥ २०५ ॥

ཀུ་ཀྐུ་ལ་ནི་ཟུང་དང་ནི། གྲམ་པ་དོང་དང་རི་དགས་ཀྱུ།
ཕུབ་མེ་འགག་ཞིག་དང་ནི་ཀེ་བ་ལ། ཧགས་གསུམ་གཅིག་དང་མ་ལུས་པ॥ 205

पर्य्याप्तिक्षेमपुण्येषु कुशलं शिक्षिते त्रिषु ।
प्रबाल मङ्कुरेऽप्यस्त्री त्रिषु स्थूलं जड़ेऽपि च ॥ २०६ ॥

རྣམ་གྲངས་ཐོབ་དང་བདེ་བ་དང་། བསོད་ནམས་རྣམས་ཀུ་ཤ་ལ།
སློབ་མ་ཞེས་པ་གསུམ་ཡིན་ནོ། པྲ་བཱ་ལ་ནི་མྱུ་གུ་རོ།
མོ་མིན་གསུམ་པོ་སྦྲུལ་ལམ་གླེན॥ 206

करालो दन्तुरे तुङ्गे चारौ दक्षे च पेशलः ।
मूर्खेऽर्भकेऽपि बालः स्याल्लोल श्चलसतृष्णयोः ॥ २०७ ॥

ཀ་རཱ་ལ་ནི་དམའ་དང་མཐོ། མཛེས་དང་མཁས་པ་པེ་ཤ་ལ།
རྨོངས་དང་བྱིས་པ་བཱ་ལ་སྟེ། ལོ་ལོ་གཡོ་དང་འདོད་ཆེན་པོ། ལའིའོ॥ 207

दवदावौ वनारण्यवह्नी जन्महरौ भवौ ।
मन्त्री सहायः सचिवौ पतिशाखिनरा धवाः ॥ २०८ ॥

ད་བོ་དཱ་བཽ་ནགས་འཕྲོག་མེ། སྐྱེ་དང་དབང་ཕྱུག་ཧྲ་བཽ་ནི།
སྔོན་པོ་ལྷན་ཅིག་ས་རྩེ་བོ། བདག་པོ་གྲོགས་མི་དྷ་བཱའོ ॥ 208

अवयः शैलमेषार्का आज्ञाह्वानाध्वरा हवाः ।
भावः सत्वस्वभावाभिप्रायचेष्टात्मजन्मसु ॥ २०९ ॥

ཨ་པ་ཡ་རི་ལུག་ཉི་འོ། བཀའ་བསྒྲོ་འབོད་དང་མཆོད་སྦྱིན་རྣམས།
ཨཱ་ཧ་བཱའོ། བྷཱ་བ་སེམས་ཅན་སྤྲོད་པ་དང་།
དགོངས་པ་སེམས་དང་བདག་སྐྱེས་རྣམས། ॥ 209

स्यादुत्पादे फले पुष्पे प्रसवो गर्भमोचने ।
अविश्वासेऽपह्नवेऽपि निकृतावपि निह्नवः ॥ २१० ॥

སྐྱེ་བ་འབྲས་བུ་མེ་ཏོག་རྣམས། བྲ་ས་བའོ་མངལ་གྲོལ་ལའང་།
ཡིད་མི་ཆེས་དང་ངན་པ་དང་། ཉེས་བྱས་རྣམས་ཀྱང་ནི་ཧྣ་བ ॥ 210

उत्सेकामर्षयोरिच्छा प्रसरे मह उत्सवः ।
अनुभावः प्रभावे स्यात् सताञ्च मतिनिश्चये ॥ २११ ॥

མཐོར་འགྲོ་སྨོད་དང་འདོད་པ་བརྒྱུད། མཆོད་པ་རྣམས་ནི་ཡུད་ས་པ།
ཨ་ནུ་བྷཱ་བ་རྟོགས་པའོ། དགོངས་པའི་བློ་གྲོས་ངེས་པ་ལ ॥ 211

स्याज्जन्महेतुः प्रभवः स्थानञ्चाद्योपलब्धये ।
शूद्रायां विप्रतनये शस्त्रे पारशवः पुमान्* ॥ २१२ ॥

ཤཱུ་དྲཱ་བ་ནི་སྐྱེ་དགུ་དང་། གནས་དང་དོན་ཐོབ་འབྱུང་གནས་སོ།། 212

ध्रुवो भभेदे क्लीवन्तु निश्चिते शाश्वते त्रिषु ।
स्वो ज्ञातावात्मनि स्वन्त्रिष्वात्मीये स्वोऽस्त्रियान्धने ॥ २१३ ॥

ཏྲུ་བ་རྒྱུ་སྐར་དབྱེ་བ་དང་། མ་ཉིང་ངེས་དང་དབུགས་པ་གསུམ།
སྭ་ནི་གཉེན་དང་བདག་དང་ནི། སྭཾ་ནི་གསུམ་སྟེ་བདག་དང་ནི།
སྭ་ནི་མོ་མིན་ནོར་ཡིན་ནོ།། 213

स्त्रीकटिवस्त्रबन्धेऽपि नीवी परिपणेऽपि च ।
शिवा गौरीफेरवयोर्द्वन्द्वं कलहयुग्मयोः ॥ २१४ ॥

ནཱི་བི་བུད་མེད་ཀེད་གོས་དང་། ཚོང་པའི་ཟོང་རྣམས་ལ་ཡང་ངོ་།
ཤི་བཱ་ཨུ་མ་ལྕེ་སྤྱང་ངོ་། དྭན་དྭཾ་འཐབ་མོ་ཟུང་རང་བཞིན།། 214

द्रव्यासुव्यवसायेषु सत्त्वमस्त्री तु जन्तुषु ।
क्लीवं नपुंसके षण्ढे वाच्यलिङ्गमविक्रमे ॥ २१५ ॥

དྲ་བྱཱ་ཟས་དང་རྩོམ་པའོ། སཏྭ་མོ་མིན་སེམས་ཅན་ནོ།
ཀླཱི་བཾ་མ་ནིང་ཟ་མ་སྟེ། བརྗོད་བྱའི་རྟགས་ཅན་རྣམ་པར་གནོན།། 215

---

* This line seems to be an interpolation in Sanskrit.

द्वौ विशौ वैश्यमनुजौ द्वौ चराभिमरौ स्पशौ ।
द्वौ राशी पुञ्जमेषाद्यौ द्वौ वंशौ कुलमस्करौ ॥ २१६ ॥

ལྦའི་འོ། གསུམ། བི་ཤཻ་ཛྙེ་རིགས་མི་དག་གོ།
གཉིས། སྤྱོད་པ་མངོན་སྤྱོད་སྤྲཀྲོ། གཉིས།
ར་ཤཱི་སྤུང་པོ་ལུག་སོགས་ཁྲིམ། གཉིས། བཾ་ཤཽ་རིགས་དང་འོད་མའོ།། 216

रहः प्रकाशौ वीकाशौ निर्व्वेशो भृतिभोगयोः ।
कृतान्ते पुंसि कीनाशः क्षुद्रकर्षकयोस्त्रिषु ॥ २१७ ॥

དབེན་དང་གསལ་བ་བཱི་ཀཱ་ཤོ། ཁྲུབ་བདག་ལོངས་སྤྱོད་ཉེར་བེ་ཤོ།
མཐར་བྱེད་སྐྱེས་བུ་ཀཱི་ནཱ་ཤ། སེར་སྣ་དང་ནི་འཁྲིངས་པ་གསུམ།། 217

पदे लक्ष्ये निमित्तेऽपदेशः स्यात् कुशमप्सु च ।
दशावस्थानेकविधाप्याशा तृष्णापि चायता ॥ ॥ २१८ ॥

རྒྱུ་ཐབས་མཚན་ཉིད་རྟགས་ཨ་པ་དེ་ཤ། ཀུ་ཤ་ཙ་དང་ཆུ་ཡིན་ནོ།
ད་ཤ་གནས་སྐབས་སུམ་མེད་དོ། ཨཱ་ཤཱ་སྲེད་པ་རིང་པོ་འོ།། 218

वशा स्त्री करिणी च स्याद्दृग्ज्ञाने ज्ञातरि त्रिषु ।
स्यात् कर्कशः साहसिकः कठोरामसृणावपि ॥ २१९ ॥

བ་ཤཱ་གླང་མོ་དབང་དུ་བྱེད། དྲི་ཤ་ཤློ་དང་མིག་ཡིན་གསུམ།
ཀཀྐ་ཤ་ནི་དཔའ་བརྟུལ་དང་། སྲ་བ་དང་ནི་གྲོང་བའོ།། 219

प्रकाशोऽतिप्रसिद्धेऽपि शिशावज्ञे च बालिशः ।
सुरमत्स्यावनिमिषौ पुरुषावात्ममानवौ ॥ २२० ॥

པྲ་ཀཱ་ཤ་ནི་རབ་གསལ་གྲགས། བྱིས་པའི་བླུན་པོ་བ་ལི་ཤ།
ལྷ་དང་ཉ་ནི་མིག་མི་འཛུམས། པུ་རུ་ཥ་ནི་བདག་དང་མིང་། ॥ 220

काकमत्स्यात्खगौ ध्वाङ्क्षौ कक्षौ तु तृणवीरुधौ ।
अभीषुः प्रग्रहे रश्मौ प्रैषः प्रेषणमर्दने ॥ २२१ ॥

བྱ་རོག་ཉ་དང་མཁའ་འགྲོ་དྷྭཱཾ་ཀྵཱཾ། ཀ་ཀྵཱཾ་རྩྭ་དང་འབྲི་ཤིང་ངོ་།
ཨ་བྷཱི་ཥུ་ནི་སྲ་བ་འོད་ཟེར། པྲེ་ཥ་འགྱེད་དང་ཉེད་པའོ། ॥ 221

पक्षः सहायेऽप्युष्णीषः शिरोवेष्ट-किरीटयोः ।
शुक्रले मूषिके श्रेष्ठे सुकृते वृषभे वृषः ॥ २२२ ॥

པཀྵ་ཕྱོགས་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ། ཨུ་ཥྞཱི་ཥ་ནི་ཙུག་ཏོར་དང་།
ཐོད་དང་ཅོད་པན་དག་ལའོ། བརླིག་པ་བྱི་བ་མཆོག་དང་ནི།
ལེགས་པ་བྱས་ཁྱུ་མཆོག་བྲི་ཥའོ ॥ 222

कोषोऽस्त्री कुड्मले खड्गपिधानेऽर्थौघदिव्ययोः ।
द्यूते ऽक्षे सारिफलकेऽप्याकर्षोऽथाक्षमिन्द्रिये ॥ २२३ ॥

ཀོ་ཥ་མོ་མིན་གྲོལ་མེད་*དང་། རལ་གྲི་ཤུབས་དང་དོན་ཚོགས་མཐའ།
ཨ་ཀྵ་ཤོ་དང་ཤོ་ཡི་སྣུན། འགུགས་པ་ལའོ་དེ་ནས་ནི།
ཨཀྵ་དབང་པོ་ཤོ་ལུས་འདྲེན॥ 223

---

* For སྦལ་མིག ?

ना द्यूताङ्गे कर्षचक्रे व्यवहारे कलिद्रुमे ।
कर्षूर्वार्त्ता करीषाग्निः कर्षूः कुल्याभिधायिनी ॥ २२४ ॥

འཁོར་ལོ་ཆོས་ལུགས་རྩོད་པའི་ཤིང་། ཀརྵུ་བཞིན་དང་ལྕི་བའི་མེ།
ཀརྵཱུ་འགྲམ་དང་བརྗོད་བྱའོ།། 224

पुम्भावे तत् क्रियायाञ्च पौरुषम् विषमस्तु च ।
उपदानेऽप्यामिषं स्यादपराधेऽपि किल्विषम् ॥ २२५ ॥

སྐྱེས་བུ་དངོས་བཞིན་བྱ་བ་དང་། པོ་རུ་ཥཾ། བི་ཥཾ་དུག་དང་ཆུ་ཡིན་ནོ།
ཉེར་འབུལ་ཤ་དག་ཨཱ་མི་ཥཾ*། གནོད་བྱེད་སྡིག་པ་ཀི་ལྦི་ཥཾ།། 225

स्याद्दृष्टौ लोकधात्वंशे वत्सरे वर्षमस्त्रियाम् ।
प्रेक्षा नृत्येक्षणं प्रज्ञा भिक्षा सेवार्थना भृतिः ॥ २२६ ॥

ཆར་དང་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཆ་ལོ་ནམ་བརྵ། མོ་མིན་ནོ།
པྲེཀྵཱ་གར་ལྟ་ཤེས་རབ་པ། བྷིཀྵཱ་ཞབས་ཐོག་སློང་དང་གྲྭ།། 226

त्विट् शोभाऽपि त्रिषु परे न्यक्षं कार्त्स्न्यनिकृष्टयोः ।
प्रत्यक्षेऽधिकृतेऽध्यक्षो रुक्षस्त्वप्रेम्न्यचिक्कणे ॥ २२७ ॥

ཏྭི་ཥ་མཛེས་དང་འོད་གསུམ་གཞན། ཉེས་ཀུན་དག་ནི་ཀྲི་ཥྚ།
མངོན་སུམ་བཀའ་ལུང་ཨ་དྷྱཀྵ། རུཀྵ་མི་མཐུན་པ་དང་རྩུབ།། 227

---

* For ཨཱ་མི་ཥཾ ?

रविश्वेतच्छदौ हंसौ सूर्य्यवह्नी विभावसू ।
वत्सौ तर्णकवर्षौ द्वौ सारङ्गाश्च दिवौकसः ॥ २२८ ॥

ཧ་འི་འོ། ཉི་མ་དང་སྐྱ་ཧྃ་སོ་སོ། ཉི་མ་མེ་འོད་བ་སུའོ།
བཏྶཱ་བྱེའུ་ལོ་དག་གཉིས། ཁྲུང་ཧ་མགྲོ་རི་དི་བོ་ཀས།། 228

शृङ्गारादौ विषे वीर्य्ये गुणे रागे द्रवे रसः ।
पुंस्युत्तंसाऽवतंसौ द्वौ कर्णपूरेऽपि शेखरे ॥ २२९ ॥

སྒེག་པ་ལ་སོགས་ཉམས་དང་ནི། དུག་དང་ཐིག་ལེ་ཡོན་ཏན་ཆགས།
ཁུ་བ་རྣམས་ལ་ར་སའོ། ཨུཏྟཾ་ས་དང་ཨ་བ་ཏཾ་སོ། གཉིས།
རྣ་བའི་སྟེང་རྒྱན་ཐོད་ལའོ།། 229

देवभेदेऽनले* रश्मौ वसू रत्ने धने वसु ।
विष्णौ च वेधाः स्त्री त्वाशीर्हिताशंसाऽहिदंष्ट्रयोः ॥ २३० ॥

ལྷ་དང་དབྱེ་བ་ལྷུང་དང་ནི། འོད་ཟེར་དངོས་པོ་རིན་ཆེན་དང་།
ནོར་རྣམས་ལ་ནི་བ་སུའོ། ཁྱབ་འཇུག་ཀུང་ནི་བེ་དྷཱ་ས།
མོ་ཉིད་ཨཱ་ཤཱིས་ཉིད་ནི། ཕན་སེམས་སྦྲུལ་གྱི་མཆེ་བའོ།། 230

लालसे प्रार्थनौत्सुक्ये हिंसा चौर्य्यादि कर्म्म च ।
प्रसूरश्वापि भूद्यावौ रोदस्यौ रोदसी च ते ॥ २३१ ॥

ལ་ལ་ས་ནི་སློང་དང་སྲེད། ཧིཾ་ས་རྐུ་བ་ལ་སོགས་ལས།
པྲ་སུ་མ་དང་རྒོད་མའོ། ས་དང་ནམ་མཁའ་རོ་དང་སོ།། 231

---

* Tibetan reads : अनिले ।

ज्वालाभासो नपुंस्यऽर्च्चि र्ज्योतिर्भद्योतदृष्टिषु ।
पापापराधयोरागः खगबाल्यादिनोर्व्वयः ॥ २३२ ॥

འོད་ཟེར་ཀྱང་ངོ་། ཏྲི་ས་འབར་དང་མ་ཉིང་ངོ་། ཨ་རྩིས་ནི་འོད་སྣང་སིག།
སྡིག་དང་ཉེས་པ་ལ་ཨ་གཱ་སོ། མཁའ་འགྲོ་ནི་མཉམ་པ་ཡས॥ 232

तेजः पुरीषयोर्वर्च्चौ महस्तूत्सवतेजसोः ।
रजोगुणे स्त्रीपुष्पे च राहौ ध्वान्ते गुणे तमः ॥ २३३ ॥

འོད་དང་བ་ཤང་ལམ་བཙྪས། ཆེན་པོ་སྤྲོ་བ་དེ་ཛ་ས།
ར་ཛ་ས་ཡོན་ཏན་མོ་ཟླ་མཚན། སྒྲ་གཅན་མུན་པ་ཡོན་ཏན་གཏམས॥ 233

छन्दः पद्येऽभिलाषे च तपः कृच्छ्रादि कर्म्म च ।
सहोबलं सहामार्गौ नभः खं श्रावणे नभाः ॥ २३४ ॥

ཚྪ་ནྡས་ཚིགས་པ་ཅན་མངོན་འདོད། ད་པས་དཀའ་ཐུབ་ལ་སོགས་ལས།
ས་ཧས་སྟོབས་དང་མཉམ་མགོ་ཟླ། ན་བྷས་མཁའ་འགྲོ་གྲི་ཞུན་*ན་བྷཱས॥ 234

ओकः सद्माश्रयश्चौकाः पयः क्षीरं पयोऽम्बु च ।
ओजो दीप्तौ बले स्रोत इन्द्रिये निम्नगारये ॥ २३५ ॥

ཨོ་ཀས་ཁྲི་དང་རྟེན་ཨོ་ཀས། པ་ཡཿའོ་མ་པོ་སོ་ཆུ།
ཡོ་ཛས་དང་ནི་འོད་དང་སྟོབས། སྲོ་ཏས་དབང་པོ་གཙང་པོ་ཁྲིམ॥ 235

---

* For གྲ་བཞིན ?

तेजः प्रभावे दीप्तौ च बले शुक्रेऽप्यतस्त्रिषु ।
विद्वान् विदंश्च बीभत्सो हिंस्रोऽप्यतिशये त्वमी ॥ २३६ ॥

ཏེ་ཛས་ནུས་མཐུ་སྒྲོན་མ་དང་། སྤོབས་དང་ཁུ་བ་རྣམས་ལའོ།
ཝཱི་དྭཱ་ས་ནི་རིག་པའོ། བཱི་བྷཏྶུ་ནི་རྣམས་འཚེའོ།
འདི་རྣམས་འཕེལ་དང་ཤིས།། 236

वृद्धप्रशस्ययोर्ज्यायान् कनीयांस्तु युवाल्पयोः ।
वरीयांस्तूरुवरयोः साधीयान् साधुवाढयोः ॥ २३७ ॥

ཀ་ནཱི་ཡཾ་སུ་གཞོན་ཆུང་། བ་རཱི་ཡཾ་དུ་བརླ་དང་རབ།
སཱ་དྷཱི་ཡཱ་ན་ལེགས་ཤིན་དུ། སའི་འོ།། 237

दलेऽपि वर्हं निर्ब्बन्धोपरागार्कादयो ग्रहाः ।
द्वार्य्यापीड़े क्वाथरसे निर्य्यूहो नागदन्तके ॥ २३८ ॥

འདབ་མ་རྨ་བྱའི་མདོངས་བརྟེ། ཁྲིས་གདོན་གཟའ་སོགས་གྲ་ཧའོ།
སྒོ་ཁྱུང་ཐོད་དང་བསྐོལ་དང་ནི། ནེར་ཡུ་ཧའོ་གླང་ཆེན་སོ།། 238

तुलासूत्रेऽश्वादिरश्मौ प्रग्राहः प्रग्रहोऽपि च ।
पत्नी परिजनादानमूलशापाः परिग्रहाः ॥ २३९ ॥

སྲབ་ཐག་རྟ་ལ་སོགས་པའི་སྲབ། པྲ་གྲ་ཧ་དང་གྲ་ཧ་ཡང་ངོ།
ཆུང་མ་འཁོར་བཅས་ལེན་པ་རྩྭ། མནའ་རྣམས་པ་རི་གྲ་ཧའོ།། 239

दारेष्वपि गृहाः श्रोण्यामप्यारोहो वरस्त्रियाः ।
व्यूहो वृन्देऽप्यहिर्वृत्रेऽप्यग्नीन्द्वर्का स्तमोपहाः ॥ २४० ॥

བུད་མེད་ཁྱིམ་བདག་འཛིན་པའོ། ཆུ་སོ་དང་ནི་བུད་མེད་མཆོག།
ཨ་རོ་ཧེ་འོ་བྱུ་ཧ་ཚོགས། ཨ་ཧི་སྦྲུལ་དང་ལྷ་མིན་ནོ།
མེ་ཟླ་ཉི་མ་མུན་པ་འཇོམས།། 240

परिच्छदे नृपार्हेऽर्थे परिवर्होऽव्ययाः परे ॥ २४१ ॥

ཡོངས་གཅོད་མི་དབང་ཡོ་བྱད་ནི། པ་རི་བརྷོ་མི་ཟད་ཕྱི།། 241

इति नानार्थवर्गः ।

སྣ་ཚོགས་དོན་སྡེའོ།།

अव्ययवर्गः ।

आङीषदर्थेऽभिव्याप्तौ सीमार्थे धातुयोगजे ।
आ प्रगृह्यः स्मृतौ वाक्येऽप्यास्तु स्यात् कोपपीड़योः ॥ १ ॥

མི་ཟད་པའི་སྡེ་ཚན་ནོ །།

ཨཱང་ཆུང་དང་མངོན་པར་ཁྱབ། མཚམས་དོན་དབྱེབས་དག་སྦྱོར་ལས་སྐྱེས།
ཨཱ་ནི་མཚམས་མི་སྦྱོར་བ་དང་། དྲན་པ་དང་ནི་ངག་ལ་ཡང་།
ཨཱ་ནི་ཁྲོ་བ་ཟུག་རྔུ་དག། 1

पापकुत्सेषदर्थे कु धिङ्निर्भर्त्सननिन्दयोः ।
चान्वाचये समाहारेतरेतरसमुच्चये ॥ २ ॥

སྡིག་དང་ངན་པ་ཉུང་ངུ་ཀུ། ཧྲིང་ནི་བསྡིགས་ཚིག་*དམོད་པ་དག།
ཙ་ནི་ཞར་བྱུང་བསྡུ་བ་དང་། རེ་རེ་བ་དང་ཀུན་ལས་བསྡུ།། 2

स्वस्त्याशीःक्षेमपुण्यादौ प्रकर्षे लङ्घनेऽप्यति ।
स्वित् प्रश्ने च वितर्के च तु स्याद्भेदेऽवधारणे ॥ ३ ॥

སྭ་སྟི་ཤིས་པ་བདེ་ལེགས་དང་། བསོད་ནམས་ལ་སོགས་ཤིན་ཏུ་དགའ།
མཚོངས་པ་ལ་ཡང་ཨ་ཏིའོ། སྭིད་འདྲི་དང་རྣམ་རྟོག་གོ།
ཏུ་ནི་དབྱེ་བ་དམིགས་འཛིན་པ།། 3

* For འཕྱ་ཚིག ?

सकृत् सहैकवारे स्यादाराद्दूरसमीपयोः ।
प्रतीच्यां चरमे पश्चादुताप्यर्थविकल्पयोः ॥ ४ ॥

ས་ཀྲིད་ལྷན་དུ་ལྷན་ཅིག་པར། རཱ་ཏ་ནི་རི་དང་ས་གཅིག་དག།
ནུབ་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་པ་ཤྩད་དོ། ཨུ་དའི་དོན་ནི་བརྟག་དཔྱད་དག།། 4

पुनः सदार्थयोः शश्वत् साक्षात् प्रत्यक्षतुल्ययोः ।
खेदानुकम्पासन्तोषविस्मयामन्त्रणे वत ॥ ५ ॥

ཡང་དང་རྟག་ཏུ་དོན་ཤ་ཤྭད། སཱ་ཀྵཱ་མངོན་སུམ་དང་མཚུངས་པ།
སེམས་སྡུག་རྗེས་སུ་བརྩེ་བ་དང་། ཉེ་བར་ཚིམ་པ་ངོ་མཚར་དང་།
སྐྱན་ཅོག་པ་ནི་བ་དའོ།། 5

हन्त हर्षेऽनुकम्पायां वाक्यारम्भविषादयोः ।
प्रति प्रतिनिधौ वीप्सालक्षणादौ प्रयोगतः ॥ ६ ॥

ཧནྟ་དགའ་དང་ཉེར་བརྩེ་དང་། ངག་དང་རྩོམ་པ་དུག་ལ་སོགས།
པྲ་ཏི་མཚོན་བྱེད་ཁྱབ་འདོད་དང་། མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་རབ་འགྱུར་ལ།། 6

इति हेतुप्रकरणप्रकर्षादिसमाप्तिषु ।
प्राच्यां पुरस्तात् प्रथमे पुरार्थेऽग्रत इत्यपि ॥ ७ ॥

ཨི་ཏི་རྒྱུ་མཚན་གནས་སྐབས་དང་། གསལ་བྱེད་སོགས་པ་རྫོགས་རྣམས་ལ།
པུ་ར་སྟཱད་ནི་ཤར་ཕྱོགས་དང་། དང་པོ་སྔོན་དོན་མདུན་ཞེས་པ་འང་།། 7

यावत्तावच्च साकल्येऽवधौ मानेऽवधारणे ।
मङ्गलानन्तरारम्भप्रश्नकार्त्स्न्येष्वथो अथ ॥ ८ ॥

ཇི་སྙེད་དེ་སྙེད་སཱ་ཀ་ལྱེ། བར་མཚམས་ཚད་དང་དམིགས་འཛིན་ནོ།
བཀྲ་ཤིས་རྒྱུན་མི་འཆད་དང་རྩོམ། འདྲི་དང་ཀུན་ལ་ཨ་ཐོ་ནོ། དེ་ནས॥ 8

वृथा निरर्थकाविध्यो र्नानानेकोभयार्थयोः ।
नु पृच्छायां विकल्पे च पश्चात्सादृश्ययोरनु ॥ ९ ॥

བྲི་ཐཱ་*དོན་མེད་བྱ་བ་མིན། ནཱ་ནཱ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་དོན་དག།
ནུ་ནཱི་དྲི་བ་རྣམ་རྟོག་དང་། ཕྱི་མ་འདྲ་དག་ཨ་ནུའོ॥ 9

प्रश्नावधारणानुज्ञानुनयामन्त्रणे ननु ।
गर्हा-समुच्चय-प्रश्न-शङ्का-सम्भावनास्वपि ॥ १० ॥

འདྲི་བ་དམིགས་འཛིན་རྗེས་སྣྲ†། ཡིད་གཙུགས་འབོད་པ་ན་ནུའོ།
སྨོད་དང་ཀུན་བསྡུས་འདྲི་བ་དང་། བརྟག་པ་འབྱུང་འགྱུར་ཨ་པིའོ॥ 10

उपमायां विकल्पे वा सामि त्वर्द्धे जुगुप्सने ।
अमा सह समीपे च कं वारिणि च मूर्द्ध्नि च ॥ ११ ॥

ཉེར་འཛལ་འདམ་ཁ་བཱ་ཡིན་ནོ། སཱ་མི་ཕྱེད་དང་སྨོད་པའོ།
ཨ་མཱ་ལྷན་ཅིག་ས་གཅིག་དང་། ཀཾ་ནི་ཆུ་དང་སྤྱི་བོ་ལ॥ 11

---

* Tib: བྲ་ཁྲ། † For རྗེས་གོ ?

इवेत्थमर्थयो रेवं नूनं तर्केऽथ निश्चये ।
तूष्णीमर्थे सुखे जोषं किम्पृच्छायां जुगुप्सने ॥ १२ ॥

དཔེ་དང་འདི་ཡི་དོན་ཨེ་ཝཾ། ནཱུ་ནཾ་རྟོག་དོན་ཨེ་ཝཾ།
ནཱུ་ནཾ་རྟོག་དོན་ངེས་པའོ། མི་སྨྲའི་དོན་བདེ་ཛོ་ཥཾ་ངོ།
ཀིཾ་ནི་དྲི་དང་སྨོད་པ་ལ།། 12

नाम प्राकाश्य-सम्भाव्य-क्रोधोपगम-कुत्सने ।
अल म्भूषणपर्य्याप्तिशक्तिवारणवाचकम् ॥ १३ ॥

ནཱ་མ་སྟོན་བྱེད་འབྱུང་བ་དང་། ཁྲོ་དང་ཁས་ལེན་ངན་པའོ།
ཨ་ལཾ་རྒྱན་དང་རྣམ་གྲངས་ཐོབ། མཐུང་ཐུང་དང་ནི་ཚིག་ཚིག་ལ།། 13

हुं वितर्के परिप्रश्ने समयान्तिकमध्ययोः ।
पुन रप्रथमे भेदे नि निश्चयनिषेधयोः ॥ १४ ॥

ཧཱུཾ་ནི་རྣམ་རྟོགས་ཡོངས་སུ་འདྲི། ས་མ་ཡ་ནི་ཉེ་ཚོམ་དབུས།
པུ་ན་དང་པོ་མ་ཡིན་དབྱེ། ནིཿ་ནི་ངེས་ཚིག་དགག་པ་དག། ཡིན།། 14

स्यात् प्रबन्धे चिरातीते निकटागामिके पुरा ।
ऊरर्य्यूरी चोररी च विस्तारेऽङ्गीकृतौ त्रयम् ॥ १५ ॥

པྲ་བནྡྷ་ནི་དུས་རིང་འདས། ཉེ་འཁོར་འབྱུང་འགྱུར་སྔོན་ལ་རིང་།
ཨཱུ་ར་ཨཱུ་རི་ཙ་ཨུ་རི། རྒྱ་ཞིང་ཁས་ལེན་བྱས་དག་གསུམ།། 15

स्वर्गे परे च लोके स्व र्वार्त्तासम्भाव्ययोः किल ।
निषेधवाक्यालङ्कारजिज्ञासानुनये खलु ॥ १६ ॥

མཐོ་རིས་པ་རོལ་འཇིག་རྟེན་སྐུར། གདམ་དང་འབྱུང་བ་དག་ཀྱི་ལ།
དགག་པ་ཚིག་གི་རྒྱན་དང་ནི། ཞེས་འདོད་བཙུགས་པ་ཁ་ལུའི༎ 16

समीपोभयतः शीघ्रसाकल्याभिमुखेऽभितः ।
नामप्रकाशयोः प्रादु र्मिथोऽन्योऽन्यं रहस्यपि ॥ १७ ॥

གཅིག་གཉིས་དང་མྱུར་བ་དང་། ཐམས་ཅད་མངོན་ཕྱུར་ཨ་བྷི་ཏ།
མིང་དང་གསལ་བྱེད་པྲཱ་དུ་ར། མི་ཐོ། བརྫུན་དང་ཕན་ཚུན་དབེན་པ་ཡང་༎ 17

तिरो ऽन्तर्द्धौ तिर्य्यगर्थे हा विषादशुगर्त्तिषु ।
अहहेत्यद्भुते खेदे हि हेताववधारणे ॥ १८ ॥

ཏི་རོ་བསྒྲིབས་དང་དུད་འགྲོའི་དོན། ཧཱ་ནི་སྡུག་བསྔལ་མྱ་ངན་ལ།
ཨ་ཧ་ཧ་ནི་རྨད་དུ་བྱུང་། སེམས་སྡུག་ཧི་ནི་རྒྱུ་མཚན་དམིགས་འཛིན་ནོ༎ 18

चिराय चिरराचाय चिरस्याद्याश्चिरार्थकाः ।
मुहुः पुनःपुनः शश्वदभीक्ष्ण मसकृत् समाः ॥ १९ ॥

དོན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲེ་ཚན་ནོ། རྒྱུན་རིང་ཡུན་རིང་རིང་པོ་དང་།
དུས་རིང་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན། ཡང་དང་སླར་དང་སླར་དང་ནི།
སླར་ཡང་ཡང་ཡང་གཅིག་མིན་མཚུངས༎ 19

स्राग् झटित्यञ्जसाह्नाय द्राङ् मंक्षु सपदि द्रुते ।
बलवत् सुष्ठु किमुत स्वत्यतीव च निर्भरे ॥ २० ॥

མགྱོགས་མྱུར་ཀྱེན་དང་ཡུད་ཙམ་དང་། དེ་མ་དག་དང་མི་སྡོད་མྱུར།
ཤིན་ཏུ་ནན་ཏར་ཧ་ལས་དང་། སུ་དང་ཨ་ཏི་ཤིན་ཏུའི་དོན॥ 20

पृथग्विनान्तरेणर्त्ते हिरुङ्नाना च वर्जने ।
यत्तद्यतस्ततो हेता वसाकल्ये तु चिन्वन ॥ २१ ॥

སོ་སོར་རེ་རེ་མཐར་བྱས་དང་། ཏུ་ར་*ཧི་རུག་ནཱ་ནཱ་བོར།
ཡཏ་ཏཏ་གང་ལས་དེ་ལས་རྒྱུ། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ཀི་ཙི་ཏ† ॥ 21

कदाचिज्जातु सार्द्धन्तु साकं सचा समं सह ।
आनुकूल्यार्थकं प्राध्वं व्यर्थके तु वृथा मुधा ॥ २२ ॥

ཀ་དཱ་ཙིད་ནི་ནམ་ཞིག་གོ། ལྷན་གཅིག་དུས་གཅིག་མཉམ་མཚུངས་ལྷན།
མཐུན་ཕྱོགས་དོན་དང་མཐུན་པའོ། དོན་མེད་བྱུར་མེད་དོན་མེད་དོ॥ 22

आहो उताहो किमुत विकल्पे किं किमूत च ।
तु हि च स्म ह वै पादपूरणे पूजने स्वति ॥ २३ ॥

རྟོག་པ་རྣམ་རྟོག་བརྟག་པ་དང་། འདམ་ཁ་ཅི་ཞིག་རྣམ་པར་རྟོག།
ཏུ་ཧི་ཙ་སྨྲ་ཧ་དང་བཻ། ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་དོན་ཡིན་ནོ།
སུ་དང་ཨ་ཏི་མཆོད་པའི་བྱ॥ 23

---

* For རྀ་ཏེ ?   † For ཙིནྟ་ན ?

दिवाह्नीत्यथ दोषा च नक्तञ्च रजनाविति ।
तिर्य्यगर्थे साचि तिरोऽप्यथ सम्बोधनार्थकाः ॥ २४ ॥

ཉིན་མོ་ཐུན་དང་དེ་ནས་ནི། ཉིས་མཚན་ནམ་ཞེས་བྱ་བའོ།
དུར་འགྲེའི་དོན་དང་སཱ་ཙི་ཐུག། དེ་ནས་བོད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། ༎ 24

स्युः प्याट् पाड़ङ्ग है हे भोः समया निकसा हिरुक् ।
अतर्किते तु सहसा स्यात्पुरः पुरतोऽग्रतः ॥ २५ ॥

པྱཱཊ་པཱཊཾ་ག། ཧེ་ཧི་བྷོ་རྣམས་འབོད་པའོ། ལྷན་ཅིག་པ་གཅིག་ཉེས་འཁོར་རོ།
མ་བརྟགས་པ་དང་མ་དཔྱད་པ། སྔོན་མ་སྔ་མ་མདུན་མའོ། ༎ 25

स्वाहा देवहविर्दाने श्रौषड् वौषड् वषट् स्वधा ।
किञ्चिदीषन्मनागल्पे प्रेत्यामुत्र भवान्तरे ॥ २६ ॥

སྭཱ་ཧཱ་ལྷ་ཡི་བསྲེག་རྫས་སྦྱིན། ཤྲཽ་ཥཊ་བ་ཥཊ་རྣམས་བདུད་རྩི་སྦྱིན་པའོ།
ཅུང་ཟད་བག་ཙམ་ཉུང་ཚུང་ངུ། ཡི་དྭགས་བར་དོ་སྲིད་པ་བར། ༎ 26

वद्वा यथा तथैवैवं साम्येऽहो ही च विस्मये ।
मौने तु तूष्णीं तूष्णीकां सद्यः सपदि तत्क्षणे ॥ २७ ॥

འདྲ་དང་ཇི་ལྟར་དེ་ལྟར་དང་། དེ་ལྟ་བུ་དང་མཉམ་པའོ།
ཨ་ཧོ་ཧི་དང་ངོ་མཚར་རོ། སྨྲ་བཅད་མི་སྨྲ་དུཥྞཱི་ཀཾ།
སདྱ་ཅིག་ཅར་དེ་མ་ཐག ༎ 27

दिष्ट्या श मुपजोषं चेत्यानन्देऽथान्तरेऽन्तरा ।
अन्तरेण च मध्ये स्युः प्रसह्य तु 'हठार्थकम् ॥ २८ ॥

བདེ་དང་དགྱེས་པ་མཉེས་དང་དགའ། དེ་ནས་བར་དང་དཀྱིལ་དང་ནི།
ཉང་དང་དབུས་མ་ཞེས་པའོ། མཐུ་དང་སྟོབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ།། 28

युक्ते द्वे साम्प्रतं स्थानेऽभीक्ष्णं शश्वदनारते ।
अभावे नह्यनो नापि मास्म मालञ्च वारणे ॥ २९ ॥

ཟུང་དང་ཕྲུགས་དང་ད་ལྟར་གནས། སླར་དང་ཡང་ཡང་དྲག་ཏུའོ།
མེད་དགག་ན་ཧི་ཨ་དང་ནི། དགག་མེད་དགག་ཆོག་ཆོག་གོ།། 29

पक्षान्तरे चेद्यदि च तत्त्वे त्वद्धाञ्जसा द्वयम् ।
प्राकाश्ये प्रादु राविः स्यादोमेवं परमं मते ॥ ३० ॥

ཕྱོགས་ཕྱི་མ་དང་ཙེ་སོགས་ཙ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་མེད་དང་།
དབྱེར་མེད་གཉིས་སུ་མེད་པའོ། རབ་སྟོན་གསལ་དང་ཐམ་པ་ཡིན།
ཨོཾ་དང་ཨེ་ཝཾ་མཆོག་ཏུ་འདོད།། 30

समन्ततस्तु परितः सर्व्वतो विष्वगित्यपि ।
अकामानुमतौ काम मसूयोपगमेऽस्तु च ॥ ३१ ॥

མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་ཐམས་ཅད་ཀུན། མི་འདོད་ཁས་ལེན་ཀི་མིང་ངོ།
བསྡིང་ཆོག་ཁས་ལེན་ཨ་དུ་ཙུ།། 31

ननु च स्याद् विरोधोक्तौ कच्चित् कामप्रवेदने ।
निःषमं दुःषमं गर्ह्ये यथास्वन्तु यथायथम् ॥ ३२ ॥

འགལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྨྲ་བ། ཀ་ཙིཏ྄་སྐྱོང་བར་འདོད།
སྡུག་པ་མ་རུངས་ངན་པ་དང་། རང་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཇི་བཞིན་ལྟར། ॥ 32

मृषा मिथ्या च वितथे यथार्थन्तु यथातथम् ।
स्युरेवन्तु पुनर्व्वैवेत्यवधारणवाचकाः ॥ ३३ ॥

ཤེས་བཞིན་བརྫུན་དང་མི་བདེན་པ། ཇི་ལྟའི་དོན་དང་ཇི་དེ་ལྟར།
སྱུ་དང་ཨེ་ཝཾ་དུ། པུནཿཝེ་དང་ཙ་དང་ཨེ་དེ་ནི།
དམིགས་ཀྱིས་དབྱེ་བའི་ཚིག་ཡིན་ནོ། ॥ 33

प्रागतीतार्थकं नूनमवश्यं निश्चये द्वयम् ।
संवद्वर्षेऽवरेत्वर्व्वागामेवं स्वयमात्मना ॥ ३४ ॥

པྲཱ་ག་འདས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། ནཱུ་ན་ལོས་ཀྱང་ངེས་པ་གཉིས།
ལོ་དང་ལོ་འི་ཕྱི་མ་ཉིང་། ཨ་མ་དེ་བཞིན་རང་དང་བདག ॥ 34

अल्पे नीचै र्महत्युच्चैः प्रायो भूम्न्यद्रुते शनैः ।
सना नित्ये वहिर्वाह्ये स्मातीतेऽस्तमदर्शने ॥ ३५ ॥

ཉུང་དང་དམའ་ཆེ་དང་མཐོ། མང་པོ་ཕལ་ཆེར་འགྲོ་དང་འགུལ།
རྟག་ཏུ་རྒྱུན་དུ་ཕྱི་དང་ཕྱི། འདས་དང་མི་མཐོང་མི་མངོན་ནོ། ॥ 35

अस्ति सत्वे रुषोक्तावूङ् उं प्रश्नेऽनुनये त्वयि ।
हूं तर्के स्यादुषा रात्रेरवसाने नमो नतौ ॥ ३६ ॥

ཡོད་དང་བདོག་གོ་ཁྲོ་ཚིག་ཨུཾ། ཨུཾ་ནི་དྲི་དང་མཉེས་གཤིན་ཚིག།
ཧཱུྃ་ནི་རྟོག་གེ་ཨུ་ཥཱ་ནི། ནམ་གྱི་ཆ་སྨད་ཕྱག་དང་འདུད།། 36

पुनरर्थेऽङ्गनिन्दायां दुष्ठु सुष्ठु प्रशंसने ।
सायं साये प्रगे प्रातः प्रभाते निकषान्तिके ॥ ३७ ॥

བོད་པ་ཡང་དོན་ཨངྒ་ནི། སྨོད་དང་ངན་སླ་བསྟོད་ཞེས་ཚིག།
དགོངས་མ་ཉི་མཐའ་ནམ་ལངས་སྔ། ས་གཅིག་པ་དང་*ཀནྟི་ཀེ།། 37

परुत्परार्य्यैषमोऽब्दे पूर्व्वे पूर्व्वतरेयति ।
अद्यात्राह्न्यथ पूर्व्वेह्नीत्यादौ पूर्व्वोत्तरापरात् ॥ ३८ ॥

ན་ནིང་གཞི་ནིང་ད་ལོ་དང་། ལོ་སྔོན་མ།
ན་ནིང་གཞི་ནིང་པ་ལོ་འོ། དེ་རིང་འོད་དེ་རིང་གིའོ།
དེ་ནས་སྔོན་མིང་ཐུན་ལ་སོགས། སྔོན་མ་ཕྱི་མ་གཞན་དང་ནི།། 38

तथाधरान्यान्यतरेतरात् पूर्व्वेद्युरादयः ।
उभयद्युश्चोभयेद्युः परे त्वह्नि परेद्यवि ॥ ३९ ॥

དེ་བཞིན་དུ་ནི་གཞན་དང་གཞན། སྔོན་མའི་ཉི་མ་ལ་སོགས་པ།
ཉི་མ་གཉིས་པ་གནངས་ཉིན་མོ། ཕྱི་དྲོའི་ཐུན་ནི་པ་རེ་བཀྲུ།། 39

---

* For ཨནྟི་ཀེ ?

ह्योगतेऽनागतेऽह्नि श्वः परश्व स्तत्परेऽहनि ।
तदा तदानीं युगपदेकदा सर्व्वदा सदा ॥ ४० ॥

ཁ་ཙང་འདས་པ་མ་འོང་པ། ཉི་མ་ཐུན་དང་ནི་གནངས་ནང་པར།
ཕྱི་ཐུན་དེ་ཐུན་དེ་དུས་ཙམ་ན། ཐབས་གཅིག་དང་ནི་ལྷན་གཅིག་ལ།
དུས་ཀུན་དུ་དང་རྟག་དུ་དང་ ॥ 40

एतर्हि सम्प्रतीदानीमधुना साम्प्रतं तथा ।
दिग्देशकाले पूर्व्वादौ प्रागुदक्प्रत्यगादयः ॥ ४१ ॥

ད་ལྟ་དང་ནི་དེ་ལྟར་དང་། ད་དང་ད་ལྟ་དེ་བཞིན་དུ།
ཕྱོགས་དང་ཡུལ་དང་དུས་ཡིན་ནོ། ཤར་ལ་སོགས་པ་སྔོན་མ་དང་།
ཕྱི་མ་དང་ནི་གཞན་ལ་སོགས॥ 41

इत्यव्यय वर्गः ।

མི་ཟད་པའི་སྡེ་ཚན་ནོ ॥

लिङ्गादिसंग्रहवगः ।

सलिङ्गशास्त्रैः सन्नादिकृत्तद्धितसमासजैः ।
अनुक्तैः संग्रहो लिङ्गं संकीर्णवदिहोन्नयेत् ॥ १ ॥

རྟགས་བསྡུས་པའི་སྡེ་ཚན།

རྟགས་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས། སན་ལ་སོགས་པ་ཀྲིད་དྡྷི་ད།
བསྡུ་བ་ལས་སྐྱེས་མ་བཤད་པ། བསྡུས་རྟགས་འདྲེས་བཞིན་འདི་ཤེས་བྱ॥ 1

लिङ्गशेषविधिर्व्यापी विशेषैर्यद्यबाधितः ।
स्त्रियामीदूद्विरामैकाच् सयोनि प्राणिनाम च ॥ २ ॥

རྟགས་ཀྱི་ལྷག་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་མ་གནོད་པ།
ཨུ་ནའི་རྐྱེན་ཅན་རྣམས་ནི་མོ། མོ་ནི་ཨཱི་དང་ཨཱུ་དང་ནི།
ངལ་གསོ་དབྱངས་གཅིག་ལས་མེད་དང་།
སྐྱེ་གནས་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས॥ 2

नामविद्युन्निशावल्ली वीणादिग्भूनदीह्रियाम् ।
अदन्तै र्द्विगुरेकार्थो न स पात्रयुगादिभिः ॥ ३ ॥

མིང་དང་གློག་དང་མཚན་མོ་དག། འཁྲི་ཤིང་མདའ་དང་ཕྱོགས་དང་ས།
གཙང་པོ་ཁྲོ་གྲོ་ས་རྣམས་ནི་མོ། ཨ་མཐའ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་དང་།
སྣོད་དང་དུས་སོགས་མ་གཏོགས་པ॥ 3

तल्हन्दे येनिकञ्चा वैरमैथुनकादिवुन् ।
स्त्रीभावादावनिक्तिन् वुल् णच् कयपोऽयुजञिङ्निशाः ॥ ४ ॥

ཏ་ལ་ཚོགས་ག་ཀ་ཊ་ཊ། འདྲེས་འཁྲིམས་ལ་སོགས་ཊུ་ནའོ*།
མོ་དང་ཟླ་བ་ལ་སོགས་པ། ཨ་ནི་ཀཱི་ཊུ་ལ་དང་།
ཙ་ན་ཀྲུ་བ་ཨ་ཡུ་ཛ། ཨ་ང་ཤི་ཉ་ནི་ཊཱ་རྣམས།། 4

उणादिषुनिरूरीश्च ङ्याबूङन्तं चरं स्थिरम् ।
तत् क्रीड़ायां प्रहरणं चेन्मौष्टा पाल्लवा ण दिक् ॥ ५ ॥

ཨུཎ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཊྲུ་རཱི། ཨ་དི་ཨཱ་ན་ཨུག་གཡོ་བརྟན།
དེ་ལ་རྩེད་མོ་འི་རྩེག་ཆ་དང་། ཁ་ཚུར་ཐལ་ལྕུག་ཊ་ནི་མོ་འི་ཀྱེན།། 5

घञोञः सा क्रियास्याञ्चेद्दाण्डपाता हि फाल्गुनी ।
श्यैनम्पाता हि मृगया तैलम्पाता स्वधेति दिक् ॥ ६ ॥

གྷཉོ་ཉ་ནི་དེའི་བྱ་བ། ཆད་པ་ལྷུང་བ་སྤོ་ཏྲ་དང་།
ཁྲ་དང་ལྷུང་བ་རི་དགས་དང་། མར་ཁུ་འཁྲུངས་པ་བདུད་རྩི་མོ།། 6

स्त्री स्यात् काचिन्मृणाल्यादि विवक्षापचये यदि ।
लङ्का शेफालिका टीका धातकी पञ्जिकाढ़की ॥ ७ ॥

མོ་ཡིན་ཙུང་ཟད་པད་རྩ་སོགས། བརྗོད་འདོད་འཚང་བའི་ཀྱེན།
གལ་ཏེ་ན། ལང་ཀཱ་ཤེ་པཱ་ལི་ཀཱ་དང་།
ཊཱི་ཀ་དང་ནི་དྷཱ་ཏ་ཀཱི། དཀའ་འགྲེལ་དང་ནི་བྲེ་བོ་འོ།། 7

* For ཐུ་ནོར ?

सिध्रका सारिका हिक्का प्राचिकोल्का पिपीलिका ।
तिन्दुकी कणिका भङ्गिः सुरुङ्गा सूचि माढ़यः ॥ ८ ॥

སི་དྷྲའི་ཤིང་དང་སྨྲ་བྲེད་བྲེའུ། ཨི་ག་བྲུ་སྦྲང་རྩི་འབར་བ་དང་།
ཏྲོག་མ་དེལ་དུ་ཀའི་ཤིང་། ཞིབ་མོ་བཅོམ་དང་ཆོས་ལེགས་དང་།
ཕྲ་མ་སཱུ་ཙྪི་ལོ་མ་དང་ ॥ 8

पिच्छा वितण्डाकाकिण्यश्चूर्णिः शानी द्रुणी दरत् ।
सातिः कन्था तथा सन्दी नाभी राजसभापि च ॥ ९ ॥

འབྲས་བུ་ཀོལ་བ་ཕུབ་དང་ནི། ཕྱིམ་ཤཱ་ཎཱི་གོས།
ཤིན་དུ་དགའ་དང་ཐེམ་དུག་དང་། དེ་བཞིན་སྟན་ལྟེ་རྒྱལ་པོའི་འཁོར ॥ 9

झल्लरी चर्च्चरी पारी होरा लट्वा च सिध्मला ।
लाक्षा लिक्षा च गण्डूषा गृध्रसी चमसी मसी ॥ १० ॥

ཛྷལླ་རཱི་ཙ་ཙ་རཱི། འཁར་བ་རི་མོ་དུས་སྦྱོར་དང་།
ཉ་རྒྱལ་ཚོས་དང་སྲོ་མ་ཁྲུས། ཚང་སྣོད་སྣག་ཚ་གྲི་དྷྲ་སཱི།
མོའི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བའོ ॥ 10

पुंस्त्वे सभेदानुचराः सपर्य्यायाः सुरासुराः ।
स्वर्गयागाद्रि मेघाब्धि द्रुकालासिशरारयः ॥ ११ ॥

སྐྱེས་བུ་དེ་དབྱེ་རྗེས་སུ་སྤྱོད། རྣམ་གྲངས་དང་བཅས་ལྷ་ལྷ་མིན།
མཐོ་རིས་གཏོད་སྦྱིན་རི་དང་སྤྲིན། རྒྱ་མཚོ་ཤིང་དང་དུས་དང་ནི།
རལ་གྲི་མདའ་དང་དགྲ་དང་ནི ॥ 11

करगण्डौष्ठदोर्दन्तकण्ठकेशनखस्तनाः ।
अह्नाहान्ताः क्ष्वेड़भेदा रात्रान्ताः प्रागसंख्यकाः ॥ १२ ॥

ལག་པ་འགྲམ་མཆུ་དཔུང་བས་སོ། མགྲིན་སྐྲ་སེན་མོ་ནུ་མ་དང་།
ཉིན་མོ་ཧ་ཡི་མཐར་ཅན་ནོ། དུག་གི་དབྱེ་བ།
མཚན་མོ་མཐའ་དང་དང་པོ་གྲངས॥ 12

श्रीवेष्टाद्याश्च निर्यासा असन्नन्ता अबाधिताः ।
कशेरु जतुवस्तूनि हित्वा तुरुविरामकाः ॥ १३ ॥

དཔལ་འདོད་ལ་སོགས་ཚོན་རྩི་དང་། དམིགས་བྱེ་མ་ཡིན་མོན་ལུག་དང་།
དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ་ཡི་ནི། ཏུ་དང་རུ་ཡ་ངལ་གསོ་དང་॥ 13

क ष ण भ मरोपान्ता यद्यदन्ता अमी अथ ।
प थ न य स टोपान्ता गोत्राख्याश्चरणाह्वयाः ॥ १४ ॥

འདི་རྣམས་ཉེ་བའི་མཐའ་ཅན། ཨའི་མཐའ་ཅན་ནི་འདིར་མོ་འོ།
ཀ་ཥ་ཎ་བྷ་རའི་རྗེན། པ་ཡི་མཐའ་ཅན་གང་ལ་ནི།
ཨ། ཐ། པ། ཐ། ན། ཡ། ས། ཊ་དང་པ་ཡི་མཐའ་ཅན་པོ།
རིགས་པ་དགྲགས་པ་ཞབས་དང་འབོད॥ 14

नाम्नयकर्त्तरि भावे च घ ञ ज ब् नञ् णघाद्युचः ।
ल्युः कर्त्तरीमनिज्भावे को घोः किःप्रादितोऽन्यतः ॥ १५ ॥

མིང་དང་བྱེད་པ་ངོ་བོ་ལ། གྷ་ཉ་ཛ་ཡ་ནི་ལ་གྷ།
ཨ་ཕྲུ་ཙ་དང་ལྱུ་དང་བྱེད། ཨ་ནི་ཙ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད།
ཀ་གྷ་ཀི་ནི་དང་པོ་གཞན॥ 15

द्वन्द्वेऽश्ववडवावश्ववडवा न समाहृते ।
कान्तः सूर्य्येन्दुपर्य्यायाः पूर्व्वोऽयः पूर्व्वकोऽपि च ॥ १६ ॥

ཟླ་དང་རྡོ་དང་ནོར་བུ་དང་། རྡོ་དང་ནོར་བུ་ཡི་སྒྲ་རྣམས། ཀ་ཡི་མཐའ་ཅན་ཉི་ཟླ་དང་། ཨ་ཡ་སྔོན་དུ་བཞག་པའོ། སྔོན་ཉིད་ཀྱང་ངོ་།།16

वटकश्चानुवाकश्च रल्लकश्च कुटुङ्गकः ।
पुङ्खो न्यूङ्खः समुद्गश्च विटपट्टघटाः खटः ॥ १७ ॥

མི་ཐུང་རྗེས་བརྗོད་བ་ལང་དང་། ཁྲིམ་དང་མདའ་སྒོང་རིག་བྱེད་དང་། ཐུན་པོ་སྡུག་ཅན་དང་སྦྲ་རྩི། མཁར་དང་ཁྲིན་པ་སྐྱན་དངགས་མཁན།། 17

कोट्टारघट्टहट्टाश्च पिण्डगोण्डपिचिण्डवत् ।
गडुः करण्डोलगुडावरण्डश्च किणो घुणः ॥ १८ ॥

ཚངས་པ་རིགས་ངན་མངལ་སྟག་སྦྲ། ལོ་མ་བལྷགས་པ་ཞིང་སྲིན་བུ། ཟམ་ཏོག་དང་དབུག་པ་དང་།། 18

इति सीमन्त हरितो रोमन्थोद्गीथबुद्बुदाः ।
कासमर्द्दोऽर्द्दनिः कुन्दः फेनस्तूपौ सपूपकौ ॥ १९ ॥

ཆུ་སྐྱུལ་སྣ་མཚམས་ལྗང་ཁུ་དང་། སྐྱུག་ལྡན་སྐེགས་པ་ཆུ་བུར་དང་། འགྲི་ཤིང་འགྲོ་སྐྱོང་བཟང་དང་ནི། སྦུ་བ་མཆོད་རྟེན་གདིང་ཚིག་དང་།། 19

आतपः क्षत्रिये नाभिः कुणपक्षुरकेदराः ।
पूरक्षुरप्रचुक्राश्च गोलहिङ्गुलपुद्गलाः ॥ २० ॥

ཉི་འོད་རྒྱལ་རིགས་ལྟེ་བ་དང་། མདའ་དང་སྤུ་གྲི་གས་པ་དང་།
ཆུ་འཕེལ་རྨིག་པ་སྐྱུར་མོ་དང་། གྲི་ཕྲུག་ཚོ་ལ་དང་གང་ཟག་དང་། ॥ 20

वेतालमल्लभल्लाश्च पुरोडाशोऽपि पट्टिशः ।
कुल्माषो रभसश्चैव सकटाहः पतद्ग्रहः ॥ २१ ॥

རོ་ལངས་གྲུད་དང་སྟ་རེ་དང་། མཆོད་སྦྱིན་པ་པ་ཊྚི་ཤ་དང་།
ཅབ་མ་དགའ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཤིང་རྟ་བ་ཤད་པ་སོ་སོར་འདོད།
པའི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བའོ། ॥ 21

द्विहीनेऽन्यच्च खारण्यपर्णश्वभ्रहिमोदकम् ।
शीतोष्णमांसरुधिरमुखाक्षिद्रविणं बलम् ॥ २२ ॥

གཉིས་དམན་གཞན་ནོ་མཁས་དང་། ནི། དགོན་པ་འདབ་མ་དོང་དང་ནི།
ཁ་བ་ཆུ་དང་གྲང་དྲོ་དང་། ཤ་ཁྲག་ཁ་མིག་ཁུ་བ་དང་། ॥ 22

हलहेमशुल्वलोहसुखदुःखशुभाशुभम् ।
जलपुष्पाणि लवणं व्यञ्जनान्यनुलेपनम् ॥ २३ ॥

སྟབས་དང་གོམ་དང་གསེར་ཟངས་ལྕགས། བདེ་སྡུག་དགེ་དང་མི་དགེ་དང་།
ཆུ་དང་མེ་ཏོག་རྣམས་དང་ནི། ཚ་དང་ཚུང་ཡབ་རྗེས་བྱུག་པ། ॥ 23

कोव्याः शतादिसंख्यान्या वा लक्षा नियुतञ्च तत् ।
द्वचक मसिसुसन्नन्तं यदनान्तमकर्त्तरि ॥ २४ ॥

བྲེ་བ་བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་གྲངས། གཞན་ཡང་འབུམ་དང་ས་ཡ་དང་།
ཀ་གཉིས་མ་སི་སུ་སནྟི་དི། གང་ལ་ཨ་ནི་ཅན་དང་ ॥ 24

चान्तं सलोपधं शिष्टं राचं प्राक् संख्ययान्वितम् ।
पाचाद्यदन्तैरेकार्थो द्विगु र्लक्ष्यानुसारतः ॥ २५ ॥

བྲེད་པོ་མ་གེགས་ཏྲ་མཐའ་དང་། ས་ལ་ཏེ་སྔོན་ཤི་ཀྲ་དང་།
མཚན་མོ་གྲངས་དང་ལྡན་པ་དང་། སྔོད་ལ་སོགས་པ་ཨ་མཐའ་ཅན།
དོན་གཅིག་གོང་དུ་གྲངས་ལྡན་པ། ཁ་གཉིས་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་བ ॥ 25

द्वन्द्वैकत्वाव्ययीभावौ पथः संख्याव्ययात् परः ।
षष्ठ्याश्छाया बहूनाञ्चेद्विच्छायं संहतौ सभा ॥ २६ ॥

ཟླས་དབྱེ་གཅིག་ཉིད་མི་ཟད་དངོས། ལམ་གྲངས་མི་ཟད་པ་རོལ་ལོ། མ་ནིང་ངོ་།
དྲུག་ཚུ་གྲིབ་མ་མང་གཉིས་གྲིབ། · ཚོགས་པ་དང་ནི་འདུས་པ་དང་ ॥ 26

शालार्थापि परा राजाऽमनुष्यार्थादराजकात् ।
दासीसभं नृपसभं रक्षःसभमिमा दिशः ॥ २७ ॥

ཤཱ་ལཱ་དོན་གྱི་པ་རོལ་དུ། རྒྱལ་པོ་མི་དོན་རཱ་ཛ་སྤངས།
གཡོག་མོ་འདུས་དང་མི་དབང་འདུ། སྲུང་བ་འདུས་འདིར་ཕྱོགས་མིན* ॥ 27

---

* For ཡིན ?

उपज्ञोपक्रमान्तश्च तदादित्वप्रकाशने ।
कोपज्ञकोपक्रमादि कन्योशीनरनामसु ॥ २८ ॥

ཉེར་ཞེས་ཉེ་བར་བགྲོད་པའི་མཐའ། དེ་ལ་གཉིས་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ།
ཚངས་ཞེས་ཚངས་པའི་གོ་རིམ་སོགས། དུག་པོ་ཤཱི་ན་རཱ་ནཱ་མ་སུ།། 28

भावे न णकचिड्ड्योऽन्ये समूहे भावकर्म्मणोः ।
अदन्तप्रत्ययाः पुण्यसुदिनाभ्यां त्वहःपरः ॥ २९ ॥

ཎྐྀ་བ་ན་དང་ཚ་དང་ཀ། ཙ་ད་རྣམས་དང་གཞན་ལའོ།
ཚོགས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ལས། ཨ་ཡི་མཐའ་ཅན་རྐྱེན་རྣམས་སོ།
བསོད་ནམས་ཉི་བཟང་ཉི་མའི་པ་རོལ།། 29

क्रियाव्ययानां भेदकान्येकत्वेऽप्युक्थतोटके ।
चोचं पिच्छं गृहस्थूणं तिरीटं मर्म्मयोजनम् ॥ ३० ॥

བྱ་བ་མི་ཟད་རྣམས་ཀྱིས་ནི། དབྱེ་བ་གཞན་དང་གཅིག་ཉིད་དོ།
རིག་བྱེད་དང་ནི་གར་བྱེ་བྲག། ཏ་ལའི་འབྲས་བུ་རྨ་བྱའི་མདོངས།
ཁྱིམ་དང་སྣ་བ་ཐོད་དང་ནི། སོག་གི་གནས་དང་དཔག་ཚད་དོ།། 30

राजसूयं वाजपेयं गद्यपद्ये कृतौ कवेः ।
माणिक्यभाष्यसिन्दूरचीरचीवरपञ्जरम् ॥ ३१ ॥

རྒྱལ་པོ་མཆོད་སྦྱིན་བ་ཛཱ་པེ་ཡཾ། ཚིགས་བཅད་ཀང་ལྷན་མཁས་པས་བྱས།
ནོར་བུ་ཁང་དང་སིནྡཱུ་ར། གོས་སྙིང་གོས་དང་གུར་དང་ནི།། 31

लोकायतं हरितालं विदलं स्थालवाल्लवम् ।
पुंनपुंसकयोः शेषोऽर्द्धर्चपिण्याककण्टकाः ॥ ३२ ॥

འཇིག་རྟེན་འགྲོ་དང་བབ་བླ་དང་། བདུག་རྫས་སྤོར་མ་གུར་གུ་མོ།
སྐྱེ་བུ་མ་ནིང་ལྷག་མ་ནི། ཕྱེད་མཆེད་འབའ་ཚ་ཚོར་མ་དང་༎ 32

मोदक स्तण्डक ष्टङ्कः शाटकः कर्व्वटोऽर्बुदः ।
पातकोद्योगचरकतमालामलका नड़ः ॥ ३३ ॥

ཟས་དབྱེ་རྒྱུན་ཆགས་མཐུན་བྲལ་དང་། གོས་དང་བརྒྱ་གྲོང་ཤར་དང་ནི།
ལྷུང་བ་ཉེར་སྤྱོད་སྨན་དཔྱད་དང་། ཏ་མཱ་ལཱ་དང་གྲོང་མཐའ་དང་༎ 33

कुष्ठं मुण्डं शीधु बुस्तं क्ष्वेड़ितं क्षेमकुट्टिमम् ।
सङ्गमं शतमानार्म्मं सम्बलाव्ययताण्डवम् ॥ ३४ ॥

ལྷམ་ར་རུས་རྟ་མགོ་དང་ཚང་། ཕུ་རི་སེང་སྦྲ་བདེ་དང་བུམ།
གྲོགས་པ་བརྒྱ་ཚང་མིག་ནད་དང་། རྒྱུགས་དང་མི་ཟད་གར་དང་ནི༎ 34

कवियं कन्दकार्पासं पारावारं युगन्धरम् ।
यूपं प्रग्रीवपात्रीवे यूष श्चमसचिक्कसौ ॥ ३५ ॥

ཁའི་སྐྱེ་ལས་དང་རས་བལ་དང་། པ་རོལ་ཚུ་རོལ་གཉའ་ཤིང་འཛིན།
ཁྲུད་རྣམས་སྦྲ་གྲི་བ་དང་ནི། ལྷུང་བཟེད་གཙུ་བླ་ཚང་སྣོད༎ 35

अर्द्धर्चादौ घृतादीनां पुंस्त्वाद्यं वैदिकं ध्रुवम् ।
तन्नोक्तमिह लोकेऽपि तच्चेदस्त्यस्तु शेषवत् ॥ ३६ ॥

ཕྱེད་མཆོད་ལ་སོགས་མར་སོགས་རྣམས། སྐྱེ་བུ་ལ་སོགས་རིག་བྱེད་ངེས།
དེ་འདིར་མ་བཤད་འཇིག་རྟེན་ལ། དེ་ཡོད་ན་ཡང་ལྷག་མི་བཞིན།། 36

स्त्रीपुंसयोरपत्यान्ता द्विचतुःषट्पदोरगाः ।
जातिभेदाः पुमाख्याश्च स्त्रीयोगैः सहमल्लकः ॥ ३७ ॥

ཕོ་མོ་བུ་རྒྱུད་མཐའ་ཅན་དང་། གཉིས་བཞི་དྲུག་ཚིག་ལྟོས་འགྲོ་རྣམས།
རིགས་དབྱེ་དང་སྐྱེ་བུར་གྲགས། བུད་མེད་སྦྱོར་བས་ལྷན་ཅིག་བྱེད།། 37

मुनि र्वराटकः स्वाति र्वर्णको जाटलिर्म्मनुः ।
मूषा स्तृपाटी कर्कन्धु यँष्टिः शाटी कटौ कुटिः ॥ ३८ ॥

ཐུབ་པ་མཛེས་དང་ས་རིང་དང་། ཁ་དོག་ཛ་ཊ་ལི་དང་མཐུན།
གསེར་སྐྱོང་བ་ཡི་བྱེ་བྲག་དང་། ཁྲག་འཛིན་མཆོད་སྡོང་དང་།
གོས་དང་ཀེད་པོ་དུ་ལུའི་*།། 38

स्त्रीनपुंसकयो र्भावक्रिययोः ष्यञ् क्वचिच्च वुञ् ।
औचित्य मौचिती मैत्री मैत्र्यं वुञ् प्रागुदाहृतः ॥ ३९ ॥

མོ་དང་མ་ནིང་ཥྱཉ་བ་དང་། བྱ་བ་ཝུཉ་འགའ་ཞིག་བུཉ།
རིགས་དང་མི་རིགས་བྱམས་མི་བྱམས། བུཉ་དང་པོར་དཔེར་བརྗོད་པ།། 39

* For ཕུ་ལུར ?

षष्ठ्यन्तप्राक्पदाः सेनाछायाशालासुरानिशाः ।
स्याद्वा नृसेनं श्वनिशङ्गोशाल मितरे च दिक् ॥ ४० ॥

དྲུག་པའི་མཐའ་དང་དང་པོ་འི་ཚིག། དམག་དང་གྲིབ་ས་ར་བ་དང་།
ཆང་དང་མཚན་མོ་ཡིན་པའམ། མི་དམག་སང་དགོངས་བ་ལང་ར། །
གཞན་ཡང་ཕྱོགས་ཡིན་མོ་མིན་ནོ ॥ 40

आवन्नन्तोत्तरपदो द्विगुश्चापुंसि नस्य लुप् ।
चिखट्वञ्च चिखट्वी च चितक्षञ्च चितक्ष्यपि ॥ ४१ ॥

ཨ་ཡི་མཐའ་ཅན་ཡིན་པ། ཕྱི་ཚིག་པ་གཉིས་སྐྱེས་བུའོ།
ན་ཡང་ཕྱིས་ཤིང་ཁྲོགས་ཁྲི་གསུམ།
ཁྲི་གསུམ་གསུམ་འཇོག་གསུམ་འཇོག་ཀྱང་ ॥ 41

चिषु पात्री पुटी वाटी पेटी कुवलदाड़िमौ ।
परं लिङ्गं स्वप्रधाने द्वन्द्वे तत्पुरुषेऽपि तत् ॥ ४२ ॥

གསུམ་པོ་སྣོད་དང་ཐུབ་པོ་ཁྲར། སྒྲོམ་དང་ཨུཏྤལ་སེ་འབྲུའོ།
གཞན་གྱི་རྟགས་ཅན་རང་ཉིད་གཙོ། ཟླས་དབྱེ་དེ་ཡི་སྐྱེས་བུ་དེ ॥ 42

अर्थान्ताः प्राद्यलं प्राप्तापन्नपूर्व्वाः परोपगाः ।
तद्धितार्थौ द्विगुः संख्यासर्व्वनामतदन्तकाः ॥ ४३ ॥

དོན་གྱི་མཐའ་ཅན་སྔོན་སྦྱར་རྒྱུན། ཐོབ་པ་རྙེད་པ་སྔ་ཕྱིར་འགྲོ།
དེ་དེ་དོན་པ་གཉིས་པ། གྲངས་དང་མིང་ནི་ཐམས་ཅད་པ ॥ 43

बहुव्रीहिरदिङ् नाम्ना मुन्नेया तदुदाहृतिः ।
गुणद्रव्यक्रियायोगोपाधयः परगामिनः ॥ ४४ ॥

མཐའ་ཅན་འབྲུ་མང་པོ། ཕྱོགས་མིན་མིང་ནི་དཔེར་བརྗོད་ཞེས།
ཡོན་དན་རྫས་དང་བྱ་སྦྱོར་བ། སྦྱོན་མ་ཉེ་བ་པ་རོལ་འགྲོ།། 44

कृतः कर्त्तर्य्यसंज्ञायां कृत्याः कर्त्तरि कर्म्मणि ।
अणाद्यन्ता स्तेन रक्ताद्यर्थे नानार्थभेदकाः ॥ ४५ ॥

ཀྲི་ད་བྱེད་བྱ་མིང་མེད་དང་། ཀྲི་ཏུ་བྱེད་པོ་ལས་ལའོ།
ཨ་ཎ་ལ་སོགས་མཐའ་ཅན་ནི། དེ་ཡིས་དམར་པོ་ལ་སོགས་དོན།
སྣ་ཚོགས་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་རྣམས།། 45

षट् संज्ञकास्त्रिषु समा युष्मदस्मत्तिङव्ययम् ।
परं विरोधे शेषन्तु ज्ञेयं शिष्टप्रयोगतः ॥ ४६ ॥

དྲུག་གི་མིང་ཅན་མཚུངས་པ་གསུམ། བདག་དང་གཞན་གཉིང་མི་ཟད་རྣམས།
འགལ་བ་རྣམས་ནི་ཕྱི་མ་ལ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་སྦྱར་ལས།
ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཤེས་པར་བྱ།། 46

इत्यमरसिंहकृतौ नामलिङ्गानुशासने ।
सामान्यस्तृतीयः काण्डः साङ्ग एव समर्थितः ॥ ४७ ॥

इति लिङ्गादिसंग्रहवर्गः ।

རྟགས་བསྡུས་པའི་སྡེ་ཚན་ནོ།

པདྨ་རྣམས་ནི་ཉི་མ་རྒྱས།
སྙན་དངགས་རྣམས་ནི་མཁས་པ་ཡིས།
དེ་ཡི་དྲི་བཟང་རླུང་གིས་འདེད།
དེ་བཞིན་མཁས་པས་དེ་ཡོན་དན།
འཆི་བ་མེད་པའི་སེང་གེ་ཞེས་བྱ་བས་མཛད་པའི།
མིང་དང་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བཤད་པ་རྫོགས་སོ།

པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་ཀཱིརྟི་ཙནྡྲའི་ཞལ་སྔ་ནས།
ཡར་ལྕུངས་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས།
བལ་ཡུལ་ཡཾ་བུའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བསྒྱུར་བའོ།།